

SPRAWOZDANIE KOMITETU

C. K.

TOWARZYSTWA GOSPODARSKIEGO GALIC.

za rok 1902.

Biblioteka Jagiellońska

1002263290

WYDADEM TOWARZYSTWA GOSPODARSKIEGO GALIC.

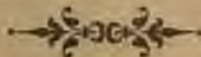
WE LWOWIE.

w drukarni we Lwowie, ulica Lindego 4.

1903.

Treść:

- Część I.** Sprawozdanie z czynności Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego za rok 1902 Str
(Załączniki: Tablica I—XV).
- Część II.** Sprawozdania Oddziałów c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic. z ważniejszych czynności za rok 1902 „
Spis imienny Członków c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic. „
- Część III.** Zamknięcie rachunków c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic. za rok 1902 i preliminarz budżetu na rok 1903 „

SPRAWOZDANIE

Czynności Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic.

za rok 1902.

Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic. ma zaszczyt niniejszem przedłożyć Świątnej Radzie Ogólnej sprawozdanie z czynności swoich za rok 1902.

A) Dział naukowy i statystyka.

I. Czynności w sprawach nauki rolniczej i leśnej.

1. Szkoła chmielarska w Starem Siole.

Nawiązując sprawozdanie niniejsze do sprawozdania z roku przeszłego, gdzie powiedziano: że na 20 uczniów zgłaszających się do tej szkoły, przyjęto ośmiu, rozdzielając między nich ośm stypendyów rządowych i krajowych; mamy zaszczyt zawiadomić Świątną Radę, że wszyscy ci uczniowie z końcem kursu zgłosili się do egzaminu, a mianowicie: Leon Boczaj, Michał Gawałuch, Jan Jacyszyn, Bazyli Iskra, Jan Kopytko, Andrzej Samita, Klemens Strocki i Bazyli Walciszewski. Egzamin odbył się dnia 22. lutego 1902 r. w obecności zaproszonych delegatów pp. Tynieckiego Władysława i Dra Szyszylowicza Ignacego, i wypadł ze wszelkich miar zadawalniająco. Odpowiedzi uczniów dowodziły należytego przyswojenia sobie teoretycznych wiadomości z dziedziny chmielarskiej. Przytem i w naukach elementarnych czytania i pisania po polsku, znakomite po tym jednym wykazali postępy.

Od 1. października 1901 do 20. stycznia 1902 pobierali uczniowie naukę rymarstwa pod kierunkiem rutynowanego nauczyciela. Od 20. stycznia do końca kursu naukę koszykarstwa, w czem także okazane roboty świadczyły, znaczniejszy niż w poprzednich latach osiągnęli postęp.

Założoną również została przy szkole szkółka drzew owocowych, w której uczniowie kształcą się praktycznie w szczepieniu, sadzeniu i prowadzeniu drzewek. Mają również sposobność przyswoić sobie praktycznie i postępowe mleczarstwo; w budynku bowiem tuż obok szkoły umieszczono małą centryfugę, na której i ta gałęź gospodarstwa demonstrowaną bywa. Uczeń zatem, który tę szkołę z dobrym postępem ukończył, może być z wielkim pożytkiem użyty w każdym nieco większem gospodarstwie.

Na utrzymanie tej szkoły otrzymał Komitet w r. 1902 subwencyę państwową w kwocie 2.600 K., jakoteż krajową w kwocie 1.000 K. Część subwencyi rządowej użyto na utworzenie czterech stypendyów po 250 K. W ten sposób utworzono 4 stypendya rządowe i 4 krajowe, na które w r. 1902/3 wpłynęło podań 14. Stypendya otrzymali: Boczaj Leon, Bołkot Michał, Gawałuch Michał i Kasprzak Mikołaj rządowe; zaś Borosiewicz, Dyk Nykoła, Łazarkiewicz Matwij i Zieliński Jan, krajowe.

W końcu dodać należy, że na zakupno materyałów dla uczniów ówiczających się w rzemiosłach udzielił Komitet kierownikowi szkoły p. Smalawskiemu 200 K., jakoteż dołożył starania, aby nauka dopełniająca czytania, pisania i rachunków nadal tak jak dotąd regularnie uczniom udzielaną była.

2. Szkoła ogrodniczo-pszczelnicza we Lwowie.

Szkoła ta pod opieką Zjednocz. Towarzystwa ogrodniczo-pszczelniczego z siedzibą przy ul. Wulce kapitańskiej pod Lwowem umieszczona, liczyła w r. 1901-1902 uczniów 12, z których 10 pobierało stypendya krajowe i miasta Lwowa, Towarzystwo jednak do ich utrzymania wyłożyło kwotę Kł. 116. czterech zaś zupełnie swoim kosztem w tym internacie utrzymywało. Nauki w szkole uczyło czterech doświadczających nauczycieli wraz z katechetą; zarządcą zaś i dyrektorem szkoły jest p. Florian Hrabowski emerytowany dyrektor szkoły z dopełniającym kursem rolniczym w Strzeliszkach powiatowych, który z całym zapalem i ojcowskim poświęceniem pracuje skutecznie nad utrzymaniem i rozszerzeniem Zakładu i nad wychowaniem jego opiece powierzonych uczniów.

Uczniowie ci są pomieszczeni na folwarku jako interniści i pobierają tam naukę teoretyczną i praktyczną, latem zaś kształcą się praktycznie w ogrodzie Towarzystwa, w którym pracują przy szkółce drzew i krzewów owocowych tudzież drzew miódodajnych, przy sadzie, produkcji nasion warzywnych, hodowli warzyw wszelkiego rodzaju, kulturze kwiatów. Ogrodem szkolnym, urządzonym na wzór dla szkół ludowych, przy przeróbce owoców i przy pasiece. Oprócz nauk powyższych pobierają uczniowie naukę religii, czytania, pisania (po polsku, rusku i niemiecku), rachunków, geografii, historii powszechnej i naturalnej, zasad fizyki i chemii tudzież rysunków, w zakresie dla zwykłych ogrodników potrzebnym.

Dnia 5. kwietnia odbył się w tej szkole egzamin wobec delegatów c. k. Namiestnictwa, Wydziału krajowego, Miasta Lwowa, Towarzystwa gospodarskiego Galic., Rady szkolnej krajowej i Zjednocz. Towarzystwa. Odpowiedzi uczniów dowiodły, że Zakład ten mimo szczyplych funduszy jakimi rozporządza, coraz lepiej się rozwija, i ze wszech miar zasługuje na poparcie. Jest bowiem jedynym w kraju Zakładem wytwarzającym praktycznych ogrodników i pasieczników dla średnich gospodarstw wiejskich. A że do Zakładu tego przyjmowani bywają przeważnie zaniedbane z bruku lwowskiego sieroty — przeto z materiału losem skazanego na niebezpieczeństwo moralnego zepsucia, wytwarza Zakład ten pożytecznych na ucziwy kawałek chleba zapracować mogących członków społeczeństwa.

Ministerstwo rolnictwa wypłaciło i w tym roku subwencji stałej 4.000 K na tę szkołę, Wydział krajowy 1.200 K, resztę wydatków pokryło Zjednocz. Towarzystwo.

3. Kursa i wykłady rolnicze, sadownicze jakoteż mleczarstwo.

Otrzymałiśmy w tym roku subwencję rządową na te cele w kwocie 16.000 K. Subwencję tę wraz z resztą kasową z roku poprzedniego rozdzieliliśmy w sposób następujący:

- a) Centralnemu Zarządowi Towarzystwa „Kółek rolniczych“ we Lwowie na podniesienie gospodarstw włościańskich i na wzorowe gnojarnie 10.500 K;
- b) na wędrowne wykłady o uprawie i wyprawie lnu i konopi 600 K;
- c) na kursa dla urzędników gospodarskich we Lwowie 800 K;
- d) na kursa sadowniczo-ogrodnicze i skompletowanie sortymentu okazów sztucznych owoców 1.500 K;
- e) na kursa mleczarskie i podniesienie mleczarstwa 3.000 K.

ad a) Subwencya ta została wyasygnowana, jak w latach poprzednich, wspomnianemu Towarzystwu — resztę zaś pieniędzy zostawił Komitet do własnej dyspozycji.

Z przesłanego nam sprawozdania przez Główny Zarząd Towarzystwa wynika, że działalność tegoż — jak to już podniesionem zostało w sprawozdaniu za rok ubiegły, — ze wszech miar chlubna i pożyteczna, pomyślnie w dalszym ciągu się rozwija, wyrabiając sobie coraz to większe uznanie w szerokich kołach włościańskich kraju naszego.

Akcją rolniczą kieruje Sekcyja rolnicza Wydziału wykonawczego Towarzystwa, do której na okres 1902—1905 wybrano ponownie tych samych członków, a mianowicie pp. Prof. Pomorskiego i Jerzego Turnaua, oraz p. Wiesiołowskiego Adolfa jako delegata Komitetu. W skład Oddziału rolniczego biura Towarzystwa Kółek rolniczych wchodzi tak samo, jak w roku ubiegłym pp. Popławski Teodor i Duleba Kazimierz jako inspektorowie rolniczy, zaś p. Poluszyński Eugeniusz jako instruktor sadownictwa oraz wyrobu win owocowych. Powiększeniu sił biurowych, które ze względu na nawał pracy jest konieczne, stoi na przeszkodzie brak funduszy.

Program działalności z roku 1900 nie zmieniony w zasadzie, udoskonała się tylko w szczegółach. Odnośnie do punktu pierwszego tego programu a mianowicie co do pól demonstracyjno-doświadczalnych ze zbożami ozimymi i jaremi, wspomnieć należy, że zostały one nadspodziewanie dobrze przez włościan przyjęte, że cel ich został zrozumiany a pożytek jest widoczny. Już w sprawozdaniu z czynności Towarzystwa Kółek rolniczych za rok 1901 daje się to spostrzegać, a szczegóły wykazane w sprawozdaniach z roku 1902 dają dobitnie poznać całą doniosłość tychże pól dla włościan.

Ze zbożami ozimymi: w roku 1901/1902 było pól doświadczalnych 31 w 17 powiatach, w roku 1902/1903 założono pól nowych 56 w 31 powiatach. Ze zbożami jaremi tj. jęczmieniem i owsem: w roku 1902 założono pól doświadczalnych 140 w 33 powiatach. Prócz powyższych pól doświadczalnych służących do obznajomienia włościan z lepszymi odmianami zbóż, założono w jesieni 1902 r. w powiecie mieleckim pola demonstracyjne, celem przekonania włościan tego powiatu o korzyściach użycia nawozów fosforowych. Pola te założone zostały w 5-ciu miejscowościach, u 9-ciu rolników, na obszarze około 9 ciu morgów.

Pól demonstracyjnych z opłacalnością nawozów sztucznych na łąkach, założono w roku 1902/3 — 36 — w tyluż miejscowościach a 21 powiatach, przyczem uwzględniano okolice, w których w latach poprzednich prób tych nie urządzano. Prócz tego rozpoczęto próby w 21 miejscowościach z nawożeniem kainitem pastwisk na glebach lżejszych.

Celem obeznania włościan z nowymi a plennymi odmianami ziemniaków, szczególnie w okolicy podmiejskiej, urządzono w 5 miejscowościach powiatu lwowskiego poletka doświadczalne z ziemniakami.

Szczegóły dotyczące się pól doświadczalnych i demonstracyjnych ogłoszone zostaną w sprawozdaniu rocznem z czynności Towarzystwa Kółek rolniczych, tu tylko przytoczymy jako dowód zainteresowania się ludności całą tą akcją, że z prób tych, niemal wszyscy u których pola te były założone nadesłali bardzo wyczerpujące sprawozdania, świadczące o tem, że przeważnie ze zrozumieniem rzeczy próby te przeprowadzili.

W kierunku badania potrzeb ekonomicznych gospodarstw włościańskich, podjął na polecenie Zarządu Głównego inspektor Dulęba zbadanie stosunków gospodarczych w 22 gminach, w których istnieją mleczarnie włościańskie. Wyniki badań wydane zostaną wraz ze sprawozdaniem Towarzystwa Kółek rolniczych.

W tymże kierunku rozpisany został rodzaj kwestyionariusza do Kółek, dla obznajomienia się z nader żywotną dla włościan sprawą pastwisk. Materiał zebrany po opracowaniu podany zostanie do publicznej wiadomości.

Oddział rolniczy do którego obowiązków należy opracowywanie części rolniczej w „Przewodniku Kółek rolniczych“, prócz tej pracy i obszernych, często nader wyczerpujących rad udzielanych listownie, nie zanieczywał i pouczeń żywym słowem, biorąc za temat sprawy najbliższej rolników dotyczące jak: uprawa roślin pastewnych, lnu, ziemniaków, uszlachetnianie zbóż, używanie nawozów sztucznych, melioracye łąk, żywienie inwentarza. Wykłady takie wygłoszone zostały w około 50 miejscowościach przeważnie podczas Zjazdów powiatowych i okręgowych.

W roku ubiegłym akcyja pośrednictwa w zakupnie nasion szczególnie pastewnych, rozszerzyła się znacznie. Zakupiono za pośrednictwem Zarządu Głównego nasion za 56.364-84 K, w czem samej koniczynej było 308 cetnarów metrycznych; wszystka koniczyzna była próbowana przez kraj. stacyę doświadczalną botaniczno-rolniczą i plombowana. Koszta plombowania i oceny, opłatę kosztów przewozu pokryto z funduszu Towarzystwa, celem zaś zachęty do zakupna droższych a pożytecznych nasion pastewnych dawano małe subwencye.

Prócz tego celem obznajomienia włościan z bardzo cenną dla niektórych okolic rośliną pastewną jaką jest Seradella, rozesłano celem wypróbowania względnie rozpowszechnienia bezpłatnie 1.050 kilogramów nasienia Seradelli do 75 miejscowości.

Dzięki temu że w roku ubiegłym także i Świetny Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego odstąpił subwencją na podniesienie uprawy lnu Towarzystwu Kółek rolniczych, akcyja Zarządu i w tym kierunku przybrała szersze rozmiary, bo sprowadzono i rozdzielono między człon-

ków Towarzystwa 386 worów oryginalnego nasienia inflanckiego, przy rozdziale którego usilnie pilnowano, aby ze subwencji korzystali tylko producenci, a nie handlujący tem nasieniem.

W zamawianiu nawozów sztucznych także ruch zwiększył się znacznie. W ciągu zeszłego roku zamówiono 103 wagonów żużli, 24 wagonów superfosfatów i kości, i 6 wagonów kainitu — razem 133 wagonów.

Także i pośrednictwo w zakupie maszyn i narzędzi rolniczych przybrało w roku 1902 bardzo poważne rozmiary. Zamówiono maszyn i narzędzi ogółem za 82.017·75 Koron, przyczem użytko dla zamawiających poważny opust przeciętnie 25·9%, wynoszący.

Ważnym faktem w kierunku używania maszyn na mniejszych gospodarstwach jest kupno przez Kółka rolnicze w powiatach: bialskim, jarosławskim, jasielskim, krakowskim, nowosądeckim, tarnobrzesckim i zaleszczyckim, 10-ciu siewników 11-to i 13-to rzędowych najnowszego systemu do wspólnego użytku członków. Zarząd Główny ze szczupłych swych funduszy poparł dobre chęci Kółek znaczną do 50% dochodzącą subwencją. Widać z tego, że nie brak zrozumienia wyższości siewu rzędowego nad rzutowym, ale zbyt wysoka cena tych maszyn stoi na przeszkodzie rozpowszechnieniu ich między małorolną ludnością.

W zakresie gnojowni wzorowych, okazało się po zbadaniu na miejscu, że w miejscowościach, w których zamierzano urządzić gnojownie, warunków po temu nie było, gdyż trzeba by było cały koszt gnojowni pokrywać z funduszy na ten cel przeznaczonych. W obec tego Sekcja rolnicza uchwaliła nagradzać wszelkie ulepszenia jakieby który z rolników w urzędzeniu samej gnojowni względnie w obchodzeniu się z gnojem poczynił. Warunki konkursu tego, rozpisane z wiosną 1902 roku, przyniosły wiele zgłoszeń, z pomiędzy których po zbadaniu na miejscu udzielono nagród 48 rolnikom w 7-miu miejscowościach w wysokości 431 Koron.

W dziale sadownictwa, instruktor p. Poluszyński prócz stałego zasilania „Przewodnika“ w artykuły z zakresu sadownictwa, miał wykłady w 40-tu miejscowościach powiatów: bocheńskiego, brzeskiego, buczackiego, gródeckiego, jasielskiego, kamioneckiego, lwowskiego, łańcuckiego, mościńskiego, nowosądeckiego, przemyskiego i rzeszowskiego. Ponadto przeprowadził tenże kursa sadownicze 5 do 8-dniowe w Zegocinie (p. Bochnia), w Klimkówce (p. Sanok), Dubiecku, Rohatynie i Tłumaczu, a kursa wyrobu win owocowych w Albigowej (p. Łańcut), w Porąbce uszewskiej (p. Brzesko) i w Wadowicach.

Wykłady na kursach w Dubiecku i Rohatynie oraz sadownicze pogadanki w Stryju, Jarosławiu i Przemyśle przeprowadzone zostały na życzenie odnośnych Oddziałów c. k. Towarzystwa gospodarskiego, i były częściowo przez nasz Komitet subwencyonowane.

Dla członków sprowadzono w ciągu roku 1.661 sztuk drzewek owocowych, na które udzielono 250 K subwencji, także sprowadzono do Albigowej i Porąbki przyrzady do wyrobu win owocowych, do Wadowic zaś młynek i prasę.

Z wydawnictw Towarzystwa Kółek rolniczych podnieść musimy dwie broszurki, doniosłego znaczenia dla rolników w sprawach podatkowych: „O opustach podatku gruntowego z powodu klęsk elementarnych“ i „Niewyzyskane ulgi podatkowe dla domów włościańskich“.

Na tem kończymy streszczenie sprawozdania przedłożonego nam przez Zarząd Główny, odsyłając ciekawych do XX. Sprawozdania rocznego Towarzystwa Kółek rolniczych po bliższe szczegóły.

ad b) Do wykładów wędrownych o uprawie i wyprawie lnu i konopi użył komitet, niestety po raz ostatni śp. Jana Górskiego, instruktora krajowej szkoły rolniczej w Suchodole, który wróciwszy z objazdu tych samych, co w roku przeszłym okolic, po krótkiej chorobie zmarł niespodziewanie. Dnia 6 września rozpoczął śp. Gorski objazd powiatu drohobyckiego, aby się przekonać o ile wykłady jego przez 2 już lata powtarzane na ulepszanie metody uprawy i wyprawy lnu i konopi wpłynęły. Ze szczegółowego sprawozdania, które prelegent przedłożył, wynika, że od 6 września do 5 października objechał tenże 18 miejscowości w rozmaitych stronach powiatu drohobyckiego, gdzie włościanie na własną potrzebę dużo lnu i konopi uprawiają. Wszędzie miał wykłady przed licznym zebraniem słuchaczy, kładąc główny nacisk na to, żeby producenci zamieniali krajowe, już wyrodzone nasienie, na inflantskie i żeby siew lnu wcześniej, t. j. już z końcem kwietnia wykonywali, żeby następnie włókna w umyślnie na ten cel sporządzanych daszkach suszyli i potem

je moczyli, nie zaś jak dotąd rosili. O ile przekonać się zdołał, tylko nabywanie nasienia infant-
skiego zyskało ogólniejsze zastosowanie, dalsze trzy warunki mimo dwuletnich wykładów tylko
w niektórych miejscowościach doczekały się uznania. Wobec zatem tak silnie zakorzenionych zwy-
czajów i przesądów u ludu ruskiego tych okolic, działanie kursów wędrownych, chociaż kilka lat
z rządu powtarzanych, okazało się niewystarczającym, dokonać by tego zdołały tylko wpływy miej-
scowe, stale z ludem się stykających osobników.

ad c) W dniach od 17 do 22 lutego 1902 r. odbył się, urządzony przez komitet, kurs
pięciodniowy we Lwowie dla urzędników prywatnych pod kierunkiem komisji złożonej z pp. Frommla,
Pomorskiego i Tynieckiego. Wykłady trwały zawsze rano od 8 do 1 godz., prelegentami byli pp. Blauth.
Biedroń, Chaniewski, Dr. Miczyński, Pomorski, Dr. Pawlik, Dr. Pankowski, Dr. Rylski,
Dr. Szyszłowicz i Turnau. Słuchaczy pilnie na wykłady uczęszczających i żywo omawianymi tematami
interesujących się, było przeszło 100. Popołudniu zwiedzali słuchacze pod kierunkiem profesorów
rzeźnię miejską, składy narzędzi rolniczych, zbiory akademii rolniczej w Dublanach, zakłady: gazowy
i elektryczny, jakoteż młyn parowy Marya-Helena. Wieczorami odbywały się zebrania wspólne w celu
dalszego omawiania tematów wykładowych. Dodatni ze wszech miar rezultat tej pierwszej tego
rodzaju próby zachęcił Komitet do urządzenia i w bież. roku takiego samego kursu we Lwowie pod
kierunkiem tej samej komisji.

ad d) W roku sprawozdawczym urządził naprzód komitet od 21--23 kwietnia kurs sado-
wniczo-pszczelniczy we Lwowie dla kierowników dopełniających kursów rolniczych przy szkołach lud.,
zwołanych przez kraj. Radę szkolną na konferencyę. Prelegentów było dwóch: p. Tyniecki wykładał
sadownictwo gospodarskie, profesor Ciesielski pszczelnictwo. Nauka trwała od 8 do 1 rano i od 3
do 6 popołudniu. Przy demonstracyach mikroskopowych i botanicznych pomocnym był asystent
muzeum botanicznego. Wykłady te były prowadzone sposobem konferencyi, w której i słuchacze
(było ich 46) na żądanie głos często zabierali. Kurs ten odbył się ku zadowoleniu słuchaczy i Rady
szkolnej krajowej.

Drugim był kurs ósmiodniowy sadowniczo-ogrodniczy w Rohatynie, trwający od 16 do
24 września. P. Traczewski, kraj. wędrowny nauczyciel wykładał warzywnictwo, a p. Poluszyński,
wędrowny nauczyciel Kólek rolniczych, sadownictwo. Wykłady teoretyczne odbywały się od godz.
9 do 12 a demonstracje praktyczne od godz. 2 do 5. Dnia 20 września urządzono wycieczkę do
ogrodów p. Torosiewicza w Putiatyńcach, gdzie p. Poluszyński demonstrował stosowanie niektórych
środków, służących do pielęgnowania sadów. W kursie wzięło udział 23 słuchaczy, w tem 13 nau-
czycieli i nauczycielek szkół ludowych. Kurs zakończył się dnia 24 września egzaminem, któremu
podało się 22 słuchaczy.

Trzecim był sześciodniowy kurs w Dubiecku od 20 do 25 października pod kierunkiem
p. Poluszyńskiego. Na kurs ten uczęszczało bardzo pilnie 57 stałych słuchaczy, w czem 5 duchownych,
2 z inteligencji miejscowej, 6 mieszczan — a 44 włościan z przemyskiego, dobromilskiego a nawet
z łańcuckiego powiatu. Wykłady teoretyczne odbywały się od godz. 12 - 2 a praktyczne demonstra-
cje od 2 do 5. Przy uroczystem zakończeniu kursu (25 października) rozdano między pilnych słu-
chaczy 100 szczepów drzew owocowych, zakupionych przez Komitet w szkółce drzew owocowych
Br. Brunickiego w Podhorcach, jakoteż różne narzędzia ogrodnicze, Jak dalece uczestnicy przejęci
byli tem co słyszeli na tym kursie, świadczy fakt, że 25 biedniejszych słuchaczy z otrzymanych
na ten kurs zapomóg po 1 K dziennie, złożyli na ręce miejscowego ks. proboszcza pewną kwotę,
z prośbą, by za to prelegent Poluszyński zakupił dla nich na wiosnę po trzy drzewka owocowe.

Ponadto wygłosił p. Poluszyński 3 wykłady o sadownictwie na żądanie Rad Oddziałów
naszego Towarzystwa 3 kwietnia w Stryju, 8 kwietnia w Jarosławiu, 4 lipca w Przemyśle. Wykłady
te miały za cel nie tylko zachęcić gospodarzy małopolskich do sadzenia drzew owocowych, ale zara-
zem dać krótkie wskazówki jak sadzenie i pielęgnowanie tychże przeprowadzać należy. Po wykla-
dzie w Stryju rozdano słuchaczom 100 drzewek owocowych zakupionych w szkółce br. Brunickiego
w Podhorcach. W Jarosławiu i Przemyśle zażądano dłuższych kursów sadowniczych. Po każdym
z tych wykładów wywiązywała się żywa dyskusya, co dowodziło, że ważna ta gałąź gospodarstwa
coraz żywszym budzi interes w kołach naszego ziemiaństwa.

Projektowana była jeszcze przez Zjednoczone Towarzystwo pszczelniczo-ogrodnicze na
jesień wystawa ogrodniczo-sadownicza we Lwowie, na którą komitet wyznaczył subwencyę w kwo-

nie 1000 K, z powodu jednak wczesnych mrozów, które uszkodziły tak owoce jak i warzywa we wschodniej części kraju, wystawa ta musiała być odłożoną do następnego roku.

Na wystawę sadowniczą do Tarnowa, trwającą od 28 września do 2 października, wydelegował Komitet Juliana br. Brunickiego, udzielił również Komitetowi tej wystawy jeden medal srebrny i dwa medale brązowe Towarzystwa do rozdania między wystawców.

W końcu dodać jeszcze należy, że Sekcja sadowniczo-ogrodnicza na skompletowanie zbioru modeli owoców i na zakupno fachowych dzieł przeznaczyła kwotę 1200 K. Modele te i dzieła złożone są w dwóch szafach na ten cel przez komitet zakupionych.

ad e) Działalność naszego Komitetu około podniesienia mleczarstwa, musiała być w tym roku bardzo nieznaczna, bo fundusze na ten cel były z początkiem roku wyczerpane a subwencją rządową 3000 K dopiero w połowie listopada zdołaliśmy sobie wywalczyć, choć o nią jeszcze w roku poprzednim (1900) rozpoczęliśmy starania. Przyczyniliśmy się zatem tylko kwotą 600 K do urządzenia przez Wydział kraj. sześciotygodniowego kursu mleczarskiego w kraj. szkole mleczarskiej w Rzeszowie, resztę zaś subwencji przeznaczyliśmy na dalsze wykonanie programu w bieżącym r. przez Sekcję mleczarską naszego Komitetu opracowanego.

4. Kursa weterynaryi i kucia koni.

Na ten cel otrzymał komitet z Ministerstwa rolnictwa subwencją 1200 K, mając jednak znaczniejszą jeszcze resztę kasową z roku poprzedniego, zabrał się zaraz z początkiem roku do przygotowania trzech kursów mianowicie: w Tarnopolu, w Kałuszu i w Przemyślu.

Pierwszym był 13 dniowy kurs w Tarnopolu pod kierunkiem p. Kazimierza Deszberga, lekarza i asystenta akademii weterynaryi we Lwowie, na który przez cały czas trwania od 13 do 25 stycznia uczęszczało pilnie 56 zamiejscowych włościan.

Prelegent dokładał wszelkich starań, aby słuchacze jak największy odnieśli pożytek, nie pominął więc wypadków nawiedzających najczęściej nasze zwierzęta w formie chorób nagminnych lub sporadycznych; pouczał jak chorób tych unikać przez racjonalne i staranne pielęgnowanie, karmienie i umieszczenie. Ponieważ wykład był jasny i dla każdego przystępny stąd więc i korzyść znaczna jak tego dowiódł końcowy egzamin odbyty dnia 25 stycznia.

Po egzaminie rozdano między słuchaczy podręczniki weterynaryi Baranowskiego i Kubickiego, również Kretowicza podręcznik o kuciu koni, a ponadto najpilniejszym, którzy przy egzaminie najlepsze dawali odpowiedzi, w nagrodę najpotrzebniejsze przyrządy lecznicze.

Drugim był kurs w Kałuszu.

Trzecim i ostatnim kurs 10-dniowy weterynarski w Przemyślu, który urządzony staraniem miejscowego Oddziału Towarzystwa gospodarskiego rozpoczął się dnia 9 września. Kurs ten popularny o pomocy przy porodach u bydła, zgromadził 45 włościan z różnych miejscowości powiatów przemyskiego, dobromilskiego i mościskiego. Kurs zagał delegat Oddziału p. Adolf Ebenberger z Kosienic przemową, podnosząc doniosłość kursu dla włościan zdala od siedziby weterynarza mieszkających i zachęcając słuchaczy do pilnego korzystania z wykładów.

Prelegent p. Fried, weterynarz powiatowy, dołożył wszelkiego starania, aby najprzód zaznajomić słuchaczy z budową i fizyologią części rodnych u krów, demonstrując to na kilkudziesięciu cielnych w rzeźni zabitych krowach, następnie przeszedł do praktycznego położnictwa. Przy popisie odbytym w obec pp. Delegatów Komitetu i Rady Oddziału włościanie dawali zupełnie zadowalniające odpowiedzi, zręcznie jedną ręką układając i wydobywając, z umyślnie ku temu celowi sporządzonego fantomu płód nieprawidłowo położony.

Po popisie przemówił w imieniu towarzyszy Ołeksza Munsztuk z Torek i w wyrazach, z serca płynących, zwrócił się do wiceprezesa Brykczyńskiego, dziękując mu za przybycie na popis i podnosząc zasługi Oddziału Towarzystwa około interesów włościaństwa. Poczem wiceprezes odpowiadając zapewnił go o szczerzej życzliwości Komitetu dla tych spraw i wezwał obecnych by garnęli się do Towarzystwa, które zawsze gotowe udzielać im rady i pomocy.

5. Wystawy i konkursu maszyn i narzędzi rolniczych.

Komitet w roku sprawozdawczym subwencyonował dwie takie wystawy, a mianowicie: Staraniem Oddziału Łańcucko-Jarosławskiego Towarzystwa Gospodarskiego galicyjskiego urządzoną została i w tym roku w dniu 30 kwietnia w Przeworsku wystawa maszyn rolniczych, połączona z konkursem pługów, bron, spulchniaczy i siewników.

Komitet wystawowy, pod przewodnictwem Jana hr. Mycielskiego poczynił wszelkie ułatwienia, aby próba pługów mogła się odbyć należycie. Dzięki zarządowi ordynacji przeworskiej przygotowano pole z odmierzonemi licznemi poletkami o długości 60 m, na których poszczególne pługi i inne narzędzia miały być próbowane i oceniane po kolei.

Na sędziów zaproszeni zostali pp. dyrektor Frommel Juliusz, Dyr. Hanusch, Prof. Dr. Stefan Jentys, Stefan br. Konopka, Prof. Kuhl, Dr. Maryan Lisowiecki, Dr. K. Miczyński, Stanisław Ostaszewski, Leon Podlewski, Prof. Tomasz Rylski, Prof. Tadeusz Sikorski, Włodzimierz Szulczewski, Jerzy Turnau, Jan Zabierzański, Kazimierz Zbyszewski i Władysław Żeleński.

Przewodniczącym komisji sędziów wybrano Dyr. Juliusza Frommla, a referentem ogólnym i szekretarzem Dra K. Miczyńskiego.

Komisya zbadała przedstawione przez konkurujące firmy narzędzia, o ile krótkość czasu na to pozwalała, jak najdokładniej; a ocenę prób tych zamieściła w obszernem sprawozdaniu, ogłoszonym przez nas w Nrze 22 czasopisma „Rolnik“ z dnia 31 maja 1902.

Również i Oddział pookuci Towarzystwa gospodarskiego korzystając z okazji Walnego zebrania swych członków urządził trzydniowy zjazd rolników, połączony z wystawą i konkursem maszyn i narzędzi rolniczych jako też z wystawą i premiowaniem bydła włościańskiego. Walne zgromadzenie odbyło się w dniu 15 maja b. r. zaś wystawa maszyn i próby odbyły się w ciągu dni 16 i 17 tegoż miesiąca. Dzięki niezmiernym staraniom Komitetu wystawowego, a mianowicie prezesa komitetu wystawowego p. Stan. Jasińskiego z Pererowa i sekretarza Oddziału, Leona kniazia Puzyny, rezultat wystawy można uważać za bardzo dodatni. Zjazd ziemian z okolicznych trzech powiatów był bardzo liczny, a udział wystawców również nie pozostawiał nic do życzenia; samych firm krajowych polskich zgłosiło się i stanęło do konkursu dwanaście. Podnieść należy z uznaniem, iż w ogóle jednym z głównych celów, do którego urządzający wystawę dążyli, było zapoznanie się z wyrobami firm krajowych i polskich przedewszystkiem.

Zaraz po zakończeniu obrad Walnego zgromadzenia oddziału odbyła się narada komisji sędziów, na której przewodniczącym wybrano br. Juliana Brunickiego, członka Komitetu c. k. galic. Towarzystwa gospod., sekretarzem i sprawozdawcą prof. Dra Stefana Pawlika.

W skład komisji technicznej weszli pp. prof. Dr. Kazimierz Miczyński, Józef Pielecki, inżynier Rady powiat. Edward Lehr i Edmund Komar. Do komisji rolniczej dla pługów wybrano: pp. Wiktora Abrahamowicza, Jana Kleskiego, Seweryna Potworowskiego, prof. Dra Stefana Pawlika i jako gospodarza p. K. Agopsowicza; do komisji dla narzędzi do buraków i machin należeli pp. Eugeniusz Krzysztofiowicz, Łążyński Stanisław, Józef Zakrzewski i jako gospodarz Jan Zadurówicz; do komisji dla narzędzi dla gospodarstw włościańskich pp. Stanisław Bohdanowicz, A. Cieński, dyrektor szkoły rolniczej w Horodence Cholewa i jako gospodarz Kaz. Kobylański; do komisji dla sikawek pp. Inżynier Edward Lehr, Władysław Mianowski, naczelnik zawodowej miejskiej straży pożarnej w Kołomyi, i Lubin Biskupski, fabrykant maszyn w Kołomyi.

Czynności komisji konkursowych trwały przez d. 16. i 17. maja. Poszczególne komisye składały sprawozdania na posiedzeniu plenarnem pod przewodnictwem Juliana barona Brunickiego.

Wynik konkursu tak pługów jak i wszelkich innych maszyn i narzędzi rolniczych ogłosił komitet w Nrze 24 czasopisma „Rolnik“ z d. 14 czerwca, w którym zamieszczone jest obszerne sprawozdanie odnośnej komisji.

W końcu nadmieniamy, że na dalsze a regularnie co roku odbywać się mające tego rodzaju wystawy starał się Komitet o subwencye tak rządowe, jak i krajowe. A ponieważ Wydział kraj., oceniając doniosłość tego zadania, kwotę 1500 K na rok 1903 nam przyznał, przeto żywimy nadzieję, że i rząd pracę naszą w tym kierunku wesprzeć nieomieszka. Wnieśliśmy również na ręce Wydziału kraj. petycję do Sejmu, aby przy Akademii rolniczej w Dublanach mogła być założoną stała stacya oceny maszyn i narzędzi rolniczych; co gdy nastąpi, tylko maszyny i narzędzia w stacyi wypróbowane, byłyby do konkursów dopuszczane.

6. Subwencye dla czasopism.

Z uzyskanej na ten cel subwencji w kwocie 4.600 K od Ministerstwa rolnictwa, a 1.000 K od Wydziału kraj. — łącznie 5.600 K, wydzielił Komitet:

1. Zjednocz. Towarzystwu dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie na podtrzymanie czasopisma „Bartnik“ 200 K.

2. Galic. Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo czasopisma „Sylwan“ 600 K.

3. Całą pozostałą resztę 4.800 K użyto na wydawnictwo „Rolnika“, który i w roku ubiegłym w myśl uchwały zapadłej na XXXII-giej Radzie Ogólnej, bezpłatnie był posyłany wszystkim członkom Towarzystwa, opłacającym przynajmniej po 10 K rocznej wkładki w Oddziałach.

Komitet, podobnie jak w poprzednich latach, nie szczędził starania, aby pismo „Rolnik“ jako organ Towarzystwa, odpowiadał coraz bardziej swemu zadaniu i stawał się coraz niezbędniejszym dla ogółu członków. To też pismo to zyskuje coraz więcej uznania nie tylko w kraju ale i w innych dzielnicach Polski; pisma bowiem fachowe tamtejsze przedrukowują chętnie nasze artykuły. Wydawnictwo jednak w tych rozmiarach prowadzone pociąga za sobą bardzo znaczne koszty. Dochód z prenumeraty i inseratów wcale się nie powiększa, a niedobór pokryty w ubiegłym roku przez Komitet w wysokości przeszło 3.000 K obciąża nadmiernie, ściśle zwykle obliczany, budżet naszych wydatków.

Jeżeli się zważy, że cały wpływ z części obowiązkowej przez Rady Oddz. do kasy składany wynosi rocznie co najwyżej 5.000 K, to niedobór na wydawnictwo „Rolnika“ przez Komitet pokrywany, w większej połowie go wyczerpuje. W obec tego koniecznym byłoby by XXXVIII. Rada Ogólna przeprowadziła pewne zmiany w dotychczasowym sposobie rozsyłki czasopisma, zwłaszcza, że tenże nie doprowadził dotąd do spodziewanego znaczniejszego zwiększenia się grona członków Towarzystwa, przeciwnie spowodował, iż wielu z tych, którzy przedtem płacili wkładki 20 i 30 koronowe, zniżyli je do 10 K, bo i ta kwota uprawnia ich do bezpłatnego pobierania „Rolnika“.

7. Wydawnictwo podręczników gospodarskich.

Na ten cel otrzymał Komitet subwencję w kwocie 1.500 K, której po wyrównaniu niedoboru z roku poprzedniego użył:

1. na poparcie kwotą 120 K wydanej przez Redakcję „Przeglądu weterynarskiego“ pracy Fryderyka Frieda, c. k. starszego lekarza weter. pow. w Przemyślu: „Poglądy uczonych specjalistów na sprawę gruźlicy u bydła“;

2. na druk wykładów wygłoszonych na kursie urządzonym dla oficyalistów prywatnych, mianowicie:

a) O uprawie buraków, przez Jerzego Turnaua;

b) O żniwiarkach i pługach wieloskibowych, przez Prof. Tomasza Ryłskiego;

c) Wychów bydła mlecznego, przez Dra Mieczysława Pańkowskiego.

3. na wydanie podręcznika „Hodowla nasion traw pastewnych“ — opracowanego przez Bronisława Janowskiego, asystenta kraj. Stacji doświadczalnej botaniczno-rolniczej we Lwowie. — Podręcznik ten dopiero pod koniec roku 1902 znalazł się w handlu księgarskim. Napisany zwięźle i przystępnie, do stosunków klimatycznych i gospodarskich kraju naszego zastosowany, a przytem 71 rysunkami w tekście uzupełniony, jest cennym nabytkiem dla naszej literatury rolniczej, zwłaszcza w tej chwili, kiedy przy zawarciu nowych traktatów handlowych projektowane podwyższenie cła na nasiona z zagranicy zmusi rolników do produkcji tego nasienia w kraju. Po należytem zatem ujęciu tej sprawy w rękę, kraj nasz, mając dużo jeszcze gospodarstw rozleglejszych, mógłby wytwarzać nasiona traw i zbóż także na potrzebę innych części monarchii. Cenę za ten podręcznik naznaczyliśmy niską (1 K 20 h) niepokrywającą nakładu, aby członkom naszym nabycie tegoż ułatwić.

Przypominamy również, że mamy jeszcze w biurze naszym na składzie następujące podręczniki: „Zbiór i przechowywanie roślin pastewnych“ Dra E. Böhmera (2 K), „Choroby roślin“ Sourauera (2 K) i „Pomoc przy porodach u krów“ (1 K 20 h).

Wszystkie powyższe podręczniki, bardzo w każdym większem i mniejszem gospodarstwie przydatne, raz jeszcze uwadze i względem członków naszych polecamy.

8. Stypendya leśne.

W roku sprawozdawczym wezwało nas Ministerstwo rolnictwa do przedstawienia kandydatów na opróżnione trzy stypendya w wyższej szkole ziemiaństwa we Wiedniu na wydziale leśniczym. — Z pomiędzy czternastu zgłaszających się kandydatów proponowaliśmy pp. Waclawika, Swirskiego i Mączyńskiego na stypendya po 800 K rocznie. Pierwotnie proponowany na jedno z nich p. Matejko nie zapisał się do Akademii. — Wszyscy trzej powyżej wymienieni otrzymali stypendya, ponadto na zalecenie komitetu otrzymali zapomogi po 200 K z funduszków Ministerstwa pp. Gałęcki, Krawczyński, Suchecki i Winnicki, — zaś pp. Cynk i Pallas dostaną również taką zapomogę zaraz po złożeniu egzaminu.

9. Stypendya w Akademii rolniczej w Dublanach.

Na propozycję grona profesorów Akademii, zasiągnąwszy opinii kuratoryi, rozdzielił Komitet opróżnione na ten rok stypendya w sposób następujący:

Z fundacyi ś. p. Jana Maciąga: panu Tascherowi Janowi z I-go r. 400 K rocznie; panu Hłyniowi Walentemu z II-go r. jednorazowo 200 K; panu Piotrowskiemu Jędrzejowi z I-go roku 200 K rocznie z fundacyi ś. p. Kazimierza hr. Krasickiego; panu Kintzlowi Karolowi z I-go roku 100 K rocznie z fundacyi ś. p. Żmigrodzkiego.

Z fundacyi zaś ś. p. Amalii hr. Stadnickiej w porozumieniu z kuratorem: panu Kaweckiemu Józefowi z I-go roku 200 K, temuż jednorazowo 50 K z fundacyi ks. Żmigrodzkiego, jakoteż Matekim Józefowi i Stefanowi z I-go roku 420 K rocznie do podziału.

10. Pośrednictwo w zakupie nawozów sztucznych dla Członków Towarzystwa.

Chociaż obrót sprowadzonych nawozów w roku 1902 był o kilka wagonów mniejszy niż w poprzednim, mogliśmy z końcem roku rozdzielić między odbiorców po 40 K dywidendy za każdy wagon superfosfatu, a po 20 K za każdy wagon żużli Thomasa. W ogóle wypłaciliśmy naszym Członkom przy sprowadzeniu 215 wagonów przeszło 5.500 K. O ileż zysk przypadający odbiorcom mógłby być znaczniejszym, gdyby rolnicy nasi w dobrze zrozumianym własnym interesie nawozy sztuczne tylko za naszym pośrednictwem sprowadzać zechcieli. — Stwierdzić również należy, że i w tym roku członkowie biorący nawozy na kredyt wywiązali się ze swoich zobowiązań jak najpункtualniej, prawidłowe zaś prowadzenie tego interesu przez Komitet trzyma na wodzy fabrykantów i hurtowników, że nie mogą dowolnie cen towaru podwyższać. To też i ci nawet rolnicy, którzy nie przez nas nawozy sprowadzają, odnoszą z naszej akcyi materyalną korzyść. Powinno by zatem Rady Oddziałów, biorąc sobie za wzór Oddział Stryjsko-Żydaczowski, tę akcyę naszą jak najusilniej popierać i rolników, tak większych jak i mniejszych zachęcać, by jako odbiorcy nawozów koło Komitetu się zszeregowali, zawczasu jak najliczniejsze przesyłając zamówienia. W ten sposób bowiem tylko możliwem będzie dla Komitetu uzyskać od fabrykantów coraz dalej idące ułatwienia i ulgi w tym handlu, a zarazem rozdzielać coraz to wyższe rabaty między członków-odbiorców.

II. Czynności w sprawach statystyki rolniczej.

Nie chcąc się z roku na rok powtarzać, omijamy szczegółowe zdanie sprawy z prac podjętych na wezwanie c. k. Ministerstwa rolnictwa tem więcej, że program tych prac nie uległ żadnej zmianie — a z naszej strony staraliśmy się spełnić go sumiennie i przedkładaliśmy wykazy statystyczne o ile można w oznaczonych terminach, nie dopuszczając do znaczniejszego opóźnienia. Jeżeli zaś częściowo chwilowe opóźnienie było, było ono następstwem faktu, że kraj nasz wysunięty najwięcej na północ, ma też późniejsze peryody wegetacyjne, tem samem w dziale n. p. statystyki

zbiorów, zebrania dat podstawowych nie można z reguły dokonać w czasie, w którym inne kraje monarchii austriackiej już są z tą częścią czynności gotowe, mogą też do obliczenia wcześniej przystąpić i prędzej je wygotować.

Wspominamy o tem przez sumiennosc a dodajemy, że c. k. Ministerstwo rolnictwa znając nasze stosunki nie nastaje bezwzględnie na dotrzymanie terminów zakreślonych ogólnym programem, a w rezultacie zresztą wszystkie głównejsze roboty są już c. k. Ministerstwu przedłożone i tylko dodatkowe wykazy (krytyczny pogląd na wynik zbiorów w r. 1902, wykaz produkcji owoców i produkcji miodu i wosku pszczelnego) są jeszcze obecnie w opracowaniu, kolejno jednak w ciągu najbliższych tygodni będą gotowe i odesłane.

Idąc za tradycją lat poprzednich, pozwalamy sobie podać z wykazu zbiorów głównejsze daty.

W roku 1902 w obrębie Towarzystwa wzięto pod uprawę:

pszenicy ozimej	260.421	hektarów
pszenicy jarej :	17.388	"
żyta ozimego	347.370	"
żyta jarego	7.358	"
jęczmienia	195.487	"
owsa	407.936	"
hreczki	54.237	"
prosa	21.923	"
kukurudzy	72.398	"
grochu	47.671	"
fasoli	1.170	"
bobu	7.155	"
bobiku	17.741	"
ziemniaków	233.979	"
buraków pastewnych	10.230	"
buraków cukrowych	4.402	"
marchwi pastewnej	767	"
kapusty	14.819	"
koniczyny na paszę	107.970	"
koniczyny nasiennej	7.398	"
lucerny	2.887	"
esparcety	586	"
tymotki	2.753	"
wyki nasiennej	15.967	"
wyki paszy	15.663	"
soczewicy	2.466	"
mieszanki	15.226	"
końskiego zębu	2.974	"
kukurudzy na paszę	1.116	"
łubinu na ziarno	813	"
rzepaku	3.873	"
lnianki	362	"
chmielu	1.791	"
lnu	10.376	"
konopi	15.989	"
tytoniu	2.570	"
anyżu	284	"
maku	145	"
ogrodowizn	2.476	"
roślin pastewnych mniej rozpowszechnionych	333	"
łubinu na nawóz	2.240	"

Ogółem było pod uprawą roli 1,931.342 hektarów, pozostawiono ugorom 667.272 hektarów z łąk zaś o ogólnym obszarze 696.664 hektarów skoszono hektarów 622.242 — co procentowo znaczy blisko 90% obszaru.

Przechodzimy z kolei do cyfer plonu, które się przedstawiają następująco:

Zebrano pszenicy ozimej	ogółem	3,941.155 htl.	z hektara	15·10 htl.
" pszenicy jarej	"	183.976	" "	10·50 "
" żyta ozimego	"	4,048.622	" "	11·60 "
" żyta jarego	"	70.612	" "	9·60 "
" jęczmienia	"	2,588.412	" "	13·20 "
" owsa	"	4,611.378	" "	11·30 "
" hreczki	"	515.628	" "	9 50 "
" prosa	"	262.167	" "	11·90 "
" kukurudzy na ziarno	"	942.643	" "	13·00 "
" grochu	"	661.421	" "	13·80 "
" fasoli	"	5.258	" "	4·49 "
" bobu	"	87.493	" "	12·20 "
" bobiku	"	226.574	" "	12·70 "
" ziemniaków	"	25,995.390 c. m.	" "	110·70 c. m.
" buraków pastewnych	"	2,360.235	" "	230·70 "
" marchwi pastewnej	"	133.490	" "	174·— "
" kapusty	"	1,129.145	" "	76·10 "
" koniczyzny na paszę	"	3,453.685	" "	31·90 "
" koniczyzny nasiennej	"	10.947 htl.	" "	1·47 htl.
" lucerny	"	84.664 c. m.	" "	29·30 c. m.
" esparcety	"	16.962	" "	28·90 "
" wyki nasiennej	"	148.665 htl.	" "	9·30 htl.
" wyki paszy	"	322.162 c. m.	" "	20·50 c. m.
" soczewicy	"	23.651 htl.	" "	9·50 htl.
" mieszanki	"	306.206 c. m.	" "	20·10 c. m.
" tymotki	"	53.563	" "	19·40 "
" końskiego zębu	"	117.467	" "	39·50 "
" kukurudzy na paszę	"	32.090	" "	28·80 "
" łubinu na ziarno	"	9.606 htl.	" "	11·80 htl.
" rzepaku	"	46.810	" "	12·— "
" lnianki	"	3.676	" "	10·10 "
" chmielu	"	6.251 c. m.	" "	3·49 c. m.
" lnu	"	37.704	" "	3·63 "
" konopi	"	70.451	" "	4·40 "
" tytoniu	"	25.076	" "	9·75 "
" siana	"	13,392.467	" "	21·50 "
" anyżu	"	2.071	" "	7·30 "
" maku	"	666 htl.	" "	3·80 htl.

Obliczaniom naszym służyły za podstawę dane, które staraliśmy się pozyskać ze wszystkich stron kraju. Usiłowania nasze w tej mierze nie zawsze spotkały się z równym powodzeniem. Do tematu tego wrócimy jeszcze, obecnie poddając własny elaborat krytyce, podnosimy, że może właśnie skutkiem rzadszej sieci naszych delegatów, a temsamem wskutek luk w naszym materiale informacyjnym w tym roku cyfra roli pozostawionej ugorom, wypadła stosunkowo za wysoko. Częściowe usprawiedliwienie znajduje swoją drogą wyższa cyfra nie uprawnej roli w nieprzyjemnej do uprawy porze wiosennej, wskutek czego w rozmiarach uprawy ziemniaków i kukurudzy daje się w tym roku w porównaniu do lat poprzednich spostrzedz ubytek. Po za wysoką cyfrą ugoru inne cyfry wykazu przedstawiają rezultat ubiegłej kampanii gospodarskiej w nie świetnym, ale też i w nie najgorszym świetle. Rezultat byłby częściowo może i lepszy, gdyby dla wszystkich rolników

stosunki klimatyczne były w ogóle w minionym roku przyjaźniejsze, gdyby dla tych, którzy gospodarując na większych przestrzeniach, potrzebują przynajętej pomocy, do trudności w wyzyskaniu zmiennej i ulotnej pory nie przyłączyły się były w znacznej części kraju dodatkowo trudności żywiołowej siły choć nie żywiołowej w ścisłym słowa tego znaczeniu natury. Mamy tu na myśli strejki rolniczej i ich bezpośrednie następstwa, które się wielokrotnie częściowem zmarowaniem plonów zaznaczyły. Opuszczając tę, jako minioną — oby na zawsze — sprawę, wrócimy do ujemnych następstw zmian powietrznych: zaliczyć tu należy niezwykle opóźnienie się zbiorów zboża, później nagle jego dojrzewanie naraz i idące za tem utrudnienie sprzętu, a wreszcie niespodziana zmiana w końcowych dniach września, kiedy po pięknych słonecznych dniach jesiennych zapanowały nagle przymrozki. Zmroziły one fasolę i ogrodowiznę, przyczyniły się do złego zbioru kukurudzy, nie obeszło się bez dotkliwych szkód w zapóźnionem prosie, koniecznie nasiennej, częściowo i w ziemniakach, w górach i na podgórzu nawet i w owsie, a gdy po tej przedwczesnej zapowiedzi zimy rozpoczęła się pora jesiennych deszczów, dokończenie zbiorów stało się trudnem i znowu pewna część plonu (np. otawy) poszła na marne.

Po za pracą około zestawienia wykazów zażądanych w programie c. k. Ministerstwa Rolnictwa przesyłało się temuż peryodyczne rezolucye o stanie zasiewów, nadziejach i rezultacie zbiorów a nadto dawało się informacye w tymże samym kierunku innym władzom jako to organom Intendantury c. i k. armii; ces. niemieckiemu konsulatu we Lwowie i jak po inne lata znanej firmie Filipa Mayfartha i Spółki. Także nadmienić tu wypada, iż na żądanie c. k. Ministerstwa rolnictwa daliśmy opinię naszą w sprawie reformy, jaką c. k. Ministerstwo zamierza zaprowadzić w swoich raportach peryodycznych. Uznając praktyczność zamierzonych zmian oświadczyliśmy się po myśli intencji c. k. Ministerstwa, nie tailiśmy jednak trudności, jakie powstaną przy pozyskaniu korespondentów z naszego kraju. Zastrzeżenie nasze w tym kierunku uczyniliśmy raz ze względu, że korespondencya z c. k. Ministerstwem odbywa się po niemiecku, trudno więc liczyć żeby c. k. Ministerstwo znalazło we wszystkich okolicach kraju kandydatów skorych do korespondencyi w obcym języku, powtóre, co ważniejsze, wiemy z doświadczenia, że niestety coraz trudniej o chętnych do współpracownictwa na tem polu. Wspomnieliśmy pokrótce o tem powyżej, obecnie podnosimy, że w roku ubiegłym straciliśmy kilku długoletnich dzielnych i wiernych współpracowników. W ich miejsce nie wstępują młodsze siły, zastęp naszych współpracowników maleje a potrzeba pomocy ze światłych sfer ziemiańskich raczej z każdym rokiem wzrasta. Zbieranie dat, dawanie informacji, powtarzające się co roku może się wydać zbytecznem, może się wydać poniekąd niepotrzebnym formalizmem, który przysporzy tylko wykazów, podających cyfry nie całkiem pewne i bez doraźnego praktycznego pożytku a jednak te wykazy doroczne, ze wszystkimi swemi wadami i nieodłącznymi brakami, posiłkują się w szeregu lat wzajemnie i gromadzą materiał potrzebny do znajomości stosunków krajowych. Ościenne, zamożniejsze społeczeństwa na zachodzie uznały już więcej potrzebę badań i zestawień statystycznych, szukają w nich i znajdują nie raz o jedną informację więcej potrzebną i przydatną w ich zabiegach z dziedziny ekonomicznego życia, czy to w dziale przemysłowym, czy w dziale rolniczym, dla tego chcąc im nadażyć nie należy u nas lekceważyć i zaniedbywać prac statystycznych, przeciwnie należy się starać, by je według możliwości ułatwić i udziałem osobistym, liczniejszym niż dotychczas, ulepszyć, podnieść na wartości. W tej intencji, nie zrażeni, że w ostatnich latach prośby nasze o pozyskanie nowych sił były prawie daremne, odzywamy się z tążsamą prośbą, by z kół ziemiańskich znaleźli się chętni współpracownicy, świadomi pożytku, jaki powstaje z pracy zbiorowej. Tych chętnych prosimy o złożenie swych adresów w biurze Komitetu.

Zamykając niniejszy dział, nadmieniamy jeszcze, że subwencya ministryalna na prace statystyczne utrzymała się w dawnej wysokości, wynosiła mianowicie 6.800 koron. Wypłatę wynagrodzenia z tytułu wydatków, jakie ponieśli nasi delegaci przy zbieraniu dat, zarządzono.

III. Czynności w zakresie produkeyi roślin.

Subwencyę rządową na ten cel 9.000 K, resztę kasową z lat poprzednich, jakoteż 3.000 K na zakupno nasienia lnu i konopi rozdzielił Komitet w sposób następujący:

a)	Zjednoczonemu Towarzystwu ogrodniczo-pszczelniczemu na szkółkę drzew owocowych na Wólce kapitańskiej — jakoteż na podniesienie pszczelnictwa	1.000 K
b)	Na zakupno szczepów drzew owocowych dla Oddziałów Towarzystwa i na święto sadzenia drzew owocowych w Dublanach	2.200 „
c)	na kulturę czerech kleparowskich	400 „
d)	na nasiona roślin pastewnych dla włościan	600 „
e)	na zakupno nasienia lnu inflantskiego	2.000 „
f)	na zakupno nasienia konopi podolskich	500 „
g)	pozostałą kwotę z tego funduszu	6.000 „

przeznaczono na dalsze przeprowadzanie próbnych upraw zbóż i subwencyonowanie farm doświadczalnych, jakoteż próbnych upraw traw na połoninach, pod kierunkiem i kontrolą obu kraj. stacyj doświadczalnych rolniczo-botanicznej i chemiczno-rolniczej.

ad a) Według szczegółowego sprawozdania nadesłanego nam, rozesłało zjednocz. Towarzystwo w marcu 1902 r. Oddziałom swoim 228 podręczników, 288 broszur treści pszczelniczej i ogrodniczej za 722 K, nasion warzywnych za przeszło 500 K, miododajno-pastewnych za 840 K, drzewek owocowych 2.600 sztuk, drzewek miododajnych 800, a krzewów owocowych 1.200 sztuk. Wszystkie te przedmioty rozdzielono bezpłatnie między uczestników misyj pszczelno-ogrodniczych, na których obok wykładów teoretycznych udzielano praktycznych pouczeń. Misyj tych urządzono 29 w rozmaitych okolicach kraju.

ad b) Zamówiono i pobrano szczepy 1.600 sztuk na Wulce kapitańskiej w zakładach br. Brunickiego w Podhorcach i u hr. Łubińskiego w Zasowie i rozdzielono między włościan 600 sztuk w Oddziale lwowskim, po 200 sztuk w Oddziałach rohatyńskim i stryjskim, zaś po 100 sztuk w Oddziałach bobreckim, kałuskim, nadwórniańskim, przemyskim, przemysłańskim i stanisławowskim. Kwotą zaś 150 K subwencyonowano święto sadzenia drzew owocowych w Dublanach.

ad c) Szkółka czerech kleparowskich, prowadzona przez kraj. stacyę doświadczalną botaniczno-rolniczą, w myśl uchwały Komitetu ma być przeniesioną na Wulkę kapitańską; z powodu bowiem przeniesienia pomienionej stacyi do Lwowa, dalsze prowadzenie przez nią szkółki w Dublanach stało się niemożliwym.

W roku sprawozdawczym z kultur tych rozdano drzewek bezpłatnie za zwrotem tylko kosztów transportu:

na wiosnę 1902 r.	480 sztuk
w jesieni 1902 r.	430 „
razem	<u>910 sztuk.</u>

Przeszło 1.000 sztuk jest jeszcze do rozdania, które z wiosną b. r. będą między członków Towarzystwa rozesłane, pozostałe zaś kilkanaście tysięcy dziczek przeniesione będą na Wulkę kapitańską. W każdym razie zaznaczyć tu należy, że stacya pod kierunkiem Dr. Szyszyłowicza zostająca, przyczyniła się kulturą na większą skalę przeprowadzoną do uratowania tej szlachetnej odmiany drzew owocowych od zagłady i wyrodzenia się, dając równocześnie impuls do dalszego jej pielęgnowania w licznych miejscowościach kraju naszego.

ad d) Za kwotę na ten cel przeznaczoną zakupiono 320 kg najprzedniejszego nasienia buraków pastewnych i 160 kg marchwi pastewnej. Nasiona te przesłano Radom Oddziałów w Jarosławiu, Przemysłu, Przemyslanach, Lwowie i Podolskiem. Rada Oddziału w Stryju otrzymała rycałt 60 K i za tę kwotę zakupiła różne nasiona przez włościan członków swoich uprawiane.

ad e) Wykazanej powyżej kwoty użyto na udzielenie 25% opustu, jakoteż na opłacenie frachtu plantatorom zamawiającym nasienie inflantskie za pośrednictwem Komitetu. Sprowadziliśmy w roku zeszłym lnu rygskiego 221 worów a parnawskiego 40 beczek. Nasionie, jak to krajowa stacya doświadczalna rolniczo botaniczna stwierdziła, było zupełnie czyste i posiadało pełną siłę kiełkowania.

ad f) Pragnąc zachęcić włościan by pod tymi samymi warunkami jak len, zamawiali również przez nas i konopie podolskie, zakupiliśmy znowu 21 cetn. metr. tego nasienia i oddaliśmy je do bezpłatnego rozdziału między plantatorów w Oddziałach: bobreckim, drohobyckim, kałuskim, jarosławskim, kamioneckim i przemysłańskim.

ad g) Kosztem subwencji przez Komitet dostarczonej a w rachunkach przy końcu niniejszego sprawozdania uwidocznionej, podobnie jak i lat poprzednich prowadziła stacya botaniczno-rolnicza we Lwowie doświadczenia polowe porównawcze z różnemi odmianami zbóż w obrębie naszego Towarzystwa. Próby te miały cel podwójny: prowadzone na mniejszych parcelkach, z kilkoma odmianami obok siebie, służyły do poznania porównawczej wartości poszczególnych odmian; próby zaś na większą skalę wykonane reprodukowały już wypróbowane odmiany zbóż w celu wytworzenia większego materiału do dalszego rozpowszechnienia doborowych gatunków między rolnikami.

Do prób na małą skalę przesłała stacya w jesieni w 1901 r. następujące gatunki ozimin:
Żyto: 1. Schlanstaed, 2. Petkus oryg., 3. Schlanstaedt reprodu. (Wysokie litewskie), 4. Pirnau, 5. Selekcyjne oryg., 6. Polskie regenerowane, 7. Trzciniowe oryg.

Próby z tymi gatunkami prowadzono u pp. Jana Brajera w Sucho-woli, Stanisława Górskiego w Petrance i Dr. Stroynowskiego w Leśniowicach.

Pszenica: 1. Tryumf Podola, 2. Dańkowska, 3. Genealog. biała, 4. Genealog. czerwona, 5. Wysoko-litewska, 6. Ostka galicyjska, 7. Błaga, 8. Ghirka bastard, 9. Lilio kalami.

Próby przeprowadzono u p. Dr. E. Stroynowskiego w Leśniowicach.

Ze zbóż jarych przesłała Stacya z wiosną 1902 r. do doświadczeń na małą skalę następujące odmiany:

Jęczmiona: 1. Gold Torp. oryg., 2. Chevalier oryg., 3. Hanna oryg., 4. Złoczowski, 5. Propstejski.

Próby przeprowadzono u ks. Władysława Sapielhy w Oleszycach, Dr. Mikołaja Krzysztofowicza w Załuczu, Jerzego Turnaua w Mikulicach, na folwarku Zakładu OO. Jezuitów w Chyrowie, u Jana Gużkowskiego w Berezowicy wielkiej, w kraj. niższej Szkole rolniczej w Jagielnicy i u włościanina Curusia w Zakopanem.

O w sy: 1. Glimingen, 2. Potato szkocki oryg., 3. Górski olbrzymi, 4. Nadwieprzański reprodu. Ligowo, 5. Heinego najplenniejszy.

Próby przeprowadzono u pp. J. Breiera w Suchowoli p. Zimna Woda, Dyonizego Krowkowskiego w Suchowoli p. Oleszyce, Jerzego Turnaua w Mikulicach, na folwarku Zakładu OO. Jezuitów w Chyrowie, u Dra Mikołaja Krzysztofowicza w Załuczu, w kraj. niższej Szkole rolniczej w Jagielnicy i u włościanina Curusia w Zakopanem.

Do doświadczeń na większą skalę w celu produkcji przesłała stacya w jesieni 1901 r. następujące odmiany ozimin:

Żyto: 1. Schlanstaedt oryg., 2. Schlanstaedt reprodu. wys litewski, 3. Polskie regenerowane, 4. Pirnau.

Próby przeprowadzono: na folwarku Akademii rolniczej w Dublinach, u Stanisława Ossolińskiego w Oleszycach, Wład. Gołębskiego w Krasnolesiu p. Lipnica dolna, Jerzego Turnaua w Mikulicach, Romana Godlewskiego w Krasowce p. Borki Wielkie, Stanisława hr. Stadnickiego w Krysowicach.

Pszenica: 1. Tryumf Podola, 2. Dańkowska, 3. Genealog. biała, 4. Wysoko litewska, 5. Ostka galic., 6. Genealog. czerwona.

Próby przeprowadzono u pp. Jerzego Turnaua w Mikulicach, Dr. Mikołaja Krzysztofowicza w Załuczu, Adama Ożarówskiego w Strzałkach p. Bobrka, Romana Godlewskiego w Krasowce p. Borki Wielkie, Stanisława hr. Stadnickiego w Krysowicach, Bolesława Biskupskiego w Gwoźdźcu.

W celu przekonania się i zebrania odpowiednich dat o ile w kraju naszym uda się aklimatyzacya jęczmienia ozimego, postanowiła stacya botaniczno-rolnicza w tym roku po raz pierwszy przeprowadzić także doświadczenia polowe z uprawą tegoż w różnych okolicach kraju. Do prób tych użyła stacya już w Galicyi wyprodukowany jęczmień ozimy przez p. Jerzego Turnaua i rozesłała go do próbnich upraw w jesieni r. 1902 następującym producentom: p. Romanowi Godlewskiemu

w Krasówce, p. Stanisławowi hr. Stadnickiemu w Krysowicach, Zakładowi OO. Jezuitów w Chyrowie, do kraj. niższych Szkół rolniczych w Bereźnicy, w Kobiernicach i w Jagielnicy, jakoteż Akademii rolniczej w Dublanach. Rezultaty tych prób podamy później w „Rolniku“.

W końcu dodajemy, że jakkolwiek pierwsze próby z ozimym owsem niezupełnie pomyślnie wypadły, pomimo tego stacya próby prowadziła dalej, wczesne bowiem dojrzewanie oraz wyjątkowe silne krzewienie się tej odmiany zmusza do dalszych doświadczeń. Celem obecnych prób jest aklimatyzacya w okolicach o ostrzejszym klimacie, na tej drodze bowiem tylko można spodziewać się wytworzenia odporniejszej odmiany.

Obecnie przeprowadza stacya próby z owsem w kraju już wyprodukowanym w okolicach Zakopanego i Worochty, a plon tam zebrany będzie dopiero podstawą do dalszych doświadczeń na szerszą skalę.

W roku sprawozdawczym stacya botaniczno-rolnicza prowadziła również w dalszym ciągu studia teoretyczne i praktyczne doświadczenia nad poprawą wschodnio-karpackich połonin. Stacya wzięła sobie za zadanie w roku ubiegłym przedewszystkiem:

1. Produkcyę nasion szlachetniejszych roślin pastewnych miejscowych w celu uzyskania materiału do obsiewów porównawczych na miejscu jak i na równinach. W tym celu, podobnie jak w latach poprzednich, wysiewano i przesadzano ważniejsze rośliny pastewne miejscowe. W ten sposób wysiano i przesadzono nowych 14 gatunków oraz zebrano nasienie z 11 poletek.

2. Produkcyę roślin pastewnych zamiejscowych w celu wprowadzenia tychże na tutejszych połoninach. W tym celu zebrano nasienie z 9 poletek, oraz obsiano 161 nowych poletek.

3. Próby leśno-ekonomiczne w celu rozpowszechnienia cennych gatunków drzew w tutejszych lasach. Obsiano 22 poletek nasionami najważniejszych drzew szpilkowych i liściastych, pochodzących z miejscowości o różnym klimacie.

4. Studya nad przemysłem mleczarskim i gospodarstwem połoninowem. Stosownie do tego założenia badano znaczniejsze połoniny sąsiednie tak krajowe jak i węgierskie.

5. Badania florystyczne ze szczególnem uwzględnieniem roślin pastewnych, ich rozmieszczenia i ugrupowania.

6. Studya nad zmiennością roślin pod wpływem klimatu i warunków miejscowych.

7. Badania meteorologiczne, klimatyczne i phyto-phenologiczne.

Prócz powyższych prac wykonano cały szereg czynności natury technicznej i tak skopano i uprawiono 14 poletek pod próbne mieszanki trawno-koniczynowe i kilkadziesiąt poletek pod inne kultury roślinne, oszalowano wewnątrz domek mieszkalny, co ze względu na tamtejsze stosunki klimatyczne od dawna okazywało się niezbędnem, sporządzono kilkaset palików do poletek itd.

Dotychczasowe badania i próby przeprowadzono w ogrodzie doświadczalnym na połoninie Porzyżewskiej doprowadziły do tak poważnych wyników praktycznych, że ogólna poprawa zależy już tylko od dobrej woli właścicieli lub dzierżawców.

Zgłoszeń takich otrzymała stacya botaniczno-rolnicza już dwa, jedno od JWP. Marszałka hr. Potockiego, który ma zamiar uregulować gospodarstwo połoninowe w Suchodole i Jasieniu, drugie od Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego, który chce poprawić zadzierżawione połoniny pod Mikuliczynem. Tak jedne jak i drugie połoniny zostały przez kierownika stacyi botaniczno-rolniczej zbadane, obecnie zaś przygotowuje się szczegółowy plan poprawy tychże.

Obok powyższych próbnych siewów udzielił Komitet zasiłku znacznieszego na prowadzenie ferm doświadczalnych pod kierunkiem krajowej stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach, celem zbadania skuteczności nawozów sztucznych na głębach typowych znacznieszych części kraju, a mianowicie:

1. Ferma w Zahajpolu (własność WP. St. Jasińskiego; prowadzący p. Bereg), pow. kołomyjski.

2. Ferma w Załużu (własność WP. Dra M. Krzysztofowicza; prowadzący doświadczenia p. Salley), powiat śniatyński.

Obie te fermi mają za zadanie badanie stosunków nawozowych czarnoziemiu pokuckiego.

3. Ferma w Sosolówce (u p. A. Noela; prowadzący doświadczenia WP. prof. Wł. Grodzki), powiat czortkowski.

Ferma sosolowiecka leży na żółtej glince lossowej.

4. Ferma w Bereźnicy (własność br. J. Brunickiego; prowadzący doświadczenia WP. Dyrektor St. Rozwadowski), powiat stryjski, na paszach koło Stryja, ma na celu zbadanie, w jaki sposób uda się podnieść wartość tych dzisiaj małowartościowych pastwisk. Wyniki tegoroczne z kompostowaniem są nader zachęcające i będzie to prawdopodobnie droga, na której się da wiele uzyskać dla miejscowego praktycznego rolnictwa.

5. Ferma w Humieńcu (własność WP. Karola Jędrzejowicza), pow. samborski, leży na ciężkiej podgórskiej glinie.

6. Ferma w Wierzbnie (własność JO. ks. Witolda Czartoryskiego; prowadzący doświad. p. M. Karpiński), pow. jarosławski, leży na glince żółtej, powszechnej w okolicy Jarosławia.

7. Ferma w Radrano (własność WP. Dra L. Majewskiego; prowadzący p. A. Gruszczyński), powiat rawski, leży na bielicy, typu powszechnego w cieszanowskim.

Oprócz tego Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego subwencyonuje kwotą 300 koron doświadczenia wazonowe, prowadzone przez krajową stację doświadczalną dublańską. Doświadczenia te są prowadzone nad typowymi glebami galicyjskimi.

Sprawozdanie szczegółowe będzie pomieszczonem w VI. sprawozdaniu krajowej stacji chem. roln. w Dublanach, które się ukaże w ciągu marca.

W końcu nadmienić wypada, że z doświadczeń nawozowych w Baszni (pow. Cieszanów), które pod kierunkiem P. L. Moszyńskiego już od ośmiu lat są prowadzone, a które Komitet kwotą 400 kor. rocznie subwencyonuje, szczegółowe sprawozdanie za rok ubiegły ogłoszone będzie w „Rolniku“.

IV. Rybactwo.

Zakład chowu ryb w Oparach.

Rok ubiegły zaznaczył się dla rozwoju Zakładu chowu ryb doniosłym faktem. W roku tym wydzierżawił Komitet dla Zakładu dodatkowo do poprzednio zadzierżawionego terenu dalszych 40 morgów (w tem 30 morgów stawów), a to dla umożliwienia zakładowi produkcji większej ilości narybku, potrzebnego do zarybienia rzek, głównie sandaczy, pstrągów i karpi. Objęcie tej, stosunkowo dużej przestrzeni stawów, które od czasu swego założenia, to jest od lat mniej więcej dziesięciu, zagospodarowywane były bez jakichkolwiekby wkładów, pociągnęło za sobą potrzebę wykonania szeregu robót, by stawy te należycie uporządkować. Roboty te wykonano w roku ubiegłym w znacznej części, resztę zaś robót około melioracji powyżej wspomnianych stawów, musiano ze względu na szczupłe fundusze, którymi zakład rozporządza, odłożyć na następne lata. Objęcie to nowej przestrzeni stawów pociągnęło za sobą zmianę planu gospodarczego Zakładu, wskutek czego dwa lata jeszcze upłynąć musi, nim Zakład zupełnie urządzony normalną będzie mógł rozpocząć produkcję.

Pierwszy raz w roku ubiegłym otrzymano z wychowanych w Zakładzie pstrągów zwyczajnych i tęczowych zapłodnioną ikrę w dość znacznej jak na pierwszy rok ilości. Ikra ta, umieszczona w wylęgarniach Zakładu, rozwija się bardzo dobrze. Jest nadzieja, że w roku przyszłym będzie mógł Zakład całą swą potrzebę pokryć ikrą u siebie wyprodukowaną.

Doświadczenia zaaklimatyzowania pstrąga tęczowego w stawach Zakładu, dały w roku ubiegłym zupełnie zadowalniające rezultaty. Wpuszczone do jednego stawu roczne, do drugiego dwuroczne pstrągi tęczowe wyrosły do jesieni bardzo ładnie. W porównaniu z wychowanymi w tych samych warunkach pstrągami zwyczajnymi, są pstrągi tęczowe trochę mniejsze, tj. krótsze, jednakże szersze i grubsze, a więc i cięższe od pstrągów zwyczajnych. — Doświadczenia nad wprowadzeniem chowu Siei (*Corregonus maraena Bl.*) przyniosły w roku ubiegłym bardzo dobry rezultat. Ze sprzedanej z Trzeboni ikry wychowano kilkaset sztuk bardzo ładnego, bo 20 do 22 *ctm* długiego narybku siei. Narybek ten wychowywać się będzie dalej, by otrzymać z niego tarlaki tej cennej ryby.

Również po raz pierwszy otrzymano w roku ubiegłym w stawach Zakładu narybek sandacza. Trzyletnie sandacze, wpuszczone do jednego ze stawów*) odrostowych, starły się tam i dały

*) Staw ten ma około 10 morgów powierzchni, dno jego stanowi grubszy pokład torfu.

dość znaczną ilość narybku. — W roku 1903 rozpocznie Zakład produkcję zapłodnionej ikry sandacza, którą otrzymywać się będzie w sposób, w jaki ikrę taką otrzymuje się w Trzeboni. W tym celu urządzono osobny stawek tarłowy dla sandacza, a nadto przez wysłanie dozorey zakładu (w maju 1902 roku) do Trzeboni, umożliwiono mu dokładne obznajomienie się z całą manipulacją otrzymywania tejże ikry.

Tabl. 105

Sprawdzono także w roku ubiegłym po raz pierwszy do Opar narybek okonia amerykańskiego szerokoustnego (*Micropterus salmoideus*), ryby nadającej się znakomicie do zarybienia rzek, zanieczyszczanych odpadkami fabrycznymi, a także mającej znaczenie wielkie w gospodarstwie stawowym. Ryba ta oddaje w stawie te usługi, które oddaje szczupak lub sandacz, nadto tępi skuteczniej niż jakakolwiek bądź inna ryba płód żab (ikrę żab, główacze i małe żabki), a przytem odznacza się bez porównania większą zdolnością znoszenia dłuższych transportów niż szczupak lub sandacz. Jako dowód w tym kierunku służyć może fakt, że narybek okonia amerykańskiego, sprowadzony w ubiegłym roku z Trzeboni (w południowych Czechach), zniósł kilkudniowy transport tak dobrze, że w drodze ani jedna nie zginęła sztuka, przyczem podnieść należy to, że transportowi tego narybku nie towarzyszył dozorca, jakiego zwykle daje się przy transportach ryb delikatniejszych.

Dla uzyskania dochodu, potrzebnego do pokrycia czynszu dzierżawnego, wynoszącego rocznie 3.200 koron (za 50 morgów), musi Zakład prowadzić także chów karpia na sprzedaż. W roku ubiegłym wyprodukowano na sprzedaż 2.136 kg karpia, które sprzedano kupcom miejscowym po cenie 142 kor. za 100 kg.

Oprócz stałego delegata Komitetu, p. Tadeusza Langiego, który kilkakrotnie Zakład zwiedzał, przeprowadził w dniu 17. października p. Adolf br. Brunicki z ramienia Komitetu lustrację Zakładu, gdzie wszystko w odpowiednim znaleziono porządku, jak o tem świadczy przedłożone Komitetowi przez tegoż delegata sprawozdanie.

V. Czynności w zakresie chowu bydła, nierogacizny, owiec i koni.

a) Dział chowu bydła.

Z rokiem 1902 ubiegło pierwszych 10 lat, na które mieliśmy z góry zapewnione subwencje państwowe i krajowe. Na podstawie tego zapewnienia, wypracował Komitet w r. 1892 program akcyi w dziale chowu bydła i porucił ją Sekcyi I. „hodowlanej“, pod przewodnictwem Wiceprezesa Towarzystwa, Stanisława Brykczyńskiego. W sprawozdaniu niniejszem podajemy zatem oprócz zwykłego zestawienia rocznego naszych czynności, także i krótki obraz rozwoju i postępu działalności w całym okresie dziesięcioletnim.

Obór zarodowych pełnej krwi z końcem roku 1892 mieliśmy 11, ze stanem krów 194 sztuk. Wobec wzmagającego się z każdym rokiem popytu za buhajami pełnej krwi, co daje najlepszą miarę, że chów bydła w kraju się podnosi, zakładaliśmy w miarę potrzeby i możliwości nowe obory pełnej krwi, i dziś mamy ich 20 (Tabl. II.). W r. 1902 ubyła nam obora jedna z najdawniejszych i najlepszych, prowadzona przez hodowcę w całym kraju znanego, śp. Grzegorza Głuchowskiego w Kamiennej. Natomiast utworzona została obora z tego samego materiału u Wnej Maryi Bohosiewiczowej w Wincentówce pod Kołomyją. Nowo założona obora rasy Simmenthal, powstała w Hulczu, dokąd sprowadziliśmy 6 jałówek cielných ze Szwajcaryi, a przyjęliśmy 12 sztuk pochodzących z obory pełnej krwi w Mycowie. W ciągu tych lat dziesięciu sprzedały nasze obory pełnej krwi 453 buhajów do chowu.

Na zakupno materiału rozplodowego dla obór pełnej krwi, tak buhajów jak i jałówek, zagranicą i w kraju, wydaliśmy w tym czasie 99.476 kor. jako 50% wartości, drugie tyle wypłacili właściciele obór z własnych funduszków.

Najlepszym świadectwem dla naszych obór pełnej krwi jest fakt, że hodowcy z Poznaniańskiego, Królestwa, Podola ros. i Ukrainy, zakupują u nas materiał rozplodowy, płacąc od 600 do 700 kor. za jałówki, a 600 do 800 kor. za buhajki, i otrzymują zań pierwsze nagrody na wystawach, obok sztuk importowanych ze Szwajcaryi.

Oprócz jałówek dla Hulcza sprowadziliśmy także kilka buhajów ze Szwajcaryi i Oldenburga dla naszych obór, i na zamówienia prywatne — wykaz szczegółowy podajemy na Tabl. V.

Obór zarodowych pól krwi z końcem roku 1892 mieliśmy 21, ze stanem krów 420 sztuk. Dziś mamy ich 47, ze stanem krów przeszło 1000. Buhajów do chowu sprzedają obory pól krwi w tych 10ciu latach około 1.600 sztuk. Zupełnie dokładnej cyfry nie możemy podać, ponieważ u nas uwidocznione są tylko buhaje od krów zarodowych, a oprócz tych ma każda obora pewną ilość krów do księgi rodowodowej nie wpisanych i potomstwa od nich my w ewidencji nie mamy. Wiele obór pól krwi zostało w ciągu dziesięciolecia zwiniętych; inne się natomiast zakładały; niektóre z pozostałych nie odpowiadają w zupełności celowi, ponieważ właściciele nie mając spodziewanych korzyści ze sprzedaży buhajków, zniechęceni do chowu, nie żywią dość intensywnie młodzieży, co się naturalnie na rozwoju obory odbija. Niedoleżne wprowadzanie w życie ustawy o licencyonowaniu buhajów, i dziwaczne zarzuty podnoszone przez ludzi, nie mających pojęcia o kosztach racjonalnego chowu, że obory drogo buhaje sprzedają, są tego przyczyną. Z drugiej strony jednak musimy zaznaczyć, że wiele obór pól krwi, których właściciele są hodowcami z zamiłowania, rozwija się bardzo dobrze, i w tych postęp w jakości bydła jest znaczny.

Bardzo szczęśliwą w rezultatach, jest podjęta przez nas od lat trzech akcja szczepienia obór zarodowych tuberkuliną. Tam gdzie właściciele stosują się do rad weterynarzy, procent sztuk chorych zmniejsza się stale, a w trzech oborach doprowadziliśmy już do zupełnego oczyszczenia stajni z gruźlicy.

Mając obecnie stałego weterynarza Towarzystwa, a nadto Pana Sochaniewicza, którego na każdą naszą prośbę Wysoki Wydział krajowy deleguje do miejscowości przez nas wskazanych, możemy akcję szczepienia w znacznie rańniejszym tempie prowadzić; zależy to już teraz od właścicieli obór, ażeby akcja ta doprowadziła rzeczywiście do zamierzonego celu, a doprowadzić może tylko, jeżeli zechcą z całą dokładnością zastosowywać się do wskazówek, dawanych po szczepieniu przez weterynarzy.

Stan obór pól krwi z końcem r. 1902 podajemy na Tabl. III.

Obory zarodowe gminne. Pierwsza obora gminna została założona w r. 1892 za inicjatywą śp. Grzegorza Głuchowskiego w Kamiennej. Próba wypadła nadzwyczajnie; widząc że włościanin może wychowywać z korzyścią bydło szlachetne i rosłe, rzuciła się mniejsza własność w całym prawie powiecie Nadwórniańskim do chowu Simmenthalerów, i przy pomocy i radach śp. G. Głuchowskiego zasłynął powiat ten w krótkim czasie z doskonałego bydła.

Odtąd co roku zakładaliśmy po jednej oborze gminnej, gdyż fundusze na więcej nam nie pozwalały, a jak ogólne uznanie myśl ta znalazła, dowodem okoliczność, że już dwie Rady powiatowe (Tlumacka i Stryjska) założyły takie obory z własnych funduszków, a Rada powiatowa Łańcucka przyczyniła się datkiem 600 kor. do powiększenia obory gminnej w Ostrowie. W tym roku, jak słyszymy, już trzecia Rada powiatowa to samo uczynić zamysła.

Dziś mamy w ten sposób takich obór 13, (Tabl. III) — jednaście założonych z naszych funduszków, dwie przez Rady powiatowe.

Na zakupno materiału żeńskiego dla obór gminnych wydaliśmy od r. 1892 kor. 59.392 a przeszło 14.000 kor. na zakupno buhajów pełnej krwi dla tych obór — razem przeszło 73.392 koron.

W r. 1902 założyliśmy wyjątkowo dwie obory gminne. Jedną z początkiem roku w Podhorcach i Dobrzanach, w powiecie Stryjskim, którego Rada powiatowa dała pieniądze na założenie obory pod warunkiem, że i Komitet jedną w jego obrębie założy. Opiekę nad tą oborą przyjął JWny Julian br. Brunicki. Krowy dostarczyliśmy z obory zarodowej Cebrów i z Kamiennej. Drugą oborę założyliśmy pod koniec roku w Gaci, powiat Jarosław. Gać łączy dwie gminy, Ostrów i Markową, w których obora dawniej założona pod opieką Wgo J. Turnaua bardzo dobrze się rozwija; a ponieważ te trzy gminy łączą się ze sobą zupełnie i mają już swoje bydło bardzo poprawne, daliśmy i do Gaci 10 krów, tak że dziś te trzy gminy mają jedną większą oborę zarodową, złożoną z 27 krów.

Na drugi okres dziesięcioletni, od r. 1903 począwszy, mamy już przyrzeczoną nieco wyższą subwencję krajową, a jeżeli i Rząd w tej samej wysokości nam ją przyzna, o co prosiliśmy w memoryale, wysłanym do c. k. Ministerstwa rolnictwa, w którym obszernie uzasadniliśmy konieczność wyższej subwencji, będziemy odtąd corocznie po dwie obory gminne zakładali. Przekonaliśmy się, że jest to środek najlepszy do rzeczywistego podniesienia chowu bydła włościańskiego.

Próba subwencyjonowania wyborowych krów włościańskich, jaką zrobiliśmy w Zarszynie i Długiem, nie okazała się praktyczną, to też zaniechaliśmy tego sposobu.

Z obór gminnych założonych dotąd wszystkie rozwijają się bardzo dobrze (nie mówiąc o Dobrzanach i Podhorcach, bo te dopiero w tym roku krowy otrzymały), a wiele z nich daje nam już doskonałe buhajki na stacye. W jednym Bełzcu tylko (powiat Złoczów) mimo bardzo starannej opieki Wgo Wiktora Jasińskiego obora się nie przyjęła, tak że po dopełnieniu warunków, będziemy prawdopodobnie zmuszeni zwinąć ją w najbliższej przyszłości. Warunki miejscowe nie są odpowiednie.

We wszystkich naszych oborach zarodowych — a więc pełnej krwi, pół krwi i gminnych — zakupiliśmy w ciągu lat 10ciu 1.000 buhajów.

Stacye buhajów. Gdyśmy w r. 1893, oparci na nowym programie przystąpili do systematycznego zakładania stacyi buhajów, mieliśmy ich wtedy 37 subwencyjnych, i 136 subwencyjonowanych — razem 173. Stosunek ten był naturalny, gdyż nie wiedząc nigdy w jakiej wysokości otrzymamy subwencją na rok następny, mogliśmy tylko prywatne buhaje subwencyjonować w większej ilości, w miarę otrzymywanych funduszy, zaś stacye subwencyjne musiały być nieliczne, gdyż one angażowały i na przyszłość, a ta była zawsze niepewna. Dopiero na podstawie zapewnienia wysokości subwencji na lat dziesięć, postanowiliśmy dążyć do zamiany stacyi subwencyjonowanych na subwencyjne, i dziś stosunek ten przedstawia się zupełnie inaczej. Stacyi subwencyjnych mamy 292, a 35 subwencyjonowanych — razem 327.

Buhaje na stacyach subwencyjnych, będące własnością Towarzystwa, licząc tylko ich wartość rzezną, i to bardzo nisko, bo po 260 K za sztukę, przedstawiają dziś kapitał 76.000 Koron.

Ilość krów odlatowanych na stacyach, więc buhajami na każdy sposób lepszymi, przedstawia cyfrę wcale pokazną bo 140.000 sztuk, licząc tylko po 60 krów na stacyi, (t. j. tyle co mamy w naszych księgach uwidocznione do wypłaty). W rzeczywistości trzeba przyjąć co najmniej po 90 krów na stacyi, co czyni 210.000 sztuk.

Cielęta po buhajach stacyjnych, są naturalnie znacznie lepsze niż po buhajach niewiadomego pochodzenia, jakimi się włościanie przeważnie posługują, i postęp w chowie bydła włościańskiego, jakkolwiek już widoczny, byłby bez porównania widoczniejszy, gdyby nie dwie okoliczności, stojące temu na przeszkodzie. Bardzo wielki procent cieląt po buhajach stacyjnych, idzie na rzeź do Wiednia, zaś pozostałe są przeważnie tak nędznie żywione, że nie mogą się rozwinąć należycie. I na tym punkcie właśnie mają do spełnienia swoje zadanie obory gminne, w których uczy się włościan, jak cielę ma być żywione i wychowywane. Dopiero gdy zasady racjonalnego chowu potrafiemy bardziej rozpowszechnić, gdy one się przyjmą, będziemy mogli widzieć skutki naszej akcyi, która dotąd walczyć tylko musi z niewiadomością, zacofaniem, i bezprzykładną w krajach cywilizowanych opieszałością naszego włościanina.

Bardzo wiele buhajów marnuje się na stacyach przez złe utrzymanie, i nie tylko że fundusz nasz narażony jest przez to na znaczne straty, ale nadto spotykamy się z zarzutami, że dajemy złe buhaje na stacye. Wobec niskiej ceny jaką możemy płacić za buhaje stacyjne, gdyż inaczej fundusze by nie wystarczyły, musimy zakupywać buhajki co najwyżej 14-to miesięczne, więc w stadium największego rozwoju i rośnięcia. Gdy taki buhajejkb wbrew naszym instrukcyom, nie dostanie obfitej intensywnej karmy, a z miejsca w dodatku do kilku krów na dzień zostaje puszczaany, i tyle tylko ma ruchu co się przejdzie do wody, nic dziwnego, że się zdeformuje, a w bardzo krótkim czasie albo przestaje skakać, albo staje się nieplodny.

Zwracamy się więc znów na tem miejscu do Rad Oddziałów, ażeby zechciały często i sumiennie kontrolować przez swoich delegatów te stacye, o które tak bardzo się upominają.

W r. 1902 odlatowano na stacyach za subwencje krów 15.662, nie licząc stacyi, które wykazów i kwitów do wypłaty nie przysłały (do 15. stycznia 1903 r.) a było ich 40.

Mając już drugi rok od Wysokiego Wydziału krajowego subwencję z odsetek funduszu pożyczkowego, w kwocie 4.000 K, na zakupno i subwencyonowanie buhajów licencyonowanych, zakupiliśmy w roku ubiegłym 11 buhajów, które odnośnie Rady powiatowe lub oddziałowe zobowiązały się subwencyonować, a odwrotnie subwencyonowaliśmy 7 buhajów zakupionych przez Rady powiatowe.

Wykaz stacyi podajemy na Tabl. IV.

Wystawy przeglądowe. W ciągu lat dziesięciu przez które zawsze uwzględniając życzenia Oddziałów, większą ilość wystaw przeglądowych urządaliśmy, przyszliśmy do przekonania, że wystawy te nie prowadzą jeszcze u nas do zamierzonego celu. Premie, które wobec większej ilości wystaw, musiały być skromne, nie mogły działać rzeczywiście zachęcająco, a z drugiej strony, w przeważnej części powiatów materiały przyprowadzany bywał tak lichy, że na większe premie pod żadnym względem nie zasługiwał. Wobec tego, mając fundusze i tak bardzo szczupłe, które na innej drodze o wiele korzystniej dadzą się zużytkowywać, postanowiliśmy uważać te wystawy na razie li tylko jako wystawy przeglądowe, a więc urządzać je na to tylko, ażeby mieć przegląd o ile gdzie chów bydła się podnosi i postępuje, a tem samem urządzać je znacznie rzadziej niż dotąd.

W r. 1902, mieliśmy wystaw tylko cztery: w Kołomyi, Rohatynie, Szczercu i Dolinie.

Wykaz sprowadzonego bydła, i rozdanych premii, podajemy na Tabl. VII.

W ogólności, jako rzecz dodatnią możemy podnieść, że co do wyrównania rasy, widzieliśmy na tych wystawach bezwarunkowy postęp. W okręgach przeznaczonych wyłącznie dla bydła górskiego (wystawa w Kołomyi i Dolinie) nie widziało się już ani jednej sztuki z typem nizinym, zaś w Szczercu, leżącym w obrębie dla bydła nizinnego przeznaczonym, przyprowadzono same Oldenburgi lub Holendry, i ich krzyżowanie. W Rohatynie, leżącym w obrębie bydła mieszanego, Simmenthalery stanowczo wypierają Oldenburgi.

Mniej widoczny postęp wykazały te wystawy w jakości bydła, z wyjątkiem Kołomyi. Przyczyny tego smutnego objawu, podaliśmy mówiąc o stacyach buhajów, powtarzać się więc tutaj nie będziemy.

W ciągu tych lat 10-ciu, urządziliśmy wystaw przeglądowych 159, na których rozdane pomiędzy włościan premie wyniosły 84.275 Koron.

Gnojarnie wzorowe założyliśmy w tym roku w Hołoskowie i Dolinie, (powiat Tłumacz), — nadto daliśmy na ten cel 500 Koron Zarządowi Kółek rolniczych.

Na połoninie „Niżna“ pasło się bezpłatnie bydło włościańskie z okolic Nadwórny, wybierane przez ś. p. Głuchowskiego. Na połoninie Mikuliczyńskiej, gdzieśmy brali po 6 Koron od sztuki za paszę 3 miesięczną, mieliśmy 130 sztuk jałówek, prywatnych hodowców. Lato było słotne i zimne, więc bydło wyszło z paszy źle wyglądające; lecz skutki paszy i powietrza górskiego, dziś są widoczne.

Zakupno bydła rozplodowego za granicą

Komisya złożona z Wgo K. Wiktora i Inspektora Jana Zakrzewskiego, udała się w czerwcu do Rodenkirchen środkowego punktu Wezer-Marschów w Oldenburgu i w tamtejszej okolicy zakupiła 5 buhajów około 1½ rocznych, maści czarno-srokatej, silnej budowy, grubych z małemi głowami i nisko postawionych.

Zakupiono buhaje pod tym warunkiem, że zaszczepione tuberkuliną, reagować nie będą i dlatego też zostały przyprowadzane do Rodenkirchen i przez rządowego weterynarza zaszczepione w naszej obecności tuberkuliną opieczętowaną z Höhst a/M. Od wypadku na ryzyko pośrednika został zaszczepiony i 6-sty buhaj abyśmy mogli w razie reakcyi u którego, mieć potrzebną ilość do wysyłki. Pokazało się, że żaden buhaj nie reagował, na co wydał szczepiący weterynarz świadectwa.

Z końcem sierpnia wyjechała ta sama Komisya do Szwajcaryi, gdzie zakupiła wszystkie potrzebne dla obór zarodowych, i prywatnie zamówione buhaje i jałówki.

Równie jak Oldenburgi, były i Simmenthalery przed wysłaniem szczepione na miejscu. Jakościowo, w stosunku do cen jakie mogliśmy płacić, wypadł cały transport nadzwyczajnie szczęśliwie.

Wykaz zakupionego bydła za granicą podaje Tabl. V.

Trzoda chlewna.

Stała, programowa akcja w kierunku podniesienia chowu trzody chlewnej, rozpoczęła się w roku 1893, kiedyśmy pierwszy raz otrzymali znaczniejszą subwencję państwową i krajową. Zaraz w tym roku założyliśmy pierwsze chlewnie centralne w Wieczorkach, Grabowcu, Wierzchni i Jakóbowce. Równocześnie zaczęliśmy tworzyć chlewnie zarodowe i stacye knurów. Chlewni zarodowych założyliśmy wtedy 13, stacyi knurów 2.

Chlewnie centralne, do których sprowadzamy materiał najlepszy jaki w Europie dostać można, dostarczają nam prosięta bardzo dobre, które używamy do zakładania chlewni zarodowych. Na tem miejscu musimy się odnieść z prośbą do Szanownych Rad Oddziałów, żeby przy zalecaniu podań o chlewnie zarodowe, popierały tylko podania członków, o których są pewne, że materiału dostarczonego nie zmarnują. U hodowcy, który nie wie jak intenzywnie powinny być młode prosięta karmione, muszą one zmarnieć, co w dalszej konsekwencji pociąga za sobą narzekania, że my liche prosięta dajemy.

Z wielką korzyścią dla chowu byłoby, gdyby Rady Oddziałów zechciały także i chlewnie zarodowe kontrolować przez swoich delegatów, podobnie jak stacye buhajów.

Do końca roku 1902 sprowadziliśmy dla naszych chlewni centralnych z zagranicy, sztuk 172. Stan obecny tych chlewni podaje Tabl. VIII. — wykaz zaś sztuk zakupionych w tym roku za granicą Tabl. IX.

Chlewni zarodowych w roku 1902 założyliśmy 76 (niektóre z nich jeszcze nie są skompletowane), zaś w ogóle wszystkich od początku 480.

Knurów na stacye daliśmy w roku ubiegłym 26, wszystkich od początku 257.

Nie da się zaprzeczyć, że chów świń w tem dziesięcioleciu ogromnie się podniósł, i pewnie na tem polu najwidoczniejsze są skutki naszej akcji.

Wielkim hamulcem postępu stał się pomór, który od kilku lat zagnieździł się w Galicyi. Jest jednak nadzieja, że przyjęty w ostatnim roku sposób tępienia tej zarazy, przez podział kraju na trzy strefy, potrafi położyć tamę dalszemu szerzeniu się kłeski.

Wykaz chlewni zarodowych i stacyi knurów, utworzonych w r. 1902, podają Tabl. X. i XI.

O w c e.

Bardzo nieznacznie i wolno postępujemy w akcji podniesienia chowu owiec. Subwencye na ten cel mamy szczupłe, a że chów w ogóle w kraju bardzo podupadł, i tylko w nielicznych powiatach górskich na większą skalę jest przez włóścian prowadzony, więc też i działalność w tym kierunku trudna jest i niewdzięczna.

Ponieważ chów owiec cienkowiełnistych okazał się w naszych stosunkach niepraktycznym, postanowiliśmy wprowadzać owce mięsne, mniej wybredne co do paszy, i odporniejsze.

Zawsze jednak trudno jeszcze rozbudzić zamięłowanie do tego chowu u naszych gospodarzy, do tego stopnia, że mimo odnoszenia się z naszej strony do P. T. Prezesów Oddziałów, często nie możemy umieścić tryków, które nam owczarnie zarodowe obowiązkowo oddają, — a dajemy je zupełnie za darmo, bez obowiązku oddawania.

Pierwszą nieco większą subwencję (3.200 kor.) otrzymaliśmy w r. 1896, i zaraz założyliśmy 8 owczarni zarodowych, i 7 stacyi tryków. W r. 1902, założyliśmy owczarni zarodowych 14, z tego dwie rasy Oxfordshiredown, a 12 Czuszków. W ogóle mamy owczarni zarodowych założonych 98.

Ostatni rok mokry i zimny, zniszczył nam kilka owczarni rasy Czuski przez motylicę tak, że mamy ich obecnie rzeczywiście tylko 92.

Tryków na stacye daliśmy w r. ubiegłym 23 — w ogóle od początku akcji 115.

Tak Czuski, które sprowadzamy głównie w celu podniesienia chowu czarnych owiec

włościańskich, jak i Oxfordy, okazały się dla naszych warunków bardzo odpowiedniami, są niewybredne i wytrzymałe, a rezultaty z krzyżowań są bardzo zadowalniające. Wykaz owczarni i stacyi tryków z r. 1902, podają tablice XII. i XIII.

K o n i e.

Oparci na 6.666 kor. 66 hal. subwencji państwowej i tyleż krajowej, staramy się zużytkować te kwoty z jak największym pożytkiem w kierunku podniesienia chowu koni roboczych, lecz wiele zrobić takim drobnym funduszem nie można. W roku ubiegłym wypracowała sekcya chowu koni memoriał (referent Adolf Wiesiołowski), przedłożony Wys. Wydziałowi krajowemu, i c. k. Ministerstwu rolnictwa, w którym obszernie i wyczerpująco wykazałiśmy co naszym zdaniem czynić by wypadało, żeby upadający w kraju chów koni roboczych podnieść, i postawiliśmy w nim żądanie odpowiednio zwiększonej subwencji.

Wysoki Wydział krajowy przyznał nam subwencyę na dalsze sześciolecie w dotychczasowej wysokości, t. j. 6.666 K. 66 h., motywuując odmowę podwyższenia ciężkimi stosunkami finansowymi kraju. — Od c. k. Ministerstwa, dotąd nie mamy jeszcze żadnej odpowiedzi. Prawdopodobnie zatem będziemy musieli i nadal ograniczać się w naszej akcji tylko do subwencyonowania kilkunastu, a zakupna kilku ogierów rocznie, i do urządzenia kilku wystaw przeglądowych, na które w dodatku już tak mało pieniędzy zwykle nam zostaje, że gdyby nie hojność Oddziałów i osób prywatnych (Księżna Lubomirska ofiarowała na premie w Miżyńcu 450 koron) nie bylibyśmy nieraz w stanie dać nawet skromnych premii wszystkim, choć nielicznym okazom, które na naszych wystawach przeglądowych, na odznaczenie rzeczywiście zasługują.

W r. 1902 subwencyonowaliśmy 16 ogierów prywatnych, mających obowiązek odstanowić co najmniej po 25 klaczy włościańskich. (Tabl. XVI a). Na stacye bez subwencji, zakupiliśmy 3 ogiery, w ogóle zaś mieliśmy ich w roku ubiegłym 19 (Tabl. XVI b). Stacyi subwencyjnych mieliśmy dwie, a to: w Aksmanicach u JW. A. Hr. Dzieduszyckiego, i w Zubrzy u Michała Serbinowicza.

Wystaw przeglądowych, połączonych z premiowaniem klaczy mogliśmy urządzić tylko 4. (Tabl. XV).

Wystawy te przekonują nas, że włościanie w niektórych powiatach nie tylko że mają jeszcze doskonały materiał w klaczach, ale nadto umieją konia wychować, a chów mimo tego upada, przez brak odpowiednich ogierów. Dzisiejsze dążenie do produkcyi remont dla wojska, zabija chów konia roboczego.

W roku ubiegłym, powstała w Sekcyi myśl, założenia „Krajowego Towarzystwa chowu koni“, któreby zarazem pośredniczyło i ułatwiało kupno i sprzedaż. Dotąd jednak projekt ten, nie wyszedł jeszcze ze stadyum obrad.

Rachunek z użycia subwencji państwowych i krajowych na podniesienie chowu bydła za rok 1902.

P r z y c h ó d.

1. Przeniesiona reszta kasowa z roku 1901	2.296 K 83 h
2. Pobrane subwencye z roku 1902:	
a) z funduszów państwowych	42.000 K — h
b) „ „ krajowych	45.000 „ — „
	87.000 „ — „
3. Pobrane subwencye z funduszów krajowych:	
a) na utrzymanie instruktora	4.000 K — h
b) „ „ weterynarza	2.400 „ — „
	6.400 „ — „
Do przeniesienia	95.696 K 83 h

	Z przeniesienia	95.696 K 83 h
4.	Pobrano zasiłek z funduszków krajowych na zakupno i utrzymanie buhajów licencyonowanych	4.000 " — "
5.	Pobrano za bydło z subw. obór zarodowych pełnej i pół krwi	2.275 " 94 "
6.	Pobrano za bydło z subw. obór zarodowych gminnych:	
	a) za krowy i przychowek	3.644 K 08 h
	b) " buhaje zużyte	1.329 " 02 "
7.	Pobrano za sprzedane buhaje ze stacyj subwencyjnych	20.607 " 48 "
8.	Pobrano zwrot kosztów szczepienia bydła tuberkuliną	125 " 82 "
	<u>Suma przychodu</u>	<u>127.679 K 17 h</u>

Rozchód.

1.	Na dalsze zakładanie i uzupełnienie subw. obór zarodowych:		
	a) pełnej krwi	11.824 K 03 h	
	b) pół krwi	4.644 " 82 "	16.468 K 85 h
2.	Na dalsze zakładanie i uzupełnienie subw. obór zarodowych gminnych:		
	a) na zakupno krów i jałówek	9.675 K 24 h	
	b) " " buhajów pełnej krwi	3.490 " 87 "	13.166 " 11 "
3.	Na stacye subwencyjne buhajów dla krów włościańskich:		
	a) na zakupno buhajów	26.858 K 99 h	
	b) " utrzymanie buhajów	29.248 " — "	56.106 " 99 "
4.	Na zakupno i utrzymanie buhajów licencyonowanych dla gmin		4.899 " 49 "
5.	Na wychów młodzieży na połoninach	2.655 K 44 h	
	po potrąceniu zwrotu kosztów	909 " 06 "	1.746 " 38 "
6.	Na premiowanie bydła włościańskiego na wystawach przeglądowych		1.821 " 16 "
7.	Na premiowanie wzorowych stajen włościańskich na bydło		100 " — "
8.	Na koszta szczepienia bydła tuberkuliną w oborach zarodowych		974 " 74 "
9.	Na koszta badania stosunków hodowlanych		863 " 39 "
10.	Na koszta utrzymania:		
	a) instruktora hodowli bydła	4.000 K — h	
	b) weterynarza (płaca i koszta podróży)	3.687 " 65 "	7.687 " 65 "
11.	Na koszta kontroli i administracji:		
	a) płace etatowe, dyurna i remuneracye	10.899 K 09 h	
	b) najem lokalu, opał i oświetlenie	1.550 " — "	
	c) druki i potrzeby kancelaryjne	579 " 32 "	
	d) koszta podróży i diety	3.489 " 91 "	
	e) portorya, telegramy i różne	559 " 36 "	17.077 " 68 "
12.	Wydatki nadzwyczajne i nieprzewidziane z powodu wystaw zagranicznych i różne		938 " 59 "
	<u>Razem w rozchodzie</u>		<u>121.851 K 03 h</u>
13.	Wydano tytułem zwrotu pobranej zaliczki w roku 1900 na pokrycie połowy kosztów założenia obory zarodowej pełnej krwi w Tłusteńkiem		5.075 " 78 "
	<u>Suma rozchodu</u>		<u>126.926 K 81 h</u>
	Reszta kasowa z końcem roku 1902		752 " 36 "
	<u>Zgodnie z sumą przychodu</u>		<u>127.679 K 17 h</u>

18000

46

VI. Czynności w sprawach ekonomicznych, podatkowych i reprezentacyjnych.

Na wezwanie intendantury korpusu XI armii we Lwowie, delegowano jako rzeczoznawców przy zaprowiantowaniu magazynów we Lwowie pp. Jana Breuera i Jana Paygerta. Na także wezwanie korpusu X. w Przemyśle delegowano pp. Stanisława hr. Stadnickiego, Youngę Włodzimierza i Dra Drużbackiego Feliksa. Na wezwanie dalsze tych intendantur rozsyłano wszelkie okólniki i ogłoszenia w sprawie zapotrzebowania zboża, siana, drzewa opałowego i węgla, jakoteż przesłano daty o stanie zasiewów i plonach ziemiopłodów, podając do wiadomości władz wojskowych adresy znaczniejszych producentów zboża, siana i konieczyzny.

Na Walne zebrania Towarzystw rolniczych delegowano:

W Austrii dolnej pp. Gniewosza Włodzimierza i Henzla Seweryna, w Salzburgu prezesa hr. Plaza, w Austrii wyższej prezesa Dra Mauryczego Eignera, w Krakowie pp. hr. Stadnickiego, Dra Pilata Tad., Cieleckiego, Dr. Steczkowskiego i Turnaua. W Linzu p. Artura Grimma, w Opawie hr. Razumowskiego, w Tryjeście p. Artura Valerio, w Lublanie p. Gustawa Pirc, w Poznaniu hr. Żółtowskiego z Niechanowa, w Zagrzebiu sekretarza Franciszka Kuralta. Na Walne zgromadzenie Towarzystwa „Kółek rolniczych“ w Tarnowie pp. Tynieckiego Wład. i Turnaua Jerzego.

Na kongres leśny do Wiednia p. Tynieckiego Władysława.

Na Walne zebranie Galic. Towarzystwa lasowego w Zakopanem pp. Jerzego hr. Borkowskiego i Tynieckiego Władysława.

Na poświęcenie kraj. szkoły niższej rolniczej w Suchodole delegowano Wiceprezesa Dra Pilata.

Na konferencyę urządzoną przez lwowską Izbę handlowo-przemysłową w celu wyszkolenia rewizorów dla spraw przemysłowych delegowano sekretarza Skrochowskiego.

Delegatem do Rady rolniczej we Wiedniu mianowano posła Eugeniusza Abrahamowicza.

Delegatem do kraj. Rady kolejowej Dra Włodzimierza Kozłowskiego.

Do ankiety w sprawie podrożenia artykułów żywności, zwołanej przez lwowską Radę miejską delegowano wiceprezesa Brykezyńskiego.

Proponowano cenzorów dla wszystkich filii i zastępstw Banku austro-węgierskiego w Galicyi wschodniej, mając przytem na oku słuszne i równomierne zastąpienie interesów stanu rolniczego — Dyrekcyja Banku w zupełności uwzględniła nasze zadanie.

W sprawie budowy dróg wodnych wystosował Komitet obszerny memoriał do Rządu, zawierający cały szereg żądań koniecznych, jeżeli kanały te mają przyczynić się do podniesienia rolnictwa; memoriał ten ponadto wysłano do wszystkich bratnich Towarzystw o poparcie, do Wydziału kraj. i do Koła polskiego we Wiedniu.

Na wezwanie Wydziału krajowego o danie opinii w sprawie projektowanego przywrócenia wolnego obrotu mlewem, odbył Komitet gruntowną naradę, wypracował odnośny memoriał sprawie tej przeciwny i delegował p. Juliusza Frommla na ankietę zwołaną przez Wydział krajowy.

Na wezwanie galicyjskiego Związku piwowarów podał Komitet rezultaty kilkuletnich prób, przeprowadzonych z uprawą jęczmienia browarnianego.

Wniesiono do Wydziału kraj. i do Namiestnictwa podanie co do ścisłego przestrzegania przepisów ustawy o margarynie.

Wniesiono do Ministerstwa obszerne przedstawienie względem uchylenia projektowanych zmian w regulaminie dla targowicy wiedeńskiej, dla naszych producentów była opasowego wielce niekorzystnych.

Na wezwanie Wydziału kraj. wniesiono memoriał w sprawie uprzyśpieszenia rolnikom kredytu melioracyjnego. Memoriał ten komunikowano Namiestnictwu.

W sprawie ochrony naszego cukrownictwa wystosowano memoriał do Koła polskiego na ręce Excel. Jaworskiego.

W sprawie ćwiczeń wojskowych strzelania ostrymi nabojami, jakoteż wynagradzania szkół rolnikom przez ćwiczenia wojskowe wyrządzanych, wypracowano projekt zmiany wszystkich odnośnych, obecnie obowiązujących przepisów. Projekt ten przesłano posłowi Drowi Kozłowskiemu, który go w Delegacyach referował.

Przesłano ministerstwu rolnictwa memoriał w sprawie przepisów celem uchylenia pomoru drobiu.

Wniesiono podanie do Namiestnictwa by przy załadowaniu i wyładowaniu poszczególnych sztuk bydła rozplodowego, nie były wymagane oględziny weterynarskie. Otrzymało odpowiedź przychylną.

Wniesiono do Ministerstwa i Namiestnictwa opinię przeciwną urzędzeniu Zakładu wychowawczego prosiat w budynkach zakładu kontumacyjnego w Białej.

Odbyto wspólnie z Komitetem bratniego Towarzystwa krakowskiego naradę w sprawie projektu do ustawy o przymusowych Związkach zawodowych rolniczych i wystosowano do Rządu jednobrzmiące oo do tej sprawy odpowiedzi.

Zwołano nadzwyczajne posiedzenie Komitetu, wzmocnione delegatami Oddziałów Towarzystwa, by ułożyć program organizacyi rolników, zapobiegającej szkodom wyniknąć mogącym z powodu strejków rolnych. Uchwalono pięć rezolucyj, co do których akcja przez Komitet wdrożoną została. Sekcyja zaś ekonomiczna Komitetu czuwa nad tą sprawą, zwołując częstsze posiedzenia i rozsyłając w miarę potrzeby okólniki do Rad Oddziałów.

Wniesiono petycję do Ministerstwa kolei, do Dyrekcji kolejowych i do Sejmu w sprawie opustu dla transportu nawozów sztucznych w półwagonowych ładunkach, jakoteż o dalszy opust dla transportu kainitu.

Przesłano Kołu polskiemu wyczerpujący memoriał w sprawie projektu do ustawy o ubezpieczeniu oficyalistów prywatnych.

Wniesiono do Namiestnictwa prośbę o zmiany przepisów w sprzedaży wybrakowanych z wojska klaczy do rozplodu jeszcze zdatnych, jakoteż koni pociagowych, aby przeważnie z tego korzystać mogli hodowcy i rolnicy.

Poparto petycję galic. zjednoczonych fabryk olejów w Ministerstwie kolei i u wszystkich dyrekcji kolei, aby ich oferta na dalszą dostawę olejów zatwierdzoną była.

Poparto petycję Styryjskiego Towarzystwa rolniczego do Rady państwa w sprawie skrócenia służby wojskowej do 2 lat dla urzędników gospodarskich.

Poparto petycję bratniego Towarzystwa krakowskiego w sprawie szybkiego wydania przepisów wykonawczych do ustawy komasacyjnej.

Poparto memoriał Towarzystwa rolniczego krakowskiego w sprawie projektu do ustawy o nieuczciwej konkurencji handlowej.

Poparto podanie Rady Oddziału Stryjskiego do Prezydium Magistratu król. stołecznego miasta Lwowa w sprawie uchylenia ograniczeń praw nabytych przez Bojków w sprzedaży owoców.

Poparto w kraj. Radzie szkolnej podanie Oddziału Brody-Złoczów w sprawie przemiany szkoły ludowej z kursem rolniczym na kurs sadowniczo-ogrodniczy.

Wniesiono na ręce Wydż. kraj. petycję do Sejmu o podniesienie subwencji na ogólne cele Towarzystwa z 8.000 K do 10.000 K, uzyskano jednak tylko podniesienie do 9.000 K. Petycja o podniesienie subwencji na czasopismo „Rolnik“ z 1000 na 1500 K nie została uwzględniona.

Wniesiono petycję do Sejmu na ręce Wydziału kraj. w sprawie przedłużenia subwencji na Zakład wylęgarni ryb w Oparach (1200 K) na dalszych lat 5.

Wniesiono petycję do Ministerstwa rolnictwa obszernie umotywowaną w sprawie podniesienia subwencji na chów koni do wysokości 20.000 K rocznie; petycja ta została bez skutku.

Wniesiono podanie do Wydziału kraj. o ustanowienie Stacji oceny maszyn i narzędzi rolniczych, przy Akademii w Dublinach.

Na wezwanie Namiestnictwa wydano opinię w sprawie ustanowienia stopy procentowej do kapitalizowania dochodów z dóbr, przeznaczonych do sprzedaży w drodze egzekucyjnej. Procent ten oznaczono na 4⁰/₁₀, zaś przy intensywnejszych gospodarstwach na 4¹/₂ %.

VII. Sprawy organizacyjne i osobiste.

W składzie biura naszego musimy z żalem zanotować ubytek ś. p. Jana Zakrzewskiego, który przez lat 10 z rzadką gorliwością i sumiennością pełnił obowiązki inspektora chowu bydła w obrębie naszego Towarzystwa. Liczne telegramy kondolencyjne, które Komitet nasz po jego śmierci otrzymał, świadczą o uznaniu, które sobie nieboszczyk w kołach naszego ziemiaństwa zaskarbił. Padł jak żołnierz na wyłomie, zaskoczony bowiem ciężką chorobą zdala od domu podczas zawodowej podróży, już się z niej więcej nie dźwignął.

Śmierć również raptownie i niespodziewanie zabrała śp. Grzegorza Głuchowskiego, nieustrudzonego pracownika w dziedzinie hodowli bydła simentalskiego, który zamiłowanie do tej gałęzi gospodarstwa rozbudził wśród włościan ziemi pokuckiej i okolice te pod tym względem do niezwykłego doprowadził rozkwitu.

Ubyli również z szeregu rolników czterej wybitniejsi pracownicy na zagonie ojczystym odznaczający się ofiarnością na cele publiczne: Karol hr. Dzieduszycki z Siechowa, Ludwik Balicki z Wykot, Władysław Gorski z Rozwiennicy i Jan Komarnicki z Uroża. Ostatni był dożywotnim kuratorem znaczniejszej fundacyi stypendyjnej śp. Amalii hr. Stadnickiej dla uczniów akademi rolniczej w Dublanach. Fundacyę tę, wynoszącą 24.000 koron, zawdzięcza szkoła głównie zasłudze zmarłego, on to bowiem skłonił testatorkę do tak szlachetnego zapisu.

Cześć więc pamięci wszystkim w tym roku zmarłym, których brak w społeczeństwie naszym długo jeszcze odczuwać będziemy.

Posadę inspektora chowu bydła po ś. p. Zakrzewskim powierzył Komitet p. Janowi Marszałkiewiczowi ze Stronia; posadę zaś instruktora po ś. p. Głuchowskim otrzymał p. Ludwik Abgarowicz z Uhrynia.

Poniżej zestawiamy cyfrowo obraz Oddziałów w porównaniu z rokiem ubiegłym, tu zaś pokrótce zaznaczamy, że w Oddziale brzeżańskim przewodniczącym został p. Łobos Longin z Taurowa w miejsce p. Milińskiego Franciszka, który dobrowolnie ustąpił. Również zmiany takie nastąpiły w Oddziale rudeckim, gdzie w miejsce ustępującego p. Albina Rayskiego wybrano p. Bolesława Śmiałowskiego ze Stojaniec i w Oddziale samborskim, gdzie w miejsce p. Agopsowicza Stanisława wybrano hr. Stefana Komorowskiego. Zawiązał się także w ciągu roku nowy Oddział borszczowski pod przewodnictwem hr. Mieczysława Borkowskiego, który ma wielkie zadanie budzenia życia i ruchu ekonomicznego na kresach wschodnich kraju naszego.

Z przyjemnością podnieść tu możemy, że na 25 obecnie istniejących Oddziałów (dwa bowiem: cieszanowski i rawski przechodzą reorganizacyę), w większej połowie, bo w czternastu, ilość członków się zwiększyła. Największy przybytek zaznaczyć należy w Oddziale Bełz-Sokal, w którym nowy prezes p. Jan Madeyski tak energiczną rozwinął działalność, że liczba członków od roku prawie w czwórnasób się powiększyła. Wzrosła również znacznie liczba członków w Oddziałach pokuckim i tłumackim. Ogółem biorąc, liczy obecnie Towarzystwo członków czynnych 1.981, wzrosła zatem liczba członków o 130, ale suma wkładek tylko o K 1.066, ponieważ wielu z tych, którzy dawniej wyższe wkładki płacili, zniżyli je do koron 10 rocznie. Skoro reorganizacya Oddziałów cieszanowskiego i rawskiego przeprowadzoną będzie, ilość członków i w roku 1903 powinnaby się zwiększyć.

W roku 1902 ustąpił z Prezydyum Dr. Tadeusz Pilat, pierwszy wiceprezes Towarzystwa, bo został wybrany członkiem Wydziału kraj. Na usilne jednak prośby całego zgromadzenia zatrzymał godność tę jeszcze przez rok jeden. XXXVII Rada Ogólna zaś odwdzięczając jego wytrwałą bezinteresowną 25-letnią pracę w gronie Komitetu i niespożyte zasługi około rozwoju Towarzystwa, mianowała go jednomyślnie Członkiem honorowym.

W roku tym występowali według kolei z Komitetu pp.: Ekscelencya Abrahamowicz Dawid, Breuer Jan, Onyszkiewicz Mieczysław i Tyniecki Władysław. Eksc. Abrahamowicza, dawnego wiceprezesa Towarzystwa i długoletniego członka Komitetu, mianowała Rada Ogólna Członkiem honorowym Towarzystwa; dalszych trzech występujących wybrano ponownie. W miejsce zaś Eksc. Abrahamowicza wszedł do składu Komitetu p. Jerzy Turnau z Mikulic.

Do sekcji rolniczej zostali na nowo kooptowani pp. prof. Pomorski i Dr. Miczyński; uzupełniła się zaś ta sekcya doborem pp.: Adolfa br. Brunickiego z Lubienia i Leona Podlewskiego z Bajkowiec.

Do sekcji hodowlanej powołano p. Chaniewskiego Stanisława, profesora akademii rolniczej w Dublanach. Sekcya zaś ekonomiczna gruntownej uległa reorganizacji, bo jej przewodniczący Dr. Jan Steczkowski, zniewolony nawałem pracy w Gal. Kasie oszczędności, wystąpił z Komitetu składając równocześnie przewodnictwo. Sekcya więc ukonstytuowała się na nowo wybierając przewodniczącym Dra Wład. Kraińskiego i kooptując do składu swego pp.: Jana Viviena, Witolda Lassotę, Dra Stefana Pawlika i Antoniego Gosiewskiego.

W końcu doniesie wypadła, że Towarzystwo nasze przystąpiło do Towarzystwa ku popieraniu polskiej nauki rolniczej w Krakowie z wkładką 250 kor., jako też do Związku centralnego we Wiedniu ku ochronie interesów rolniczych i przemysłowych z wkładką 100 kor. rocznie.

Posiedzeń odbył Komitet w roku 1902 piętnaście, z tych dwa nadzwyczajne w sprawie strajków rolnych.

Ekspedycyj zwykłych i pieniężnych wysłano pocztą . . . sztuk	6.738
zaś doręczono posłańcem „	691
łącznie sztuk	7.429

Z tego przypada 494 na listy pieniężne i przekazy, na które wysłano kwotę 238.845 K 82 h. Prokół podawczy liczył ekshibitów 2.470 (w roku 1901 2.385).

Ruch kasowy w gotówce wraz z zapasami z roku przeszłego wynosił 445.242 K 18 h i tyleż w rozchodzie, wraz z resztą kasową z roku poprzedniego, tj. łącznie 890.484 K 36 h (w roku 1901 — 844.924 K 78 h).

Prócz tego rzeczywistego obrotu kasowego wynoszą wyrównane w ciągu roku rachunki przedpłat i zaliczek, które przez kasę przeszły, w przychodzie kwotę 141.699 K, tyleż w rozchodzie, czyli łącznie 283 398 K. Ogólny zatem obrót kasowy 1902 r. wynosi kwotę 1,173.882 K 36 h. (w roku 1901 — 1,098.242 K 02 h).

Przedłożone c. k. Ministerstwu rolnictwa rachunki z użycia subwencji rządowych za rok 1901 zostały bez zarzutu zatwierdzone; wnioski zaś subwencyjne, przedstawione Ministerstwu na rok 1903, wynoszą:

W dziale I. (naukowym i statystyki zbiorów) kwotę 54.900 K, a mianowicie:

Na utrzymanie szkoły chmielarskiej w Staremsiole	2.600 K
„ „ „ ogrodniczej pod Lwowem „	6.000 „
„ wędrowne wykłady rolnicze „	15.000 „
„ kursa weterynaryi i kucia koni „	2.000 „
„ czasopismo „Rolnik“. „Bartnik“ i „Sylwan“ „	4.600 „
„ kwartalnik naukowo-rolniczy „	2.000 „
„ podręczniki gospodarcze „	2.000 „
„ stypendya lasowe we Wiedniu „	2.400 „
„ podniesienie rybactwa „	5.500 „
„ statystykę zbiorów „	6.800 „
„ podniesienie mleczarstwa „	4.000 „
„ konkursu maszyn rolniczych „	2.000 „

W dziale II. na chów zwierząt, produkcję roślin, jakoteż na wystawy przeglądowe 134.200 K, a mianowicie:

Na podniesienie pszczelnictwa	1.600 K
„ „ „ ogrodnictwa „	3.000 „
„ zakupno nasienia lnu i konopi „	3.000 „
„ próbne uprawy zbóż i roślin „	7.000 „
„ zakupno nasion pastewnych „	1.600 „
„ urządzenia wzorowych gnojarni „	1.000 „
„ podniesienie chowu bydła rogatego „	50.000 „

Na podniesienie chowu trzody chlewnej	20.000 K
„ „ „ owiec	12.000 „
„ zaprowadzenie chowu osłów	5.000 „
„ „ „ kóz	4.000 „
„ wystawy targowe bydła rogatego	4.000 „
„ podniesienie chowu koni włósc. i roboczych .	20.000 „
„ „ hodowli drobiu	2.000 „

VIII. Wykonanie uchwał na XXXVII Radzie Ogólnej powziętych.

W sprawie organizacji dostaw dla armii wydrukowano gruntowny referat p. Juliusza Frommla, jakoteż całą dyskusyę, przeprowadzoną na posiedzeniu Rady ogólnej w dodatku do „Rolnika“ Nr. 17, przekazując sprawę tę Radom Oddziałów do przeprowadzenia według instrukcyi, w pomienionym referacie podanej.

W sprawie ochrony naszego cukrownictwa wystosowano memoryał do Koła polskiego na ręce Eksceł. Jaworskiego i prośbę do Wydziału krajowego o poparcie tej sprawy, co też Sejm uczynić nie omieszkał.

W sprawie rozwinięcia w kraju produkcyi nasion zarządzono na podstawie upraw próbnych i doświadczeń od szeregu lat prowadzonych, produkcyę zbóż i nasion już wypróbowanych na naszych polach doświadczalnych i we fermach. Równocześnie przeprowadził Komitet przygotowania do pierwszego targu zbóż i nasion, rozsyłając programy i zaproszenia do rolników w kraju i zagranicą, i wybierając Komisję, która pod kierunkiem Dra Szyszyłowicza targ ten na koniec lutego 1903 roku przygotowuje. Liczne zgłoszenia rolników i handlarzy już nadesłane, dają nadzieję, że targ się powiedzie i ziemian naszych do dalszych postępów na tem polu zachęci.

W sprawie sprzedaży koni wybrakowanych z armii i ze stadnin rządowych hodowcom rolnikom, wniesiono przedstawienia do rządu, które po części już tej jesieni uwzględnione zostały; sprzedawano bowiem klacze, jeszcze do rozplodu zdatne, pod przystępnymi warunkami rolnikom. O dalsze ułatwienia w tym kierunku wdrożył Komitet starania na podstawie żądań, przesłanych przez Radę Oddziału pokuckiego.

Co do ćwiczeń wojskowych i strzelania ostrymi nabojami, jakoteż wynagradzania szkód odnośnych, przedsięwzięliśmy kroki w poprzednim dziale podane. Przesłaliśmy również, gdzie należy, referat co do ubezpieczenia sług i urzędników gospodarskich.

W sprawie uzyskania większych subwencyj krajowych i rządowych wniosliśmy obszerny memoryał i sprawozdanie z akcyi dziesięcioletniej w hodowli bydła, trzody chlewnej i owiec do Wydziału krajowego i otrzymaliśmy stamtąd zapowiedź zwiększenia rocznej subwencyi o 5.000 K. Liczymy również, że i Rząd subwencyę tę przynajmniej o 5.000 K nam podniesie. Memoryał natomiast w sprawie podwyższenia subwencyi na podniesienie chowu koni, pozostał na razie bez skutku. Otrzymałmy tylko w tym roku od Ministerstwa rolnictwa 2.000 K więcej na wyrównanie niedoboru, z którym od lat kilku zamykałmy rachunki subwencyj na podniesienie chowu bydła. Otrzymałmy również od Sejmu 1.000 K więcej subwencyi na cele ogólne. Petycja jednak w sprawie podwyższenia subwencyi na czasopismo „Rolnik“ jakoteż podwyższenia subwencyi na cele ogólne, choćby tylko w przybliżonym stosunku do rozległości obszaru kraju, objętego naszym Towarzystwem, pozostała i tym razem bez skutku.

Reszta uchwał tej Rady Ogólnej tyczyła się: Wysłania telegramu hołdowniczego do Ojca św. Leona XIII, mianowania Exc. Abrahamowicza i Wiceprezesa Dra Pilata honorowymi członkami naszego Tow., wewnętrznego składu Komitetu, składu Komisyi rewizyjnej na r. 1903, zamknięcia rachunkowego za rok poprzedni i budżetu na r. 1902, które to uchwały w zupełności przeprowadzone zostały.

Z Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego-galicyjskiego.

Prezes:

Stanisław hr. Stadnicki.

Sekretarz:

F. Skrochowski.

ZESTAWIENIE SUBWENCYJ uzyskanych w roku 1902.

A) Subwencye państwowe.

I. W dziale naukowym i statystyki.

	Subwencye:	
	pobrane:	zarezerwowane:
1. Na szkołę chmielarską w Staremsiole	2.600 K — h	— K — h
2. „ szkołę ogrodniczą we Lwowie	4.000 „ — „	— „ — „
3. „ stypendya naukowe leśne	— „ — „	— „ — „
4. „ kursa weterynaryi i kucia koni	1.200 „ — „	— „ — „
5. „ wędrownne odczyty rolnicze	13.000 „ — „	— „ — „
6. „ wydawnictwo czasopism: a) „Rolnik“ K 3.800.—		
b) „Bartnik“ „ 200.—		
c) „Sylwan“ „ 600.—	4.600 „ — „	— „ — „
7. „ wydawnictwo podręczników gospodarskich	1.500 „ — „	— „ — „
8. „ statystykę zbiorów	3.400 „ — „	3.400 „ — „
Suma działu I.	30.300 K — h	3.400 K — h

II. W dziale wystaw, produkcji roślin i chowu zwierząt.

9. Na wystawę targową bydła rozplodowego	2.000 K — h	— K — h
10. „ produkcję roślin:		
a) na ogrodnictwo i sadownictwo	3.800 „ — „	— „ — „
b) na zakupno nasienia lnu i konopi	3.000 „ — „	— „ — „
c) na zakupno nasion pastewnych	1.000 „ — „	— „ — „
d) na próbne uprawy nasion i zbóż	5.000 „ — „	— „ — „
11. Na urządzenie wzorowych gnojarń	1.000 „ — „	— „ — „
12. „ podniesienie gospodarstwa mleczarskiego	3.000 „ — „	— „ — „
13. „ „ chowu koni roboczych	6.666 „ 66 „	— „ — „
14. „ „ „ bydła rogatego	42.000 „ — „	4.000 „ — „
15. „ „ „ trzody chlewnej	7.300 „ — „	6.000 „ — „
16. „ „ „ owiec	3.000 „ — „	3.000 „ — „
17. „ „ hodowli drobiu	2.000 „ — „	— „ — „
18. „ zakład wylęgarni ryb w Oparach	2.200 „ — „	— „ — „
19. „ podniesienie pszczelnictwa	600 „ — „	400 „ — „
Suma działu II.	82.566 K 66 h	13.400 K — h
Sumy razem	112.866 K 66 h	16.800 K — h
Do tego: a) subwencye zarezerwowane	16.800 „ — „	
b) styp. leśne, wypłacone w Wiedniu	4.800 „ — „	
Suma subwencyj państwowych	134.466 K 66 h	

B) Subwencje krajowe.

		Subwencje:	
		pobrane:	zarezerwowane:
1.	Na stypendya dla szkoły chmielarskiej	1.000 K — h	— K — h
2.	„ wydawnictwo czasopisma „Rolnik“	1.000 „ — „	— „ — „
3.	„ wystawę targową bydła rozplodowego	1.000 „ — „	— „ — „
4.	„ podniesienie chowu koni roboczych	6.666 „ 66 „	— „ — „
5.	„ „ „ bydła rogatego	49.000 „ — „	— „ — „
6.	„ utrzymanie instruktora hodowli bydła	4.000 „ — „	— „ — „
7.	„ „ „ weterynarza	2.400 „ — „	— „ — „
8.	„ podniesienie chowu trzody chlewnej	4.000 „ — „	— „ — „
9.	„ zakład wylęgarni ryb w Oparach	1.200 „ — „	— „ — „
10.	„ cele ogólne rolnicze	8.000 „ — „	— „ — „
Suma subwencji krajowych		78.266 K 66 h	— K — h

Zestawienie sum.

a)	suma subwencji państwowych	134.466 K 66 h
b)	„ „ „ krajowych	78.266 „ 66 „
Suma ogólna uzyskanych subwencji w roku 1902		212 733 K 32 h

(W roku 1901 suma wszystkich subwencji wynosiła kwotę K 191.959.32.)

Zestawienie

obór zarodowych, chlewni, owczarni, stacy i gnojarni założonych w Oddziałach Towarzystwa

po koniec 1902 r.

Liczba porządkowa	Oddział Towarzystwa gosp. gal.	Obór pełnej krwi	Obór pół krwi	Obór gminnych	Stacyi buhałów	Chlewni centralnych	Chlewni zarodowych	Stacyi knurów	Owczarni zarod.	Stacyi tryków	Gnojarni wzorowych dla włościan	Stacyi ogierów
1	Bełż-Sokal	2	2	—	9	—	23	1	4	3	—	—
2	Bóbrka	1	—	—	4	—	12	—	2	1	—	—
3	Brzeżany	1	—	—	6	—	5	2	6	—	—	—
4	Cieszanów	—	—	—	11	—	—	24	2	1	1	2
5	Drohobycz	—	—	—	4	—	41	1	—	—	—	—
6	Jarosław-Łańcut	3	3	1	25	—	2	24	5	1	1	6
7	Jaworów	—	—	—	9	—	5	19	4	6	—	—
8	Kałuż-Dolina	—	2	1	20	—	12	10	2	11	—	—
9	Kamionka strumiłowa	1	—	—	2	—	8	7	—	—	—	—
10	Lwów	—	2	—	10	1	68	1	1	5	1	1
11	Nadwórna	1	—	—	17	—	22	8	2	7	10	—
12	Podolski	1	2	—	15	2	21	15	5	10	1	1
13	Pokucki	—	4	1	20	—	30	7	7	21	1	2
14	Przemysł	—	2	—	20	—	11	6	4	3	1	4
15	Przemysłany	1	—	—	10	—	14	—	4	—	1	2
16	Rawa	—	1	—	4	—	10	1	2	3	—	—
17	Rohatyn	—	1	—	7	—	3	22	7	—	—	1
18	Rudk. Gródek	1	4	—	8	1	12	3	1	4	—	1
19	Sambor	1	1	—	12	—	21	6	2	1	—	2
20	Sanok	2	3	3	23	1	22	11	8	—	4	4
21	Stanisławów	—	—	—	11	—	14	5	2	1	2	—
22	Stryj	—	1	2	19	1	21	14	2	6	—	1
23	Tarnopol	1	1	—	12	—	16	8	3	12	2	2
24	Tłumacz	—	2	3	28	—	28	23	10	7	6	2
25	Złoczów-Brody	2	4	1	17	—	16	8	7	5	—	1
26	Żółkiew	—	—	—	4	—	9	1	—	—	—	1
	Ogółem	18	35	12	327	6	446	227	92	108	31	33

W y k a z

stanu obór zarodowych pełnej krwi w roku 1902.

Liczba porządkowa	Właściciele obory	Miejscowość	R a s a	Rok założenia obory		Stan obory przy założeniu		Przebiegna mleczność krow w litrach w r. 1902	Przebiegna waga krow w kilogr. w r. 1902	Na 100 kg. żywej wagi ilości litrow mleka	Urodziło się w r. 1902		Sprzedano na chów w r. 1902		Wielono do obory sztuk	Uwagi
				buhajów	krow	buhajów	krow				buzeków	jadówek	buzeków	jadówek		
1	Albin Rayski	Michalewice	Majdańska	1894	1	14	39	950	327	290	21	15	—	—	6	
2	Franciszek hr. Potulicki	Gliniany	"	1894	1	13	13	1,854	430	431	6	5	—	—	3	
3	Ks. Dymitr Hordyński	Kulezyce	"	1899	1	10	9	—	—	—	—	—	—	—	—	
4	Kazimiera Kellermanowa	Niżatycze	Kraj. Żuławska	1896	1	21	10	1,823	498	366	5	4	—	—	—	
5	Kazimierz Wiktor	Zarszyn	Simmenthal	1887	1	10	2	2,272	622	354	13	16	1	1	21	
6	Tadeusz Fedorowicz	Klebanówka	"	1882	1	8	16	2,391	627	381	6	8	6	—	1	
7	Kazimierz Jadowski	Buków	"	1882	1	10	6	3,300	512	644	3	3	2	—	—	
8	Aleksandrowa Hulinkowa	Myców	"	—	1	27	37	2,244	562	399	16	19	10	8	10	
9	Władysław Górski	Rozwienioła	"	1894	1	25	51	2,572	595	432	10	7	12	—	11	
10	Gmina	Kamienna	"	1893	1	10	11	—	—	—	1	1	1	—	—	
11	Wincenty Podlewski	Pisarówka	"	1897	1	11	13	1,878	574	327	4	4	4	—	3	
12	J.E. Kazimierz hr. Badeni	Busk	"	1898	1	10	13	2,040	594	350	7	5	—	—	3	
13	Wiktor Jasieński	Belzec	"	1897	1	10	12	1,930	559	354	4	4	2	—	3	
14	Marya Malachowska	Strzałki	"	1900	1	11	10	1,648	500	330	4	4	3	—	—	
15	Oskar Schnell	Przejówka	"	1900	1	10	14	2,079	590	353	5	9	1	—	1	
16	Leon Horodyski	Tlustenkie	"	1901	1	10	10	—	—	—	—	—	—	—	—	
17	Jan Krzyżanowski	Hulcza	"	1902	1	18	18	3,557	595	581	6	5	4	—	—	
18	Jerzy Turnau	Mihulice	"	1902	1	10	11	—	—	—	—	—	—	—	—	
			Razem	—	18	250	19	—	—	—	112	109	60	9	62	

W y k a z

stanu obór zarodowych półkrwi utworzonych przez Komitet c. k. Towarzystwa gosp. galic.

po koniec roku 1902.

Liczba porządkowa	Właściciel obory zarodowej	Nazwa miejsca	R a s a	Stan obory przy założeniu		Stan z końcem r. 1902		Urodziło się		Przeciętna mleczność w litrach w r. 1902	Przeciętna waga krów w klgr. w r. 1902	Ilość litrów mleka na 100 klgr. żywej wagi	Uwagi
				buhajów	krów	buhajów	krów	buhajów	jałówek				
1	Bolesław Augustynowicz	Kniaże	1/2 Simmenth.	1	25	1	19	12	8	1.496	501	300	
2	Bolesław Orzechowicz	Kalnikow	"	1	10	1	41	15	18	2.000	555	360	
3	Władysław Morawski	Odrzechowa	"	1	24	1	52	16	9	—	—	—	
4	Jan Sołowij	Kamionka woł.	"	1	20	1	44	—	—	—	—	—	*)
5	Wincenty Kraiński	Leszczowate	"	1	20	1	33	15	11	1.362	455	300	
6	Eugeniusz Krzysztofowicz	Zawale	"	1	20	1	32	8	4	2.183	520	420	
7	Kazimierz Jadowski	Trześniów	"	—	22	1	28	13	8	3.735	477	780	
8	Adolf Waligórski	Swaryczów	"	1	24	1	24	10	9	2.822	512	553	
9	Wiktor Jasiński	Bełzec	"	2	22	1	19	13	6	1.890	530	357	
10	Alfred Doschot	Pałabice	"	1	24	1	26	—	—	—	—	—	*)
11	Jakób br. Romaszkan	Horodenka	"	1	22	1	31	—	—	—	—	—	*)
12	Michał Czarniakowski	Lisieczynce	"	1	26	1	16	—	—	—	—	—	*)
13	Piotr Szczepański	Okniany	"	1	20	1	10	6	2	1.809	433	411	
14	Teresa ks. Sapieżyna	Bilcze złote	"	1	20	1	32	17	11	1.992	515	387	
15	Antoni Skrzyński	Żurawno	"	1	18	1	25	—	—	—	—	—	*)
16	Józef hr. Potocki	Rymanów	"	1	25	1	27	13	11	1.510	515	204	
17	Jan Krzyżanowski	Hulcze	"	1	26	1	29	19	8	2.060	510	404	
18	Oskar Schnell	Skniłów	"	1	17	1	18	8	6	1.973	520	379	
19	Stanisław Brykczyński	Dydiatycze	"	1	30	1	29	9	12	2.352	470	500	
20	Dr. Mik. Krzysztofowicz	Załucze	"	1	20	1	15	9	4	1.061	526	202	
21	Feliks Sczazighino	Przewoziec	"	1	20	1	24	—	—	—	—	—	*)
22	Leon Horodyski	Tłusteńkie	"	1	29	1	34	—	—	—	—	—	*)
23	Roman Krzysztofowicz	Jasionów	"	1	21	1	23	11	11	1.464	—	—	
24	Adolf Wiesiołowski	Zawadka	"	1	10	1	8	3	4	1.701	540	315	
25	Stefania Jasińska	Pietrycze	"	1	26	1	26	8	13	1.575	—	—	
26	Gmina	Odrzechowa	"	1	10	1	6	3	8	—	—	—	
27	"	Tarnawica-Ladzkie	"	1	10	1	22	—	—	—	—	—	*)
28	"	Haczów	"	1	12	1	9	3	1	—	—	—	
29	"	Weleśniów-Bratkowce	"	—	12	1	13	—	—	—	—	—	
30	"	Tomaszowce	"	1	12	1	17	7	4	—	—	—	
Do przeniesienia .				29	597	30	733	218	168	—	—	—	

*) Nie przysłano raportu.

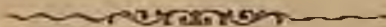
Liczba parządkowa	Właściciel obory zarodowej	Nazwa miejsca	R a s a	Stan obory przy założeniu		Stan z końcem r. 1902		Urodziło się		Przeciętna mleczność w litrach w r. 1902	Przeciętna waga krów w kłgr. w r. 1902	Ilość litrów mleka na 100 kłgr. krowej wagi	Uwagi
				buhajów	krów	buhajów	krów	buhajów	jałówek				
			Z przeniesienia .	29	597	30	733	218	168	—	—	—	
31	Gmina	Piadyki	1/2 Simmenth	1	10	1	10	—	—	—	—	—	*)
32	"	Niżniów	"	1	8	1	9	1	7	—	—	—	
33	"	Besko	"	1	12	1	12	1	1	—	—	—	
34	"	Bełzec	"	—	10	—	13	5	4	—	—	—	
35	"	Ostrów-Markowa-Gać	"	1	14	2	24	7	4	—	—	—	
36	"	Dobrzany	"	1	10	1	10	5	4	—	—	—	
37	"	Podhorce	"	1	10	1	10	2	3	—	—	—	zał 1902
38	Bronisław Skibniewski	Balice	1/2 Oldenburg	1	24	1	24	17	7	2.151	470	453	
39	Hr. Zamojska	Wysock	"	1	30	1	8	12	5	1.294	453	286	
40	Feliks Passakas	Brześciany	"	1	30	1	15	12	5	3.207	555	578	
41	Michał Torosiewicz	Putiatynce	"	2	28	1	30	—	—	—	—	—	*)
42	J.E. Dawid Abrahamowicz	Siemianówka	"	1	25	1	16	3	3	1.268	413	307	
43	Bolesław Śmiałowski	Stojańce	"	1	25	1	31	10	8	1.280	500	256	
44	Dr. Maryan Lisowiecki	Chłopice	"	1	26	1	20	12	8	2.357	504	467	
45	Jerzy Turnau	Mikulice	"	1	28	1	25	16	10	3.108	570	634	
46	Stanisław Gniewosz	Trzcianiec	1/2 Ayrshire	1	24	1	15	—	—	—	—	—	*)
47	Jan Breuer	Suchowola	1/2 Schwyz	1	21	1	22	—	—	—	—	—	*)
			Razem . .	46	932	47	1.027	321	237	—	—	—	

*) Nie przysłano raportu.

W y k a z

stacyi buhajów subwencyjnych i subwencyonowanych dla włościan
w roku 1902.

(Okres subwencyjny od 1. października 1901 do 1. października 1902).

Liczba porządkowa	Oddział Tow. gosp.	Rok 1901—1902.						Właściciel stacyi	
		Było stacyj							
		Powiat	miejsce	rasa buhajów	subwencyjnych	subwencyonowanych	Ilość odlatowanych krów		Wypłacono stacyom kor.
1	Belz-Sokal	Sokal	Machnowek	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Bolesław Kapliński Józef Zukiewicz Oktaw Artymowicz Bronisław Zukiewicz Józef Nikorowicz Jan Madeyski Wincenty Kruszewski Ks. Szcz. Rastawiecki Zarząd dóbr hr. Platera
		"	Rojatyn	"	1	—	60	120	
		"	Chłopiatyn	"	1	—	60	120	
		"	Rozalówka	"	1	—	60	120	
		"	Ulwówek	"	1	—	60	120	
		"	Parchacz	"	1	—	60	120	
		"	Chorobród	"	1	—	60	120	
		"	Sielec	"	1	—	—	Subwen. Oddziału	
		"	Ostrów	"	1	—	—		
		Razem		9	—	420	840		
2	Bóbrka	Bóbrka	Wołowe	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Alfred Mały Witold Niezabitowski Ignacy Smalawski Stanisław Zwolski
		"	Laszki m.	"	1	—	—	—	
		"	Łopuszna	"	1	—	60	120	
		"	Bryńce	"	—	1	60	120	
		Razem		3	1	180	360		
3	Brzeżany	Brzeżany	Olesin	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Tomasz Maramarosz Ant. hr. Tyszkiewicz Kazim. Traczewski Wanda Krzyżanowska Napoleon Gołaszewski Edwin Hohendorf
		"	Urytwa	"	1	—	—	—	
		"	Hinowice	"	—	1	60	120	
		"	Zamost	"	—	1	60	120	
		"	Toustobaby	"	—	1	60	120	
		"	Horożanka	"	—	1	60	120	
		Razem		2	4	300	600		
4	Cieszanów	Cieszanów	Oleszyce	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	30	60	Zarząd dóbr ks. Sapiehy Edward Müller Ks. Jan Suchy Salomea Mikołajewicz Wład. br. Brunicka Stan. Jędrzejowicz Adolf Kostórkiewicz Antoni Koralewski Hryńko Szalko Franciszek Laszko Zdzisław hr. Brunicki
		"	Dachnow	"	1	—	60	120	
		"	Zapałów	"	1	—	60	120	
		"	Majdan	Majdańska	1	—	60	120	
		"	Okopy	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	
		"	Cewków	"	1	—	—	—	
		"	Folwarki	"	1	—	60	120	
		"	Zalesie	Majdańska	1	—	60	120	
		"	Krowica	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	
		"	Cetynia	"	1	—	60	120	
		"	Lubliniec	$\frac{1}{2}$ Oldenburg.	1	—	60	120	
		Razem		11	—	570	1140		
5	Dy-nów	Brzozów	Hłudno górne	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Klara Bobczyńska
			Razem		1	—	60	120	
6	Drohobycz	Drohobycz	Delawa	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Iwan Hryciów Filip Reichert Atanazy Mielnik Juliusz Frey
		"	Josefsberg	"	1	—	60	120	
		"	Wola Jakóbowa	"	1	—	60	120	
		"	Opary	"	1	—	—	Sub. pow.	
		Razem		4	—	180	360		

Liczba porządkowa	Oddział Tow. gosp.	Rok 1901—1902.						Właściciel stacyi	
		Powiat	Było stacyj				Ilość odlatowa- nych krów		Wypłacono stacyom kor.
			miejsce	rasa buhajów	subwencyjnych	subwencyonowanych			
7	Jarosław - Łańcut	Jarosław	Adamówka	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Aleksander Ostrowski
		"	Bobrówka	$\frac{1}{2}$ Oldenburg.	1	—	60	120	Jan Starek
		"	Dmytrowice	"	1	—	60	120	Romuald Runge
		"	Chłopice	Oz Oldenburg.	1	—	60	120	Dr. Maryan Lisowiecki
		Łańcut	Dornbach	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Adolf Hausner
		"	Gać	Oz Simmenthal.	1	—	60	120	Wojciech Brożbar
		"	Markowa	"	1	—	60	120	Andrzej Szylar
		Jarosław	Charytany	$\frac{1}{2}$ Oldenburg.	1	—	60	120	Antoni Orzelski
		"	Hawłowie	"	1	—	60	120	Eustachy Wolski
		"	Morawsko	"	1	—	9	18	Władysław Kopecki
		"	Ożańsk	"	1	—	60	120	Adam Terlecki
		"	Pawłosiów	"	1	—	60	120	Tomasz Maziarek
		"	Radymno	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Stan. Kisielewski
		"	Rudołowie	"	1	—	60	120	Antoni Szczekot
		"	Ryszkowa wola	$\frac{1}{2}$ Oldenburg.	1	—	60	120	Ks. Grzegorz Kalimon
		"	Sieniawa I.	"	1	—	60	120	Franciszek Krokowski
		"	Sieniawa II.	"	1	—	60	120	Ks. Tomasz Włazowski
		"	Siennów	"	1	—	60	120	Zdzisław Wolski
		Przeworsk	Urzejowice	"	1	—	60	120	Herman Turnau
		Jarosław	Wiązownica	"	1	—	60	120	Tomasz Maciałek
		"	Bystrowiec	"	—	1	60	120	Józef Mazur
		"	Cieplice	"	—	1	60	120	Ludwik Łysakowski
		"	Czarna	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	—	1	60	120	Jakób Kiwała
"	Czerce	$\frac{1}{2}$ Oldenburg.	—	1	60	120	Karol Mugler		
"	Piwoda	"	—	1	60	120	Sebastyan Wysocki		
		Razem	20	5	1449	2898			
8	Jaworów	Jaworów	Jaworów	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Bazyli Tymkiewicz
		"	Jazów	"	1	—	60	120	Jacko Mańko
		"	Kobylnica	"	1	—	60	120	Krzysztof Kubler
		"	Morańce	"	1	—	60	120	Henryk Karczewski
		"	Szkló	"	1	—	60	120	Wasył Steń
		"	Rogoźno	"	1	—	60	120	Maxym Demkowicz
		"	Nahaczów	"	1	—	—	Sub. pow.	Ks. Michał Kruczkowski
		"	Jaworów	"	1	—	—	—	Stanisław Lachowicz
		"	Sarny	"	1	—	—	—	Jan Bazylewicz
		Razem	9	—	360	720			
9	Kałusz - Dolina	Dolina	Strutyn	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Jurko Didochów
		"	Włoska wieś	"	1	—	60	120	Wilhelm Pfeiffer
		"	Dolina	"	1	—	60	120	Józef Regner
		"	Wełdzirz	"	1	—	60	120	Ks. Ochrymowicz
		"	Swaryczów	"	1	—	60	120	Adolf Waligórski
		"	Broczków	"	1	—	42	84	Jan Schneider
		"	Roźniatów	"	1	—	60	120	Franciszek Janowski
		Kałusz	Kopanki	"	1	—	—	—	Iwan Pojłański
		"	Kropiwnik	"	1	—	—	—	Wasył Brestawski
		"	Humanów	"	1	—	60	120	Jan Wojtków
"	Tomaszowce	Simmenthalska	1	—	60	120	Ks. Emil Czryniański		
"	Landestreu	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Wilhelm Busch		

Liczba porządkowa	Oddział Tow. gosp.	Rok 1901—1902.						Właściciel stacyi	
		Powiat	miejsce	rasa buhajów	Było stacyj		Ilość odlatowanych krów		Wypłacono stacyom kor.
					szwencyjnych	subwencyjonowanych			
9	Kałuż-Dolina	Kałuż	Przewoziec	1/2 Simmenthal.	1	—	—	—	Feliks Scazighino Bronisław Bażykowski Franciszek Rozwadowski Konstanty Czarkowski Petro Pasiecznik Jan Misiewicz Wasyl Ilytycz Wipplingsieder
		"	Siółko Wojniłow.	"	1	—	60	120	
		"	Dołpotów	"	1	—	—	—	
		"	Niegowce	"	1	—	—	—	
		Dolina	Spas	"	1	—	—	Sub. pow.	
		"	Dolina Odynica	"	1	—	—	"	
		"	Strutyn W.	"	1	—	—	"	
Kałuż	Łoziany	"	—	1	60	120			
			Razem		19	1	702	1404	
10	Kamionka	Kamionka	Streptów	1/2 Simmenthal.	1	—	60	120	Jan Paygert Tadeusz Bohdan
		"	Milatyn nowy	"	1	—	—	—	
			Razem		2	—	60	120	
11	Lwów	Lwów	Weinbergen	1/2 Oldenburg.	1	—	60	120	Filip Baron Andrzej Maxymów Stefan Strzelecki Bazyli Magalas Leopold Kühner Kółko rolnicze Ks. Włodz. Bryliński Jan Sferowicz Ks. Włodzim. Hanicki Wincenty Kuźniewicz
		"	Podliski małe	"	1	—	17	34	
		"	Laszków	"	1	—	60	120	
		"	Winniki	"	1	—	60	120	
		"	Chrusno nowe	"	1	—	60	120	
		"	Kulparków	"	1	—	—	—	
		"	Grzęda	1/2 Simmenthal.	1	—	60	120	
		"	Pasieki zubrzyckie	"	1	—	60	120	
		"	Rudno-Zimnawoda	1/2 Oldenburg.	1	—	60	120	
		Bóbrka	Laszki górne	"	1	—	60	120	
			Razem		10	—	497	994	
12	Nadwórna	Nadwórna	Bratkowce	Simmenthalska	1	—	60	120	Michał Danylak Ludwik Abgarowicz Michał Tymczuk Antoni Jannelli Michał Koczerzuk Mikołaj Gregorasz Wasyl Horodenko Michał Król Ks. Tadeusz Hałajczuk Dr. Każ. Kirchmajer Mykoła Typusiak Jan Rowiński Leopold Markowski Fedor Metyński Henryk Schafer Iwan Soroczyński Jurko Melnyczenko
		"	Kamienna	"	1	—	60	120	
		"	Kamienna	"	1	—	60	120	
		"	Krasna	1/2 Simmenthal.	1	—	60	120	
		"	Nadwórna	"	1	—	60	120	
		"	Nadwórna	"	1	—	60	120	
		"	Tarnawica	"	1	—	60	120	
		"	Glinki	"	1	—	60	120	
		"	Mikuliczyn	"	1	—	60	120	
		"	Majdan górny	"	1	—	60	120	
		"	Pasieczna	"	1	—	—	Sub. pow.	
		"	Pniów	"	1	—	—	"	
		"	Cucylów	"	1	—	—	"	
		"	Majdan górny	"	1	—	—	"	
"	Majdan średni	"	1	—	—	"			
"	Przerośl	"	1	—	—	"			
"	Weleśnica	"	1	—	—	"			
			Razem		17	—	600	1200	
13	Podolski	Buczacz	Weleśniów	Simmenthalska	1	—	60	120	Helena Abgarowicz Dr. Adam Głazewski Włodzim. Gniewosz Leonard Sawicki
		"	Chmielowa	1/2 Simmenthal.	1	—	60	120	
		"	Potok złoty	"	1	—	60	120	
		Czortków	Olszyna	"	1	—	60	120	

Liczba porządkowa	Oddział Tow. gosp.	Rok 1901—1902.						Właściciel stacyi		
		Powiat	miejsce	rasa buhajów	Było stacyj		Ilość odlatowa- nych krów		Wypłacono stacyom kor.	
					subwencyjnych	subwencyonowanych				
13	Podolski	Czortków	J gielnica	1/2 Simmenthal.	1	—	60	120	Antoni Świeżawski	
		"	Krogulec	"	1	—	60	120	Bronisław Łastawiecki	
		Husiatyn	Kopyczyńce	"	1	—	60	120	Antoni Walewski	
		"	Choroszków	"	1	—	60	120	Malwina Grekowa	
		"	Zwiniacz	"	1	—	—	—	Andrzej Drelichowski	
		Buczacz	Uniż	"	1	—	—	Bezsubw.	Kazimierz Przybysławski	
		"	Osowe	"	—	1	60	120	Aleksander hr. Potocki	
		"	Uwisła	"	—	1	58	116	Kazimierz Cieński	
		"	Niskołyzy	"	—	1	60	120	Karol Mencil	
		Husiatyn	Zabińce	"	—	1	54	108	Kazimierz Horodyski	
		Czortków	Sosolówka	"	—	1	60	120	Adam Noel	
				Razem		10	5	292	584	
		14	Pukucki	Śniatyn	Uście	1/2 Simmenthal.	1	—	60	120
"	Załuże nad Czer.			"	1	—	60	120	Iwan Szkurhan	
"	Rudniki			"	1	—	60	120	Stefan Moysa	
"	Rudolfsdorf			"	1	—	60	120	Filip Rückrich	
"	Augustdorf			"	1	—	60	120	Filip Hartung	
Kołomyja	Borszczów			"	1	—	—	—	Józef Jaxa Dobek	
"	Czeremchów			"	1	—	60	120	Andrij Semeniuk	
"	Turka			"	1	—	60	120	Anna Pauluk	
"	Załuże nad Prutem			"	1	—	53	106	Stanisław Łążyński	
"	Wołowa			"	1	—	30	60	Antoni Strzelbicki	
"	Piadyki			Simmenthalska	1	—	60	120	Roman książ. Puzyra	
Kossów	Moskalówka			1/2 Simmenthal.	1	—	60	120	Matij Sorochan	
"	Sokolówka			"	1	—	60	120	Wasył Łukieniuk	
"	Kuty stare			"	1	—	60	120	Gawryło Tomiuk	
"	Żabie			"	1	—	60	120	Gmina	
Horodenka	Chwaliboga			"	1	—	—	Bezsubw.	Stańkowski	
Kossów	Kobaki			Simmenthalska	1	—	—	—	Ks. Michał Walnicki	
Kołomyja	Cieniawa			1/2 Simmenthal.	—	1	60	120	Konstanty Siwicki	
"	Winograd			"	—	1	60	120	Kazimierz Kobylański	
Horodenka	Okno	"	—	1	60	120	Ludomir Cieński			
		Razem		17	3	983	1966			
15	Rzemyski	Mościska	Wola Małnowska	1/2 Simmenthal.	1	—	60	120	Stefan Petyk	
		"	Czyżowice	"	1	—	60	120	Aleksander Misiągiewicz	
		"	Czarniawa	"	1	—	—	—	Ks. Klem. Chotyński	
		"	Gamanowice	"	1	—	33	66	Michał Szczepański	
		Przemyśl	Buszkowiczki	Oldenburgska	1	—	60	120	Mieczysław Jaxa Rożen	
		"	Hruszatyce	1/2 Simmenthal.	1	—	50	100	Włodzimierz Younga	
		"	Krasiczyn	"	1	—	30	60	Zarząd dóbr ks. Sapiehy	
		"	Kosienice	"	1	—	60	120	Adolf Ebenberger	
		"	Bachów	"	1	—	—	—	Stanisław Nowosielecki	
		"	Ostrów	1/2 Oldenburg.	1	—	60	120	Edward Woźniakowski	
		"	Sułkowice	1/2 Simmenthal.	1	—	—	—	Wyonizy Pogłódowski	
		"	Zabłotce	"	1	—	60	120	Władysław Bogdański	
		Dobromil	Dobromil	"	1	—	60	120	Piotr Geisler	
		"	Komarowice	"	1	—	39	78	Aleksander Pragłowski	
"	Grażiowa dolna	"	1	—	60	120	Bronisław Nowosielecki			

Liczba porządkowa	Oddział Tow. gosp.	Rok 1901—1902.						Właściciel stacyi	
		Powiat	Było stacyj				Wypłacono stacyom kor.		
			miejsce	rasa buhajów	subwencyjnych	subwencyjonowanych			Łoś odlatowa-nych krów
15	Przemysł	Dobromil	Nehrybka	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	—	1	60	120	Jan Bielawski
		Przemysł	Średnia	"	—	1	60	120	Antoni Czarnota
		"	Sanoczany	"	—	1	60	120	Józef Jaruzelski
		"	Żurawica	"	—	1	60	120	Zygmunt Fischer
		"	Krzywcza n. Sanem	Ayrchire	—	1	60	120	Bolesław Jocz
		Razem		15	5	932	1.864		
16	Przemysłany	Przemysłany	Czupernosów	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Aleksander Wybranowski
		"	Kimirz	"	1	—	56	112	Stanisław Wybranowski
		"	Uszkowice	"	1	—	60	120	Roman Wybranowski
		"	Brykoń	"	1	—	60	120	Skarb hr. Potockiego
		"	Hanaczów	"	1	—	60	120	OO. Franciszkanie
		"	Ciemierzyńce	"	1	—	60	120	Zygmunt Wiszniewski
		"	Brzuchowice	"	1	—	60	120	Konstanty hr. Romer
		"	Błotnia	"	1	—	60	120	Robert Sander
		"	Janczyn	"	—	1	60	120	Edmund Sander
		"	Przemysłany	$\frac{1}{2}$ Oldenburg.	—	1	60	120	Alojzy Madeyski
		Razem		8	2	596	1.192		
17	Rawa	Rawa	Rata	$\frac{1}{2}$ Oldenburg.	1	—	—	—	Zarząd dóbr ks. Sapiehy
		"	Machnów	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	—	—	Gmina
		"	Rzeczyca	"	1	—	—	—	Michał Humiecki
		"	Hujeze	$\frac{1}{2}$ Oldenburg.	1	—	—	—	Zdzisław Obertyński
		Razem		4	—	—	—		
18	Rohatyn	Rohatyn	Wiszniów	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Izydor Kowalewski
		"	Knihynicze	"	1	—	60	120	Semen Szmotołocha
		"	Sarnki górne	"	1	—	60	120	Jakób Bittner
		"	Lipica górna	"	1	—	60	120	Mikołaj Hajecki
		"	Danilcze	"	1	—	60	120	Józef Axentowicz
		"	Zołczów	"	1	—	60	120	Ks. Dymitr Rozłucki
		"	Jur. Rohatyn	"	1	—	60	120	Jan Bachman
		Razem		7	—	420	840		
19	Rudki - Gródek	Rudki	Szeptyce	$\frac{1}{2}$ Oldenburg.	1	—	26	52	Dr. Tadeusz Skałkowski
		"	Rudki	"	1	—	60	120	Fedory Chimiak
		"	Nowosiółki	"	1	—	60	120	Ks. M. Kowalski
		"	Koszarki	"	1	—	52	104	Feliks Barański
		Mościska	Dołhomościska	"	1	—	56	112	Zdzisławowa Gotlebowsa
		"	Chorośnica	"	1	—	60	120	Jan Chorośnicki
		"	Werbiż	Simmenthal.	1	—	60	120	Ks. Julian Humiecki
		"	Komarno	$\frac{1}{2}$ Oldenburg.	1	—	—	—	Gmina
		Razem		8	—	374	748		
20	Sambor	Turka	Beniów	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	—	—	Obszar dworski
		Stary Sambor	Mszaniec	"	1	—	—	—	Iwan Suchyj
		"	Smolnica	"	1	—	—	—	Albert Knauer
		"	Felsztyn	Simmenthalska	1	—	—	—	Ks. Józef Wantulewicz

Liczba porządkowa	Oddział Tow. gosp.	Rok 1901—1902.						Właściciel stacyi	
		Powiat	Byłostacyj				Wyłacono stacyom		
			miejsce	rasa buhajów	subwencyjnych	subwencyjonowanych			Ilość odlatowanych krów
20	Sambor	Stary Sambor	Turze	1/2 Simmenthal.	1	—	—	—	Kazimierz Bielański
		"	Grodowice	"	1	—	—	—	Alfred ks. Sułkowski
		"	Topolnica	"	1	—	—	—	Błażej Rudnicki
		Turka Sambor	Tarnawa	"	1	—	60	120	Franciszek Turowski
		"	Wykoty	1/5 Oldenburg.	1	—	43	86	Ludwik Balicki
		"	Kulczyce	Majdańska	1	—	33	66	Ks. Dymitr Hordyński
		Stary Sambor	Ławrów	1/2 Simmenthal.	1	—	60	120	Konwent OO. Bazylianów
"	Bąkowiec	"	1	—	60	120	Konwent OO. Jezuitów		
			Razem		12	—	256	512	
21	Sanok	Sanok	Klimkówka	1/2 Simmenthal.	1	—	60	120	Stanisław Ostaszewski
		"	Tyrawa wołoska	"	1	—	60	120	Andzej Gołkowski
		"	Markowce	"	1	—	60	120	Kazim. Jachimowski
		"	Bzianka	"	1	—	60	120	Stanisław Grodzicki
		"	Siemuszowa	"	1	—	60	120	Wojciech Wasilewski
		"	Czaszyn	Simmenthalska	1	—	—	—	Tadeusz Łempkowski
		"	Płonna	"	1	—	60	120	Włodzim. Truskolaski
		"	Prusiek	1/2 Simmenthal.	1	—	60	120	Edmund Wasilkowski
		"	Besko	Simmenthalska	1	—	60	120	Jan Nowakowski
		"	Sieniawa	1/2 Simmenthal.	1	—	60	120	Aleksander Gniewosz
		"	Zasław	"	1	—	60	120	Karol Łempkowski
		"	Łodzina	"	1	—	60	120	Kazimiera Raszowska
		"	Nowotaniec	"	1	—	60	120	Adolf Poźniak
		"	Posada Olchowska	"	1	—	60	120	Bronisław Illukiewicz
		"	Odrzechowa	Simmenthalska	1	—	74	120	Iwan Seredyński
		Lisko	Bełchówka	1/2 Simmenthal.	1	—	—	—	Zdzisław Kurian
		"	Leszczowate	"	1	—	—	—	Wincenty Kraiński
		Brzozów	Starawieś	"	1	—	60	120	Konwent OO. Jezuitów
		"	Wydrna dolna	"	1	—	—	—	Franciszek Gedel
		"	Ulucz	"	1	—	—	—	Marya Dydynska
"	Haczów I.	Simmenthalska	1	—	60	120	Mieczysław Urbański		
"	Haczów II.	1/2 Simmenthal.	1	—	60	120	" "		
			Razem		22	—	1.034	2.040	
22	Stanisławów	Stanisławów	Pawelcze	1/2 Simmenthal.	1	—	60	120	Karol Mencil
		"	Uhorniki	"	1	—	60	120	Dmytro Deputat
		"	Błudniki	"	1	—	—	—	Zygmunt Jaroszyński
		"	Załukiew	Simmenthalska	1	—	60	120	Jan Jajko
		"	Meducha	1/2 Simmenthal.	1	—	60	120	Stanisław Pieniążek
		"	Pobereże	"	1	—	60	120	Jan Barta
		"	Tysmieniczany	"	1	—	60	120	Dymitr Kuśnierczuk
		"	Tysmieniczany	"	1	—	—	Sub. pow.	Michał Kowaluk
		"	Kołodziejówka	"	1	—	—	"	Dmytro Hulman
		"	Pobereże	"	1	—	—	"	Stanisław Barta
		"	Drohomirczany	"	1	—	—	"	Semen Danylak
			Razem		11	—	360	720	
23	Stryj	Stryj	Łowczyce	1/2 Simmenthal.	1	—	60	120	Hryń Meduch
		"	Łęgi	"	1	—	60	120	Jan Reif
		"	Strzałków	"	1	—	60	120	Zacharko Hładij

Liczba porządkowa	Oddział Tow. gosp.	Rok 1901 – 1902.						Właściciel stacyi	
		Powiat	Było stacyj				Ilość odlatowa nych krów		Wyplacono stacyom
			miejsce	rasa buhajów	subwencyjnych	subwencyjonowanych			
23	Stryj	Stryj	Gelsendorf	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Daniel Wolf
		"	Dołhe	"	1	—	60	120	Maciej Spaltenstein
		"	Siechów	"	1	—	60	120	Fedio Michajłów
		"	Tuchla	"	1	—	60	120	Ks. Bazyli Dawydiak
		"	Smarze	"	1	—	60	120	Józef Galiński
		"	Machliniec	"	1	—	60	120	Johann Marz
		"	Kornelówka	Simmenthalska	1	—	60	120	Jan Windisch
		"	Lisiatycze	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Adam Onyszkiewicz
		"	Oporzec	"	1	—	60	120	Ks. Przystaszewski
		"	Dobrowlany	"	1	—	60	120	Rudolf Rupp
		"	Sokołów	"	1	—	—	bez subw.	Gmina
		"	Bereźnica	Simmenthalska	1	—	—	"	Szkoła rolnicza
		"	Kawsko	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	—	"	Aleksander Turzański
		"	Annaberg	"	1	—	60	120	Ludwik Kraus
"	Dobrzany	Simmenthalska	1	—	60	120	Ks. Roman Szeparowicz		
"	Podhorce	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	30	60	Julian hr. Brunicki		
		Razem		19	—	930	1.860		
24	Tarnopol	Zbaraż	Jacowce	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Górecki, wójt
		"	Ochrymowce	"	1	—	60	120	Stanisław Machniewski
		Tarnopol	Łoszniów	"	1	—	60	120	Bogusław Cieński
		"	Horodyszczce	"	1	—	60	120	Modesta Czosnowska
		Skalał	Turówka	"	1	—	50	120	Bronisław Rozwadowski
		"	Łozówka	"	1	—	60	120	Ottomar Babarski
		Zbaraż	Worobijówka	"	1	—	—	bez subw.	Kazimierz Wisłocki
		Tarnopol	Gaje	"	—	1	60	120	Mikołaj Diduch
		Zbaraż	Marynowka	"	—	1	60	120	Jan Karczewski
		"	Klebanówka	"	—	1	53	106	Tadeusz Fedorowicz
		Tarnopol	Kutkowce	"	—	1	60	120	Rudolf Gall
"	Skalał	Poznanka	"	—	1	51	102	Antoni hr. Koziębrodzki	
		Razem		7	5	634	1.268		
25	Tumacz	Tłumacz	Neudorf	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Georg Baumung
		"	Mołodyłów	"	1	—	60	120	Stefan Sołowczuk
		"	Tarnowica	"	1	—	60	120	Adolf Głaba
		"	Niżniów	Simmenthalska	1	—	—	—	Obora gminna
		"	Tarnowica polska	"	1	—	60	120	Łukasz Twardowski
		"	Olszanica	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Dmytro Deputat
		"	Markowce	"	1	—	60	120	Michał Michajluk
		"	Bratyszów	"	1	—	60	120	Antoni Abgarowicz
		"	Bohorodyczyn	"	1	—	60	120	Mikołaj Karbowski
		"	Ladzkie	"	1	—	60	120	Stefan Łucki
		"	Czarnołożce	"	1	—	60	120	Myk. Maxymczuk
		"	Bortniki	"	1	—	—	—	Maurycy Doschot
		"	Nadorożna	"	1	—	60	120	Rudolf Zagórski
		"	Roszniów	"	1	—	60	120	Aleksander Janowicz
		"	Podpieczary	"	1	—	—	—	Wa-yl Łaszczun
		"	Dolna	"	1	—	60	120	Mikołaj Koropecki
		"	Hołosków	"	1	—	60	120	Matij Bodnar
"	Hostów	"	1	—	—	Sub. pow.	Michał Maśniuk		

Liczba porządkowa	Oddział Tow. gosp.	Rok 1901—1902.						Właściciel stacyl	
		B y ł o s t a c y j							
		Powiat	miejsce	rasa buhajów	subwencyjnych	subwencyjowanych	Ilość odlatowa- nych krów		Wypłacono stacyom kor.
25	Tłumacz	Tłumacz	Korolówka	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	—	Sub. pow.	Stefan Diaczyszyn
		"	Chocimierz	"	1	—	—	"	Michał Pona
		"	Niżniów	"	1	—	—	"	Fedor Grydzyn
		"	Hryniowce	"	1	—	—	"	Staworowski
		"	Nowosiółka	"	1	—	—	"	Wasył Horniak
		"	Ostrynia	"	1	—	—	"	Ks Żyławy
		"	Horyblady	"	1	—	—	"	Aleksander Melbechowski
		"	Pałahicze	"	1	—	—	bez subw.	Eliasz Kamiński
		"	Skopówka	"	—	1	60	120	Gmina
		"	Uhorniki	"	—	1	60	120	"
		Razem		26	2	960	1920		
26	Żłoczów - Brody	Żłoczów	Kenty	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Onufry Bakun
		"	Ostrowczyk	$\frac{1}{2}$ Oldenburg.	1	—	—	—	Kazimierz Jaworski
		"	Rozwał	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Ernest Pausza
		"	Przewłoczna	"	1	—	60	120	Ks. Jan Brzeziński
		"	Wicyń	"	1	—	60	120	Mirosław Eder
		"	Bieniów	"	1	—	33	66	Leon Wikarski
		"	Sewerynka	"	1	—	—	—	Bronisław Ujejski
		"	Laszków	"	1	—	60	120	Jan Schoffer
		"	Trościaniec	"	1	—	60	120	Teodor Nalewajko
		Brody	Stołpin	"	1	—	—	—	Zdzisław Eder
		"	Dubie	"	1	—	60	120	Bolesław Pilatowski
		"	Wysocko	"	1	—	—	—	Oktaw Sala
		"	Jasionów	"	1	—	—	—	Feliks Gniewosz
		"	Korsów	"	1	—	—	—	Antonina Horodyńska
"	Suchodoły	"	1	—	60	120	Bolesław Rotter		
Żłoczów	Ożydów	$\frac{1}{2}$ Oldenburg.	—	1	60	120	Aniela Kubicka		
"	Kabarowce	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	—	1	60	120	Bronisław Wierzchlejski		
		Razem		15	2	633	1266		
27	Żółkiew	Żółkiew	Derewnia	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	60	120	Tadeusz Starzeński
		"	Soposzyn	"	1	—	60	120	Stefan Kozicki
		"	Nowosiółko	$\frac{1}{2}$ Oldenburg	1	—	—	—	Adam Obertyński
		"	Skwarzawa	$\frac{1}{2}$ Simmenthal.	1	—	—	—	Mieczysław Mniszek
		Razem		4	—	120	240		
		Razem		292	35	13902	27726		
		Buhaje subwenc. przez Rady, Oddziały i Powiaty		—	—	1760	—		
		Razem		292	35	15662	27726		

W y k a z

bydła zakupionego za granicą w roku 1902.

a) Dla obór zarodowych pełnej krwi:

1. Wny K. Wiktor — Zarszyn	1 buhaj	Simmenthal.	
2. Zarząd dóbr Myców — Myców	1	" "	(bez subw.)
3. Wny W. Podlewski — Piasarówka	1	" "	
4. Wny K. Jadowski — Trześniów	1	" "	
5. Wny T. Fedorowicz — Klebanówka	1	" "	
6. Excel. K. hr. Badeni — Busk	1	" "	
7. Zarząd dóbr — Rozwienica.	1	" "	
8. Wny J. Krzyżanowski — Hulcze	6	jałówek.	

b) Dla obór zarodowych pół krwi:

1. Wny Br. Skibniewski — Balice	1 buhaj	Oldenburg.
2. Wny Jan Breuer — Suchowola	1	" Schwyz.

c) Dla obór prywatnych:

1. Akademia — Dublany.	1 buhaj	Oldenburg.
2. Excel. Eustachy ks. Sanguszko — Tarnów	1	" "
3. Excel. K. hr. Lanckoroński — Komarno	2 buhaje	" "
4. J. hr. Potocki — Antoniny	1 buhaj	Simmenthal.
5. Wny K. Wiktor — Zarszyn	1	" "

Razem buhajów rasy	Simmenthal	.	.	.	9
" "	Oldenburg	.	.	.	5
" "	Schwyz	.	.	.	1
jałówek	Simmenthal	.	.	.	6
	Suma ogólna sztuk				<u>21</u>

W y k a z

buhajów zakupionych w kraju przez Komitet c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego w r. 1902.

Liczba porząd.	Wyszczególnienie	Obora lub stacya dla której kupiono	Rasa buhaja	Miejsce z którego kupiono	Właściciel od którego kupiono
1 2 3 4	a) Dla subwencyonowanych obór pełnej krwi	Busk Kulczyce Strzałki Tłusteńkie	Simmenthal Majdańska Simmenthal "	Bełzec Michalewice Klebanówka "	Wiktor Jasiński Albin Rayski Tadeusz Fedorowicz " "
5 6 7 8 9 10 11	b) Dla subwencyonowanych obór pół krwi	Okniany Żurawno Uhryń Putiatyńce Siemianówka Leszczowate Wysock	Simmenthal " " Oldenburg " Simmenthal Oldenburg	Pałahicze Rozwienica Klebanówka Dublany " Firlejówka Mikulice	Alfred Doschot Władysław Górski Tadeusz Fedorowicz Zarząd " Oskar Schnell Jerzy Turnau
12 13 14 15 16	c) Dla obór zarodowych gminnych	Dobrzany Podhorce Tomaszowce Niżniów Gać	Simmenthal 1/2 krwi Smth. Simmenthal " "	Strzałki Pacyków Tomaszowce Firlejówka Zarszyn	Marya Małachowska Mieczysław Brykczyński Ks. Czyrniański Oskar Schnell Kazimierz Wiktor
17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35	d) Dla stacyi buhajów subwencyjnych	Zubrza Aksmanice Okopy Nowosiółki Chmielowa Dolina Kulczków Felsztyn Werbiz Nowesiolo Dmitrowice Sanoczany Nehrybka Dołpotów Kamienna Olszanica Czarnołożce Załucze Pawłosiów	1/2 Oldenburg " 1/2 Simmenthal " " " " Simmenthal 1/2 Simmenthal 1/2 Oldenburg " 1/2 Simmenthal " " Simmenthal 1/2 Simmenthal " " 1/2 Oldenburg	Balice " Dydiatycze Sknilów Kamienna " Waniów Konty Bełzec Mikulice " Pasięki Besko Tarnawica Pisarówka Okniany Czarnołożce Zawale Szówsko	Bronisław Skibniewski " Stanisław Brykczyński Oskar Schnell R. Bohadczuk P. Hiltajczuk Alfred Münter Aniela Gniewoszowa Wiktor Jasiński Jerzy Turnau " Jan Seferowicz Obora gminna " W. Podlewski S. Szczepański Zarząd dóbr Eugen. Krzysztofowicz Witold ks. Czartoryski

Liczba porząd.	Wyszczególnienie	Obora lub stacya dla której kupiono	Rasa buhaja	Miejsce z którego kupiono	Właściciel od którego kupiono
36	d) (Ciąg dalszy) Dla stacyi buhajów subwencyjnych	Wiązownica	1/2 Oldenburg	Szówsko	Witold ks. Czartoryski
37		Rohatyn	1/2 Simmenthal	Podmichałowce	M. Tustanowski
38		Smorze	"	Pałahicze	Alfred Doschot
39		Olszyna	"	Zawale	Eug. Krzysztofowicz
40		Siechów	"	"	"
41		Tyrawa	"	Hulcze	Jan Krzyżanowski
42		Machnówek	"	"	"
43		Kawsko	"	Pałahicze	Alfred Doschot
44		Hostów	"	Zawale	Eug. Krzysztofowicz
45		Rudniki	"	"	"
46		Stolpia	"	Bełzec	Obora gminna
47		Kropiwnik	"	Zawale	Eug. Krzysztofowicz
48		Łodzina	"	Bełzec	Obora gminna
49		Tarnawa	"	"	Wiktor Jasiński
50		Buszkowiczki	1/2 Oldenburg	Niedomice	Eustachy ks. Sanguszko
51		Komarno	"	"	"
52		Sokołów	1/2 Simmenthal	Lisieczynce	M. Czarniakowski
53		Danilcze	"	"	"
54		Uniż	"	Bilcze złote	Zarząd dóbr
55		Knihynicze	"	Bohorodyczyn	C. Stadler
56		Opary	"	"	"
57		Wola Seńkowa	"	Niebieszczany	Kazimierz Wiktor
58		Neudorf	"	Tarnowica	Obora gminna
59		Tuchla	"	Swaryczów	A. Waligórski
60		Hawłowice	1/2 Oldenburg	Mikulice	Jerzy Turnau
61		Morawsko	"	"	"
62		Urzejowice	"	"	"
63		Ożańsk	"	"	"
64		Nahaczów	1/2 Simmenthal	Przeworsk	Ordynacya
65		Rudolfsdorf	"	Horodenka	J. Romaszkan
66		Ostrowczyk	1/2 Oldenburg	Putiatynce	M. Torosiewicz
67		Niegołce	1/2 Simmenthal	Skalat	J. Bernstein
68		Uszkowice	"	Swaryczów	A. Waligórski
69		Wołowa	"	Kamienna	Obora gminna
70		Mikuliczyn	"	Horodenka	J. br. Romaszkan
71		Chwaliboga	"	"	"
72		Kobaki	Simmenthal	Pacyków	M. Brykczynski
73		Pałahicze	1/2 Simmenthal	"	"
74		Ochrynowce	"	"	"
75		Swaryczów	"	"	"
76		Gelsendorf	"	Bilcze złote	Zarząd dóbr
77		Sielec	"	Kamionka	Jan Sołowij
78		Ostrów	"	"	"
79		Wydrna	"	Trześniów	Kazimierz Jadowski
80		Starawieś	"	Starawieś	OO. Jezuici
81		Bełchówka	"	Długie	Kazimierz Wiktor
82		Łozówka	"	Uhryń	Stefan Babiak
83		Pasieki	Simmenthal	Trzciniów	Kazimierz Jadowski
84		Niżniów	1/2 Simmenthal	Tomaszowce	Obora gminna
85		Turówka	"	Turówka	Bronisław Rozwadowski
86		Korsów	"	Bełzec	Wiktor Jasiński
87		Wysocko	"	"	"
88		Czerniawa	"	"	Obora gminna
89		Sudkowice	"	Zawadka	Adolf Wiesiołowski

Liczba porząd.	Wyszczególnienie	Obora lub stacya dla której kupiono	Rasa buhaja	Miejsce z którego kupiono	Właściciel od którego kupiono
90	d) (Ciąg dalszy) Dla stacyi buhajów subwencyjnych	Wołoska wieś	1/2 Simmenthal	Dubienko	Kajetan Abgarowicz
91		Augustdorf	"	Tomaszowce	Obora gminna
92		Majdan górny	"	Swaryczów	Adolf Waligórski
93		Ujście	"	Weleśniów	Izak Bandler
94		Worobijówka	"	Klebanówka	Tadeusz Fedorowicz
95		Grzęda	"	Zarszyn	Kazimierz Wiktor
96		Swaryczów	"	"	"
97		Roszniów	"	Pacyków	M. Brykczyński
98		Kołodziejówka	"	Tłusteńkie	L. Horodyski
99		Hujeze	1/2 Oldenburg	Mikulice	Jerzy Turnau
100		Weinbergen	"	Przeworsk	Ordynacya
101		Przewoziec	1/2 Simmenthal	Baginsberg	Konrad Sander
102		Tarnowica	"	Weleśniów	H. Abgarowicz
103		Rozalówka	"	Trześniów	Kazimierz Jadowski
104	Dołhomościska	1/2 Oldenburg	Siennów	Zdzisław Wolski	
105	Bąkowice	"	Przeworsk	Ordynacya	
106	Hanaczów	1/2 Simmenthal	Besko	Obora gminna	
107	Rudno	1/2 Oldenburg	Firlejówka	Oskar Schnell	
108	Perespa	Simmenthal	"	"	
109	Siólko	1/2 Simmenthal	Seredne	W. Postruski.	

W y k a z

wystaw przeglądowych bydła włościańskiego połączonych z premiowaniem w r. 1902.

L. porz.	O d d z i a ł	Miejscowość	Data	Ilość sztuk spro- wa- dzonych	Ilość nagród	Wy- płacono	U w a g i
1	Lwów	Szczerzec	20/5 1902	97	20	300	
2	Pokucki	Kołomyja	17/5 1902	220	30	640	
3	Kałusz	Dolina	22/5 1902	88	13	375	
4	Rohatyn	Rohatyn	20/5 1902	59	9	200	
Razem				464	72	1515	

W y k a z

chlewni centralnych rasy Yorkshire w roku 1902.

L. porz.	Właściciel	Miejscowość	Stan w r. 1902		U w a g i
			knury	lochy	
1	Jan Breuer	Suchowola	1	4	
2	Kazimierz Wiktor	Zarszyn	1	6	
3	Julian br. Brunicki	Wierczany	1	6	
4	Karol Meneel	Niskołyzy	1	6	
5	Leon Horodyski	Tłusteńkie	1	4	Założona w r. 1902.
6	Stefan Irsay	Lipniki	1	4	Założona powtórnie w r. 1902.
razem			6	40	

Chlewnia w Dydiatyczach wybita w r. 1902 z powodu pomoru.

W y k a z

trzody chlewnej wielkiej rasy Yorkshire, zakupionej za granicą w r. 1902.

1. Dla chlewni centralnej Wgo Leona Horodyskiego w Tłusteńkiem:
 - 1 knur od Kreutza z Gandersheim (Brunszwik),
 - 2 lochy od Kreutza z Gandersheim (Brunszwik),
 - 2 lochy od Lübvena z Sürwurden (Oldenburg).
2. Dla chlewni centralnej Wgo Stefana Irsaya w Lipnikach:
 - 1 knur od Kreutza z Gandersheim,
 - 4 lochy od Lübvena z Sürwurden.
3. Dla chlewni centralnej Dydiatycze:
 - 1 knur od Ed. Meyera z Friedrichswarth (Sachsen C. Gotha).
4. Dla chlewni centralnej Niskołyzy:
 - 1 knur od Kreutza z Gandersheim (Brunszwik).
5. Dla chlewni centralnej Suchowola:
 - 1 locha od Kreutza z Gundersheim.

Razem 4 knury — 9 loch.

W y k a z

chlewni zarodowych rasy Yorkshire założonych w r. 1902.

(Do końca roku 1901 było założonych chlewni 402).

L. p.	Właściciel chlewni	Miejscowość	Oddział
1	Oktaw Artymowicz	Chłopiatyn	Bełz-Sokal
2	Jan Bojarski	Parchacz	" "
3	Ks. Szczęsny Rastawiecki	Sielec	" "
4	Iwan Horoszczuk	"	" "
5	Ludwik Zegleń	Ostrów	" "
6	Jakób Sosnowski	Gruszów	" "
7	Ks. M. Mikołajczuk	Kuliczków	" "
8	Ks. Emil Trześniowski	Chorobród	" "
9	Br. Mertowo	Worochta	" "
10	Ks. Aleksander Filewicz	Łuczyce	" "
11	Roman Treter-Doliniański	Podłpce	Brody-Żłoczów
12	Marya Jaworska	Pstrowczyk	" "
13	Mirosław Eder	Wicyn	" "
14	Karol Wojciechowski	Litiatyn	Brzeżany Podhajce
15	Wasyl Kachycz	Horncko	Drohobycz
16	Anatol Mielnik	Wola Jakubowa	"
17	Ks. Michał Baczyński	Rabczyce	"
18	Jan Rafalet	Medenice	"
19	Herman Turnau	Urzejowice	Jarosław
20	Władysław Pogonowski	Łopuszka	"
21	Mieczysław Małachowski	Szczepłoty	Jaworów
22	Franciszek Rozwadowski	Dolpotów	Kalusz-Dolina
23	Jan Rozwadowski	Babin	" "
24	Henryk Mierzeński	Dubowice	" "
25	Franciszek Janowski	Roźniatów	" "
26	Hr. Emilia Łosiowa	Chocim	" "
27	Józef Smoleń	Dolina	" "
28	Stanisław Górski	Petranka	" "
29	Feliks Scazighino	Przewoziec	" "
30	Marya Bogdanowicz	Busk	Kamionka
31	Szczepan Balicki	Szczerzec	Lwów
32	Jan Bechtloff	Zniesienie	"
33	Stanisław Górka	Kleparów	"
34	Br. Horoch	Winniczki,	"
35	Janowa Seferowiczowa	Pasieki Zubrzyckie	"

L. p.	Właściciel chlewni	Miejscowość	Oddział
36	Akademia weterynaryjna	Lwów	Lwów
37	Ks. Emanuel Gorgon	Dornfeld	"
38	Onufry Maksymów	Zapytów	"
39	Ks. Leon Hirmanowicz	"	"
40	Piotr Harassym	"	"
41	Klara Bubczyńska	Hłudno	"
42	Helena Abgarowiczówna	Weleśnia	Podolski
43	Zarząd dóbr Ordynacyi Chorostków	Chorostków	"
44	Jan Wielowiejski	Olejowo	Pokucki
45	Franciszek Piechowski	Chlebiczyn leśny	"
46	Ks. Michał Wolnicki	Kobaki	"
47	Mikołaj Bunio	Starzawa	Przemysł
48	Zygmunt Dobczyński	Nowe miasto	"
49	Józef Myszkowski	Stubno	"
50	Bronisław Skibniewski	Balice	"
51	Dyonizy Pogłódowski	Sułkowice	"
52	Józef Kotarski	Bybło	"
53	Zygmunt Wiśniewski	Ciemierzyńce	Przemysłany
54	Wasył Petryszyn	Podhajczyki	"
55	Stefania Chorośnicka	Chorośnica	Rudki
56	Hr. Stefan Komorowski	Siekierzyce	Sambor
57	Andrzej Gólkowski	Tyrawa wołoska	Sanok
58	Ks. Korneli Kuryk	Besko	"
59	Petro Opryszko	Grabowiec	Stryjsko-Żydaczowski
60	Antoni Peklicz	Mikołajów-Drohowyże	"
61	Hipolit Bielawicki	Nowoszyny	"
62	Szkoła rolnicza	Bereźnica	"
63	Adam Niedźwiedzki	Tejsarów	"
64	Karol Lisowski	Kawsko	"
65	Mikołaj Stefanów	Dołhołuka	"
66	Ludwik Cisowski	Sokolów	"
67	Jędrzej Hywel	Żydaczów	"
68	Jan Gurkowski	Berezowica	Tarnopol
69	Tadeusz Sochanik	Borki wielkie	"
70	Włodzimierz Zagórski	Markowce	Tłumacz
71	Michał Pana	Chocimierz	"
72	Albin Kunz	Podwerboc	"
73	Tomasz Blechinger	Ottynia	"
74	Kazimierz Kuczyński	Hostów	"
75	Jan Łotocki	Lipa	"
76	Jan Schneider	Ottynia	"
77	Konwent OO. Bazylianów	Żółkiew	Żółkiew

Po koniec roku 1902 razem 479.

W y k a z

stacyi knurów utworzonych w roku 1902

(Do końca roku 1901 utworzono stacyi 211).

Liczba porządk.	Właściciel stacyi knura	Miejscowość	O d d z i a ł
1	Aniela Gniewosz	Konty	Brody-Złoczów
2	M. Nitchamowa	Kadłubiska	" "
3	Mieczysław Zabłocki	Hamernia	Cieszanów
4	Hr. Marya Gołuchowska	Niwki	"
5	Leon Muszyński	Łewcza	"
6	Władysław Górski	Rozwienica	Jarosław
7	Michał Kołacz	Wola gnojnicka	Jaworów
8	Stanisław Kaczała	Jezierzany	Podolski
9	Iwan Dutka	Ossowce	"
10	Dmytro Małoszewski	Nowosiółka	"
11	Iwan Mielnik	Koropiec	"
12	Piotr Charyza	Huta nowa	"
13	M. Tustanowski	Trybuchowce	"
14	J. Suchecki	Korościatyn	"
15	Jan Boczar	Barysz	"
16	Władysław Gniewosz	Potok złoty	"
17	Stefan Janko	Hoszany	Rudki
18	S. Szmoniewski	Honiatyce	"
19	Dmytro Chociński	Błozew	Sambor
20	Hr. Józef Potocki	Rymanów	Sanok
21	Adolf Poźniak	Nowotaniec	"
22	Szkoła rolnicza	Bereźnica	Stryj-Zydaczów
23	Mekieta Odzionek	Szlachcince	Tarnopol
24	Maniewski	Ochrymowce	"
25	Szczepański	Okniany	Tłumacz

Po koniec roku 1902 razem 236.

W y k a z

owczarni zarodowych założonych w roku 1902

(Do końca roku 1901 założono 80).

Liczba porz.	Właściciel owczarni zarodowej	Miejscowość	Oddział	Rasa	Dano sztuk			Uwaga
					tryki	matki	jagnięta	
1	Kazimierz Gołębski	Szumłany	Brzeżańsko-Podhajecki	Oxfordshire	2	25		
2	Julian br. Brunicki	Podhorce	Stryj-Żydaczów	"	1	6	—	
3	Karol Wojciechowski	Litiatyn	Brzeżańsko-Podhajecki	Czuszki	1	10	—	z Rosyi
4	Wanda Krzyżanowska	Zamostowy folw.	"	"	1	10	—	"
5	Ks. Grzeg. Bodnaruka	Bratkowce	Nadwórna	"	1	10	—	"
6	Jakób Łukasiewicz	Zeżawa	Podolski	"	1	10	—	"
7	Edmund Komar	Uście	Pokucki	"	1	10	—	
8	Rościerawski	Machnów	Rawa	"	1	3	7	
9	Stefania Kępliszowa	Sarnki górne	Rohatyn	"	1	10	—	
10	Teofil Bogdanowicz	Worona	Tłumacz	"	1	10	—	z Rosyi
11	Maryan Bohosiewicz	Krywotuły	"	"	1	10	—	"
12	Wawrzyna Słonecka	Zielona	"	"	1	7	—	"
13	Albina Zagórska	Markowce	"	"	1	10	—	"

Po koniec roku 1902 razem 93.

W y k a z

stacy tryków utworzonych w roku 1902.

(Do końca roku 1901 utworzono stacy 87).

L. p.	Właściciel stacy tryka	Miejscowość	Oddział	R a s a
1	Seweryn Ujejski	Sewerynka	Brody-Złoczów	Oxford
2	Antonina Horodyńska	Korsów	" "	"
3	Br. Horoch	Winniczki	Lwów	"
4	Aug. Czajkowski	Hańkowce	Pokucki	"
5	Zarząd dóbr	Dydiatycze	Rudki	"
6	Hr. Komorowska	Bilinka	Sambor	"
7	M. Brykczyński	Pacyków	Stanisławów	"
8	Adolf Waligórski	Swaryczów	Kałuż	Czuszki
9	Akademia weterynaryjna	Lwów	Lwów	"
10	Wojewódko	Barszczowice	"	"
11	Typusiak	Pasieczna	Nadworna	"
12	W. Łujkowski	Jabłonica	"	"
13	J. Kondruk	"	"	"
14	St. Łesiuk	Polenica ad Mikołajów	"	"
15	Jaegerman	Łuka ad Monastyr	Podolski	"
16	Kajetan Abgarowicz	Dubienko	"	"
17		Koziowa	Stryj-Żydaczów	"
18		Orawczyk	" "	"
19	Nykoła Tyniów	Rożanka wyż.	" "	"
20		Czernichów	Tarnopol	"
21		Koziary	"	"
22			"	"

Po koniec roku 1902 razem 109.

W y k a z

s t a c y i o g i e r ó w.

a) Ogiery Towarzystwa, bez subwencji.

Liczba porząd.	Miejscowość	Oddział	R a s a	U w a g i
1	Niebocko	Sanok	Arab-Hucuł	
2	Siemuszowa		Arab	
3	Jaćmirz	"	"	
4	Stojańce	Rudki	"	
5	Topolnica	Sambor	Oryentalny	
6	Humieniec	"	Arab	
7	Stubno	Przemysł	Oryentalny	
8	Trzcianiec	"	Arab	
9	Ostrynia	Tłumacz	Oryentalny	
10	Łowcza	Cieszanów	"	
11	Toustoług	Tarnopol	Arab	
12	Ochrymowce	"	"	
13	Artasów	Żółkiew	Oryentalny	
14	Piwoda	Jarosław	Hucuł	
15	Kunaszów	Rohatyn	1/2 krwi Anglik	
16	Gwoździec	Pokucki	Arab	
17	Pełkinie	Jarosław	"	

b) Stacje subwencyjne (ogiery Tow. ze subwencją).

1	Aksmanice	Przemysł	Oryentalny	przeprowadzony do Dobrowlan.
2	Zubrza	Lwów	"	

c) Stacje ogierów subwencyonowane

(ogierzy prywatne, subwencyonowane przez Komitet).

Liczba porządk.	Właściciel ogiera	Miejscowość	Oddział	Rasa ogiera	Ilość kłaczy odstanowionych	Wypłacono koron	Uwaga
1	Floryan Kozłowski	Lipa	Przemyśl	Oryentalny	36	300	
2	Roman książ Puzyna	Piadyki	Pokucki	"	25	300	
3	Kajetan Abgarowicz	Dubienko	Podolski	"	25	300	
4	Maurycy Doschot	Bortniki	Tłumacz	"	25	300	
5	Leon Tyszkowski	Chlebowice	Przemysłany	"	25	300	
6	Paweł Goj	Wyźniany	"	"	25	300	
7	Włodzimierz Truskolaski	Płonna	Sanok	"	25	300	
8	Aleksy Hryniak	Hrymaki	Cieszanów	"	25	300	
9	Edmund hr. Dzieduszycki	Izydorówka	Stryj	"	25	300	
10	Teofil Żurowski	Hawłowice	Jarosław	"	25	300	
11	Walenty Węglowski	Rogoźno	"	"	25	300	
12	Błażej Gwoźdź	Morawsko	"	"	25	300	
13	Jan Maciołek	Wiązownica	"	"	25	300	
14	Zdzisław Eder	Stołpin	Złoczów	"	25	300	

W y k a z

wystaw przeglądowych koni włościańskich, połączonych z premiowaniem klaczy w r. 1902.

L. p.	Oddział	Miejscowość	Ilość sprawa- dzonych koni	Ilość danych premi	Wypła- cono koron	Data	U w a g i
1	Bełz-Sokal	Sokal	181	25	770	$17/6$	500 K z Komitetu 100 K z Rady powiatowej 170 K z Rady Oddziału
2	Przemysł	Miżyniec	112	32	930	$21/6$	500 K z Komitetu 430 K dar ks. Lubomirskiej
3	Podolski	Czortków	68	12	500	$23/6$	400 K z Komitetu 100 K z Rady Oddziału
4	Rohatyn	Rohatyn	322	26	800	$26/6$	500 K z Komitetu 250 K z Rady Oddziału 50 K prywatne
razem			639	95	3000		1900 K z Komitetu 1100 K pozakomitetowych

Część II.

SPRAWOZDANIA

Oddziałów c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego z ważniejszych ich czynności za rok 1902.

1. Oddział Bełzko-Sokalski.

(Powiaty: Bełz, Sokal.)

Przewodniczący: p. Jan Madeyski. **Zastępca przewodniczącego:** p. Bronisław Żukiewicz. **Sekretarz:** p. Seweryn Kolbuszewski. **Członkowie Rady:** pp. Karol Ciecharzewski, Bolesław Kapliński, Wincenty Kruszewski, Alfred Münter, Aleksander Raciborski, Józef Żukiewicz. **Delegaci okręgowi dla spraw włościańskich:** pp. Oktaw Artymowicz, Henryk Broniewski, Karol Ciecharzewski, Bolesław Jaworski, Zdzisław Kawecki, Józef Kurzweil, ks. Michał baron Lewartowski, ks. Dyonizy Lubowiecki, ks. Jan Matwijas, Stanisław Nowakowski, ks. Józef Rakowski, ks. Szczęśny Rastawiecki, ks. Emil Trześniowski, Edmund Werner.

Z końcem roku 1901 liczył Oddział 46 członków; z tych wystąpiło 3, a wykreślono z powodu zalegania z wkładkami 4, pozostało 39. W ciągu roku 1902 przystąpiło do Oddziału 149 nowych członków, z których ubyło 5, tak, że z końcem roku 1902 stan członków wynosi 183 z sumą rocznych wkładek 1.267 koron.

Posiedzenia:

a) I. Walne Zgromadzenie dnia 9. stycznia 1902 w Bełzie; obecnych 5 członków.

b) II. Walne Zgromadzenie dnia 8. lutego 1902 w Sokalu; obecnych 10 członków.

c) III. Walne Zgromadzenie dnia 22. marca 1902 w Sokalu; obecnych 71 członków, w tem 43 włościan.

d) I. Posiedzenie Rady Oddziału dnia 24. kwietnia 1902 w Sokalu; obecnych 6 członków.

e) IV. Walne Zgromadzenie dnia 17. czerwca 1902 w Sokalu; obecni delegaci Komitetu dla Wystawy koni i zbadania stosunków handlowych, następnie 80 członków, w tem 40 włościan.

Na temże Zgromadzeniu odczyt Wgo Dra Stefczyka o spółkach oszczędności i pożyczek syst. Raiffeisena.

f) Ankieta dla zbadania stosunków hodowlanych w Oddziale, dnia 17. czerwca 1902 w Parchaczu. Uczestnicy: Wni Wiesiołowski, Turnau i śp. insp. Zakrzewski jako delegaci Komitetu, tudzież Raciborski, Kraiński i przewodniczący Oddziału jako delegaci Oddziału.

g) II. Posiedzenie Rady Oddziału dnia 15. września 1902 w Sokalu; obecni 4 członkowie. Posiedzenie połączone z ankietą przy udziale zastępców: Rady powiatowej (Wny Kraiński) i c. k. Starostwa (Wny Eitelberg) dla obmyślenia sposobów najracjonalniejszego ukończenia stanu buhajów gminnych.

h) Zebranie ziemian powiatu sokalskiego dnia 20. listopada 1902 staraniem Rady Oddziału w Sokalu urządzone w celu uregulowania stosunków służbowych stałej służby folwarcznej. Obecnych 20 członków.

i) III. Posiedzenie Rady Oddziału dnia 3. grudnia 1902 w Parchaczu. Obecnych 2 członków.

j) V. Walne Zgromadzenie dnia 20. grudnia 1902 w Sokalu; obecnych 57 członków, w tem 39 włościan.

Kancelarya Oddziału prowadzona przez Sekretarza p. Seweryna Kolbuszewskiego załatwiła 1.064 exhibitów.

Z ważniejszych spraw zasługują na wyszczególnienie:

1. W myśl uchwały Walnego Zgromadzenia członków Oddziału z 8. lutego 1902 wyrażono ustępującemu Przewodniczącemu Oddziału Wmu Alfredowi Munterowi pisemne uznanie i podziękę za dotychczasową działalność.

2. Do c. k. Rady szkolnej okręgowej odniesiono się z prośbą, aby nauczycielom ludowym udzielane były urlopy do wzięcia udziału w Walnych Zgromadzeniach Oddziału.

3. Do c. k. Dyrekcyi kolei państwowych we Lwowie wniesiono podanie o zaprowadzenie wagonów wprost kursujących między Jarosławiem a Sokalem, a po otrzymaniu odmownej odpowiedzi odniesiono się w tej sprawie do pisma do Rady państwa Wgo Prof. Stanisława Starzyńskiego.

4. Zapraszano członków Oddziału do popierania Spółki rolniczej w Sokalu.

5. Poparto prośbę Oddziału podolskiego do Prezydium c. k. Tow. gosp. o zwołanie ankiety w sprawie strejków rolnych.

6. Odnoszono się do zastępstw firm zagranicznych w kraju, aby przy dostarczaniu maszyn i narzędzi do nich polskie druki dołączały. W sprawie tej uzyskano poparcie prawie wszystkich Rad Oddziałów.

7. Poparto żądanie Oddziału pokuckiego w sprawie sprzedaży rządowych klaczy i asen-terunku remont.

8. Poparto podanie Oddziału przemyskiego do Wydziału krajowego w sprawie uwolnienia od dodatków do podatku wszystkich gałęzi przemysłu opartego na produkcji rolnej.

Dla ułatwienia Radzie Oddziału jej czynności, podzielono rejon Oddziału, stosownie do uchwały Walnego Zgromadzenia z 22. marca 1902, na kilkanaście okręgów i zamianowano na każdy okręg jednego delegata dla spraw włościańskich, którego obowiązkiem jest nad potrzebami członków swego okręgu czuwać i je Radzie Oddziału komunikować, a zarazem dbać o dobro Oddziału, więc przedewszystkiem wszelkie instytucye subwencyjne kontrolować i wkładki od włościan w swym okręgu pobierać. Instytucya delegatów okręgowych okazała się w praktyce bardzo pożyteczną; niech nam wolno będzie w tem miejscu wyrazić naszą wdzięczność tym panom delegatom, którzy czynną swą działalnością wiele dla dobra Oddziału spełnili.

Z końcem roku 1901 posiadał Oddział 2 stacye ogierów subwencyjonowanych, 1 oborę zarodową pełnej krwi Simmenthal, 2 obory zarodowe pół krwi Simmenthal, 7 stacyi subwencyjnych buhajów, 6 chlewni zarodowych. Dzięki ofiarności Komitetu uzyskał Oddział w ciągu roku 1902 pod względem hodowlanym bardzo wiele.

Powstały 3 nowe stacye buhajów subwencyjnych, dla których Komitet zobowiązał się dostarczać buhaje (pół krwi Simmenthale), Oddział natomiast wypłacać subwencye zwykle od skoku częścią z własnych funduszków, częścią z uzyskanej od Rady powiatowej sokalskiej subwencyi.

Istnieje zatem obecnie w Oddziale dziesięć stacyi buhajów subwencyjnych, ale wobec znacznej rozległości Oddziału a wielkiego braku materiału odpowiedniego do licencyjonowania liczba

ta jest stanowczo za małą, i dążeniem naszym będzie uzyskać przy pomocy Komitetu znaczne powiększenie ilości stacyi buhajów subwencyjnych.

Obora zarodowa pól krwi Simmenthal u Wgo Jana Krzyżanowskiego w Hulczu została przez Komitet przeistoczona w oborę pełnej krwi, posiadamy zatem obok mycowskiej dwie. Nowych chlewni zarodowych założono 9.

Dnia 17. czerwca 1902 odbyła się w Sokalu wystawa koni włościańskich, połączona z premiowaniem najlepszych okazów. Na wystawę przybyli jako delegaci Komitetu Wni Adolf Wiesiołowski, Henryk Karczewski i śp. inspektor Zakrzewski. Wystawa wypadła w ogólności dobrze. Włościanie wystawili 6 ogierów, 110 klaczy i 65 źrebiąt, w tem 25 ogierków i 40 klaczek, razem 181 okazów. Najwięcej premii uzyskały konie z gminy Ilkowice. Jako nagrody pieniężne rozdano w ogóle 770 koron; w tem 500 koron z subwencji Komitetu na cel wystawy, 100 koron z subwencji Rady powiatowej sokalskiej, 110 koron z funduszu Oddziału i 60 koron z darów członków komisji premiującej.

W ogóle wykazała wystawa, że dobrego materiału hodowlanego posiadają włościanie nasi dosyć, ale dla zachowania typu konia włościańskiego potrzebaby nam liczniejszych stacyi ogierów krwi orientalnej.

Za inicjatywą Wgo Aleksandra Raciborskiego odniosła się Rada Oddziału zgodnie z wolą Walnego Zgromadzenia członków do Komitetu z prośbą o wydelegowanie do Oddziału komisji dla zbadania naszych stosunków hodowlanych. Oddział nasz należy do strefy, dla której rasę Simmenthal uznano za odpowiednią.

Że zaś rasy tej niezaprzeczenie do mlecznych zaliczyć nie można, a rasa Oldenburgska dla większej części Oddziału z powodu jej położenia się nie kwalifikuje, przeto powstała kwestya, jaka rasa byłaby obok Simmenthalskiego byłaby najodpowiedniejszą jako rasa mleczna. Tę kwestyę miała komisya wydelegowana przez Komitet wspólnie z delegatami Oddziału rozpatrywać. Czyniąc zadość życzeniu Oddziału, wydelegował Komitet w tym celu Wgo Jerzego Turnaua i śp. inspektora Zakrzewskiego i dnia 17. czerwca b. r. odbyła się po zbadaniu warunków hodowlanych w Oddziale przy współudziale Wgo Adolfa Wiesiołowskiego, tudzież delegatów Oddziału Wnych Raciborskiego i Kraińskiego u przewodniczącego Oddziału w Parchaczu ożywiona narada. Wobec wielkiej trudności rozwiązania tej kwestyi definitywnego rezultatu nie osiągnięto. Uznano słuszność uwagi, że gdzie rasa Oldenburgska jako mleczna nie jest wskazana; powinnyby się protegować pewną mleczną górską rasę. Jednak o wydatnej pomocy Komitetu w tym kierunku mowy być nie może, gdyż wprowadzanie do kraju na szerszą skalę innych ras, jak Simmenthalska i Oldenburgska, które jako najodpowiedniejsze uznane zostały, stanęłoby na przeszkodzie tak ważnemu celowi, jakim jest ujednostajnienie rasy bydła w kraju.

Ostatecznie oświadczył się Komitet z chęcią pośrednictwa przy zakupnie buhajów oryginalnych jakiegokolwiek rasy na żądanie prywatnych stron, tudzież z gotowością udzielenia subwencji na urządzenie wystawy bydła w roku przyszłym, co niewątpliwie do dokładnego poznania naszych potrzeb hodowlanych przyczynić się może.

W końcu nadmienić należy udział Rady Oddziału w normowaniu etatu buhajów gminnych. Rada powiatowa sokalska uchwaliła zaciągnąć pożyczkę do wysokości 18.000 koron na zakupno buhajów rasowych, które następnie poszczególnym gminom jako buhaje gminne na spłatę ratami rozdane będą. Dla postanowienia bliższych szczegółów co do przeprowadzenia całej akcji odbyła się za inicjatywą Rady Oddziału dnia 15. września 1902 ankieta w Sokalu, w której obok teje, wzięli udział Marszałek Kraiński jako zastępca Rady powiatowej i weterynarz powiatowy Eitelberg jako zastępca c. k. Starostwa. Skonstatowano fakt, że dotąd z powodu braku dostatecznej kontroli bardzo wiele nielicencyonowanych rozplodników jest w użyciu, nawet w takich miejscowościach, gdzie licencyonowane buhaje znajdują się w dostatecznej ilości. Postanowiono przeto, w pierwszej linii odnieść się do c. k. Starostwa z prośbą o polecenie żandarmeryi ścisłego przestrzegania, aby odnośne ustawy energicznie stosowane były. Następnie oddano staraniom Rady Oddziału, aby przy pomocy swych delegatów bądź to u włościan, proboszczów, bądź to u większych właścicieli zapewniła odpowiednie umieszczenia dla wskazanej ilości buhajów każdej gminie.

Starania Rady Oddziału niestety nie zupełny odniosły skutek. Uplýwa trzymiesięczny

termin wykonania uchwał ankiety, a pomieszczeń dla buhajów gminnych zapewniono dotąd bardzo mało. Włóścianie o przyjęciu buhajów przeważnie ani słyszeć nie chcą. Tylko energiczne wkroczenie władz, a następnie bardzo ścisła kontrola ze strony żandarmeryi i weterynarzy powiatowych będzie w stanie wprowadzić pożądany ład w te stosunki — bez tego najlepsze chęci i zabiegi nasze muszą spełznąć na niczem. W każdym razie jednak do stałej poprawy stosunków hodowlanych zawsze dążyć będziemy.

W uznaniu konieczności wprowadzenia szlachetniejszych odmian zbóż, w uprawę u włóścian, ofiarowuje Rada Oddziału na wszelkie możliwe sposoby swą pomoc dla osiągnięcia tego celu. Na zakupno poprawnego nasienia dla włóścian figuruje w budżecie znaczna stosunkowo kwota; niestety zbyt mało korzystają włóścianie pod tym względem.

Staramy się również o rozpowszechnienie poprawnego inwentarza martwego, przeznaczając jako bezpłatne premia, rozlosowywane między obecnych na Zgromadzeniu włóścian, przedmioty pożyteczne a i kosztowniejsze nawet narzędzia.

Wielki odbyt znajdują książeczki treści rolniczej, również bezpłatnie włóścianom rozdawane.

Osobnego działu handlowego Oddział nie posiada; pozostaje natomiast w ścisłej łączności ze Spółką rolniczą w Sokalu. Instytucja ta powstała przed kilkunastu laty głównie z funduszków byłego Oddziału sokalskiego; prosperowała dłuższy czas bardzo dobrze, w ostatnich latach jednak zaczęła się chylić ku upadkowi. Za inicjatywą Rady Oddziału wzięto się do sanacji tej Spółki. Posiada ona zupełnie odrębny zarząd, swój lokal i około 20.000 koron kapitału zakładowego. Oddział przystąpił z udziałem 100 koron do Spółki rolniczej. Zadaniem Spółki jest dostarczać członkom swym i członkom Oddziału naszego wszelkich nasion, nawozów sztucznych oraz wszelkich produktów w gospodarstwie potrzebnych tylko w jak najlepszej jakości, po dokonaniu poprzednim badań, analiz etc.; następnie pośredniczenie przy kupnie i sprzedaży produktów rolnych i t. p. Czysty zysk bywa po odpłaceniu kosztów jako rabat między odbiorców rozdzielanym.

Z powodu niepewnej sytuacji wywołanej t. zw. strejkami rolnymi, podjęła się Rada Oddziału reorganizacji stosunków służbowych stałej rocznej służby folwarcznej. Wobec braku stałego terminu, w którym przyjmowaną być powinna roczna służba folwarczna, wcale niedostatecznej ochrony praw służbodawcy przez ustawę służbową i różnych na to składających się okoliczności, demoralizacja między służbą folwarczną jest znaczna.

Uregulowanie tych stosunków jest rzeczą wielkiej doniosłości zarówno dla służbodawców jak i służby. Powstaje zatem staraniem Oddziału biuro pośrednictwa pracy w Sokalu, i zaprowadza się termin noworoczny, od którego jedynie stała roczna służba folwarczna ma być przyjmowaną.

2. Oddział Bobrecki.

(Powiat Bóbrka).

Przewodniczący: p. Włodzimierz Czaykowski. **Zastępca:** p. Tadeusz Link. **Członkowie Rady:** pp. Władysław Niwicki, Ignacy Smalawski, Wiktor Korzenny, Alfred Mały, Adam Ożarowski, Franciszek Kamiński.

W r. 1902. Oddział liczył 29 członków. Walnych zgromadzeń odbyło się 2, Rad Oddziału 2.

W obrębie Oddziału bobreckiego chów bydła bardzo nieznacznie robi postępy, a 1 stacya subwencyonowana i 3 subwencyjne nie wystarczają do podniesienia tej najważniejszej gałęzi gospodarstwa. Do licencyonowania przyprowadzają włóścianie rozplodniki przeważnie bardzo lichy, tak, że komisya z wielką trudnością zaledwie kilkadziesiąt sztuk co roku licencyonuje. Chów koni również się nie podnosi, a jedyna stacya ogierów w Bóbrce posiada ogiery stare i przebrakowane. Jednogłośnie został poparty wniosek Oddziału pokuckiego, w sprawie nabywania wybrakowanych klaczy wojskowych, z tem uzupełnieniem, by przedewszystkiem rozdzielano klacze znanym hodowcom, następnie tym, którzy posiadają ogiery rządowe, wreszcie których Komitet centralny poleci.

Nadesłane przez Komitet centralny szczepy, Rada Oddziału rozdzieliła między szkoły ludowe, a tam gdzie nauczyciel zamiłowany w sadownictwie, w krótkim czasie wyrosnie ogródek owocowy. O obsadzaniu dróg i pól drzewkami owocowymi mowy nie ma, póki władze nie zechcą energiczniej przestrzegać ustawy o polityce polowej.

Oddział jest w toku przeprowadzenia organizacyi ziemian na wypadek zapowiedzianego bezrobocia, a przy dobrych chęciach i cokolwiek poświęceniu, jest nadzieja, że staniemy do odparcia ciężkiego ciosu, wymierzonego na nasze rolnictwo.

3. Oddział Borszczowski.

(Powiat Borszczów).

Oddział ten pod przewodnictwem hr. Mieczysława Borkowskiego w ciągu roku 1902 związany i dopiero organizujący się, nie mógł jeszcze nadesłać sprawozdania ze swej działalności; odbył jednak już kilka posiedzeń, na których uchwalono cały szereg żądań do Komitetu naszego Towarzystwa wystosowanych.

Skoro żądania te stopniowo będą mogły być spełnione, o co Komitet według sił i możliwości się postara, — zakwitnie życie i postęp w tym najodleglejszym zakątku obszaru naszego Towarzystwa.

4. Oddział Brodzko-Złoczowski.

(Powiaty: Brody, Złoczów).

Rada Oddziału nie nadesłała sprawozdania.

5. Oddział Brzeżański.

(Powiaty: Brzeżany, Podhajce).

Przewodniczący: p. Longin Łoboś. **Zastępca:** p. Władysław Jankowski. **Członkowie Rady:** pp. Edmund Lityński, Kazimierz Traczewski, Władysław Jankowski, Władysław Gołębski, Tomasz Maramorosz, Juljusz Gołębski, Longin Łoboś. **Zastępcy:** pp. Dr. Stanisław Schätzel, Kazimierz Gołębski, Sylwester Maramorosz, Edmund Krzyżanowski, Józef Kopystyński, Kazimierz Bajewski. **Skarbnik Oddziału:** Tomasz Maramorosz.

W roku 1902 Oddział odbył 2 posiedzenia Rady, a 3 Walne Zgromadzenia; liczył członków 52.

Z ważniejszych czynności Oddział przeprowadził:

1. Wybór nowej Rady Oddziału na 3-lecie to jest 1902/1904, wybierając z grona tego przewodniczącym p. Longina Łobosa, zastępcą p. Władysława Jankowskiego.

2. Sprawę Ogrodu pomologicznego załatwił w ten sposób, że takowy wydzierżawił nowemu dzierżawcy: instytucyi „Towarzystwo Szkoły ludowej“ w Brzeżanach na lat 12 pod warunkami kontraktem określonymi.

3. Sprawę buhai licencyonowanych jako nader ważną, przeprowadziwszy rokowania z Radą (względnie prezydium Rady pow. brzeżańskiej), która na ten cel ze swych funduszów przeznaczyła zasiłek wynoszący z końcem r. 1902 około 3.200 koron, postanowiła użyć go na pożyczki włościanom na zakupno odpowiedniej rasy buhai — za opłatą 5% pod warunkami wskazanymi, — dalej na subwencyę dla właścicieli licencyonowanych buhai, wreszcie na zakupno kilku rasowych buhai i w tym celu wybrano odpowiednią Komisję.

4. Odnowiono kontrakt z c. k. Komendą stacyi rządowych ogierów w Drohowyżu mocą którego wydzierżawiono tej stacyi budynek w Brzeżanach będący własnością Oddziału — na stacyę ogierów — na dalsze 6 lat pod warunkami kontraktem objętymi.

5. Mianowano delegatów których obowiązkiem jest co roku na miejscu w Drohowyżu wybrać odpowiednie stadniki dla stacyi w Brzeżanach i Podhajcach.

6. Rozdzielono stacyę buhai subwencyjnych i subwencyonowanych na okres 1902/903 odpowiednim właścicielom.

7. Obradował w sprawie strejków rolnych dokonanych i zastanawiał się nad sposobami zabezpieczenia się na wypadek ich wybuchu w przyszłości.

8. Uporządkował sprawę zarodowej obory będącej w Pilasówce u P. Wincentego Podlewskiego.

9. Udzielił przychylniej opinii na prośbę obszaru dworskiego w Medowej, wniesioną do c. k. Starostwa o pozwolenie wyrąbania pewnych parceli lasu tego obszaru.

10. Poparto petycyę Oddziału Rohatyńskiego co do uregulowania ruchu pociągów na linii Chodorów—Tarnopol.

11. Przeprowadził wybory członków do Komisji licencyonujących buhaje — na okręg sądowy brzeżański i kozowski.

12. W roku 1902 Oddział przyjął do Oddziału Towarzystwa 15 nowych członków.

13. Oddział posiadał w roku 1902 stacyi buhai subwencyjnych 2, subwencyonowanych 4 zarodową oborę 1, zarodowych owczarni 2.

14. Licencyonowanych buhai w okręgu sądowym brzeżańskim na rok 1902/903 było 34.

6. Oddział Cieszanowski.

(Powiat Cieszanów).

Rada Oddziału nie nadesłała sprawozdania.

7. Oddział Drohobycki.

(Powiat Drohobycz).

Przewodniczący: Juliusz hr. Bielski (młodszy). **Zastępca:** p. Juliusz Frey. **Członkowie Rady:** pp. Leonard Wiśniewski, Mieczysław Truszkowski, ks. Pasternak Jan, ks. Michał Baczyński, Jan Kiszko, Jan Handiak, Atanazy Melnyk, Jan Krawców, Teodor Kocko.

W ciągu roku odbyła Rada 1 posiedzenie, tudzież 2 Walne Zgromadzenia Oddziału.

We wrześniu odbył się w ośmiu miejscowościach tutejszego Oddziału kurs o uprawie i wyprawie lnu i konopi. Kurs przeprowadził p. Jan Górski. O pożytku tych corocznie powtarzających się w Oddziale Drohobyckim kursach, świadczyć może okoliczność ta, iż na wiosnę r. 1902 sprowadzono przeszło 30 worów nasienia lnu parnawskiego i inflantskiego, które w całości rozebrali włościanie między siebie. Oddział dostarczył też włościanom potrzebnej ilości koniczu nasiennego.

W r. 1902 posiadał Oddział 3 stacye subwencyjne buhajów rasy Simenthal a jedną stacyę subwencyjną ogierów w Dobrowlanach. Prócz tychże, posiadał Oddział cztery stacye subwencyjne buhajów rasy Simenthal, utworzonych i utrzymywanych z funduszków hodowlanych, na ten cel przez Radę powiatową Oddziałowi Drohobyckiemu do dyspozycji danych.

Protokół podawczy wykazuje po koniec 1902 roku 163 ekshibitów.

8. Oddział Jarosławski.

(Powiaty: Łańcut, Jarosław).

Przewodniczący: p. Władysław Bzowski. **Zastępca:** Witold książę Czartoryski **Członkowie Rady:** pp. Leonard Dąbrowski, Władysław Górski, Dr. Maryan Lisowiecki Andrzej Szylar, Jerzy Turnau, Adam Terlecki, ks. Tomasz Włazowski, Eustachy Wolski, Walenty Węglowski. **Sekretarz i skarbnik:** Józef Dąbrowski.

W roku 1902 odbyły się 4 Walne zebrania członków i 7 posiedzeń Rady Oddziału. Na posiedzeniach zajmowano się żywotnymi kwestyami z dziedziny gospodarstwa rolnego, sprawami rolniczo-ekonomicznymi i sprawami bieżącymi. Skonstatowano, że Oddział znacznie się podniósł, członków chociaż liczebnie wiele nie przybyło, ale natomiast są to członkowie czynni, którzy rzeczywiście do Towarzystwa należą. Praca Rady Oddziału jest dodatnia i spostrzegać się daje pod każdym względem. Podobnie jak zeszłego roku, tak i w tym roku główne czynności Oddziału skierowane były ku sprawie podniesienia chowu bydła, oraz ku organizacyi obór, owczarni i chlewni zarodowych, a nadto urządzono od czasu do czasu odczyty, a względnie wykłady popularne.

Ażeby obudzić chęć i zamiłowanie u włościan do zakładania sadów i pielęgnowania drzew owocowych, miał w d. 8. kwietnia b. r. wykład o sadownictwie p. Paluszyński. Wykład zrobił na słuchaczach jak najlepsze wrażenie. Włościanie przeważnie w dyskusyi zabierali głosy, prosząc prelegenta o różne wyjaśnienia, a po dłuższej dyskusyi uchwalono i poruczono Radzie Oddziału, zastanowić się nad urządzeniem kursu sadownictwa w najbliższej przyszłości. Przy tej sposobności przyjęto do wiadomości, że założone są stacye pomologiczne, w których będzie można dostać drzewka po cenie własnej zakładu.

4. lipca b. r. miał wykład p. Andrzej Miziura c. k. wet. pow. o pomorze świń. Prelegent wytłómaczył najpierw ustawę, jak ją rozumieć należy, potem jak się tę chorobę rozpoznaje, dalej o zapobieżeniu zarazy, o postępowaniu z trzodą chlewną w czasie pomoru i o stosunkach handlowych. Obecny na zgromadzeniu poseł do Rady państwa ks. Tomasz Włazowski, opowiadał zaś jak ta sprawa o pomorze świń w Radzie państwa traktowaną była.

10. października b. r. miał znowu wykład Wny Józef Mikułowski Pomorski, profesor akademii dublańskiej, p. t. „Nawożenie pod zboża jare“. Prelegent biorąc za podstawę użycie nawozów na poletkach doświadczalnych w Nowosielcach w dobrach Ordynacyi Przeworskiej i w Wierzbnie w dobrach X. X. Czartoryskich, mówił jak, gdzie i jakich używać nawozów sztucznych pod jarzyny, podając rezultaty osiągnięte na poletkach w wymienionych miejscowościach, przypuszczając, że gleba w obydwu tych powiatach musi być mniej więcej jednakowa.

Z wykładu powzięto najważniejsze doświadczenia:

a) że kainit szczególnie dobry pod buraki cukrowe,

b) saletry chilijskiej najlepiej używać pod jęczmiona,

c) pod owies bardzo dobrze działa superfosfat, a także i saletra,

d) że superfosfat działa lepiej na glinki, aniżeli Thomasyna, a szczególnie w drugim roku na koniczynę,

e) że superfosfat kostny a mineralny działa na zboża jednakowo z tą tylko różnicą, że superfosfat kostny da się dłużej przechowywać,

f) i że w ogóle nawozy sztuczne lepiej działają na zboża jare, aniżeli na oziminy. Po skończonym, za wykład tak pouczający, podziękowano prelegentowi grzmiącymi oklaskami.

W d. 30. grudnia 1902, miał wykład profesor akademii rolniczej Wny Dr. Kazimierz Mi-
czyński „O warunkach dobrego nasienia do siewu, z uwzględnieniem nasienia buraków, traw i zbóż“. Prelegent przedstawiając w naturze nasiona na powyższy temat, wskazał jasno i dobitnie jakich na-
sion do siewu używać należy, jak je czyścić, — i nadmienił, że nasienie do siewu powinno być
pełne, dorodne i ciężkie. Następnie wskazał i mniej dorodne nasienie, porównując je z pierwszym
i wyjaśnił różnicę stąd powstałą w plonach. Zalecał dalej zwracać uwagę na prawdziwość nasion
i nową odmianę, i ażeby poznać tę różnicę zasiewać nową odmianę nasienia przy dawniejszem. Wy-
kład zrobił na słuchaczach jak najlepsze wrażenie, dlatego po skończonym podziękowano prelegen-
towi ostentacyjnie przez powstanie.

Na usilne prośby i przedstawienia Rady Oddziału, Komitet i w tym roku przyznał Od-
działowi o jedną oborę zarodową gminną, cztery owczarnie, pięć stacyi ogierów subwencyjnych i pięć
stacyi knurów więcej, — razem więc z poprzednio radanemi stacyami przez Komitet — posiadał
Oddział w roku 1902: 3 obory pełnej krwi, 3 obory pół krwi, 2 obory zarodowe gminne, 25 stacyi
buhajów, 27 stacyi knurów, 7 owczarni zarodowych i 7 stacyi ogierów, a nadto 4 stacye buhajów
subwencyonowanych przez Wydział powiatowy, za co i na tem miejscu składamy mu podziękowanie
a jest jeszcze wszelakoż nadzieja, że na rok 1903 Wydział powiatowy na 2 więcej stacyi buhajów,
subwencyi udzieli.

Mianowano delegatów do zwiedzenia stacyi buhajów, ogierów, knurów, obór zarodowych
i owczarni. Z relacyi delegatów przekonano się, że buhaje na wszystkich stacyach są należyte utrzy-
mywane, akta znajdują się w porządku i że stacye te odpowiadają celowi do którego są przeznaczone.

Podnieść tu należy z naciskiem, jak widoczny postęp w tej dziedzinie gospodarstwa spo-
strzegać się daje w tych miejscowościach, w których ustanowione są stacye — i tam też także wi-
doczny dobrobyt u włościan. Na stacyach odlatowano 1.740 krów wykazanych w aktach, a oprócz
tych, drugie tyle nie objętych subwencyą.

Urządzono w roku 1902 konkurs maszyn i narzędzi rolniczych specjalnie do uprawy roli
i siewu w d. 30. kwietnia w Przeworsku Do konkursu zgłosiło się 18 firm poważnych tak z kraju
jak i z zagranicy. Próby doświadczalne odbyły się na polach dóbr Ordynacyi Przeworskiej, przy
współdziale sędziów, delegatów i licznej publiczności tak obywateli z różnych okolic kraju, jakoteż
i włościan. Wynik prób ogłoszony był dokładnie w „Rolniku“, a wielkie zainteresowanie wzbudził na
tegorocznym konkursie maszyn — siewnik fabryki J. Pracnera w Rudnikach, służący do zasiewu
rzędowego lub kupkowego buraków i będący kombinacją siewnika z potrząsaczem nawozów sztucz-
nych. Funduszami na ten cel przyczyniła się cukrownia w Przeworsku kwotą 200 koron, a resztę
wydatków pokryto z własnych funduszków. Komitet zaś udzielił nam dyplomy i listy pochwalne.

Mówiono o nawozach sztucznych i uchwalono udać się do Komitetu o założenie filii składu
sztucznych nawozów w Jarosławiu, ażeby włościanie mogli w mniejszej ilości nawozy te zakupywać
a ponieważ założenie filii nie przyszło do skutku, Rada Oddziału na własny rachunek sprowadzała
wagonami Thomasynę dla włościan.

Udawano się do Komitetu o przeprowadzenie pertraktacyi z Zarządem głównym Tow.
Kółek rol., ażeby włościanie należący do Tow. gosp. otrzymywali pismo „Przewodnik Kółek rolni-
czych“ bezpłatnie. Prośba ta jednak nie została uwzględniona.

Starano się porozumieć z Oddziałem przemyskim Tow. gosp. o dołożenie wspólnie wszel-
kich możliwych starań w interesie pozyskania, całej przez c. k. X. korpus zapotrzebowanej dostawy
zboża i poruczono sprawę tę Wmu Dr. Maryanowi Lisowieckiemu. Po przeprowadzonych jednak per-
traktacyach, postanowiono działać samodzielnie i przedłożyć ofertę Intendanturze wojskowej, nie od
pojedynczych właścicieli, ale ofertę z łona Rady Oddziału i dostarczono do magazynu wojskowego
110 wagonów żyta i 45 wagonów owsa, po cenie jak na ten rok najwyższej. Że akcja ta przy tak
trudnych warunkach udała się tak znakomicie, zawdzięczyć należy jedynie zabiegom i staraniom
Dra Maryana Lisowieckiego.

Ażeby zachęcić włościan do racjonalnego gospodarowania w roli i obudzić zamięłowanie
do intensywnej chowu bydła, a także wskazać na miejscu, że i mały gospodarz na roli, może mieć
odpowiednie i dobre budynki gospodarcze i dom schludny mieszkalny, urządzono w roku bieżącym

wycieczkę gremialną do Markowy, celem zwiedzenia takiego gospodarstwa u włościanina Andrzeja Szyłara, który odziedziczywszy po ojcu majątek zadłużony, dorobił się w krótkim czasie skrzętną pracą i oszczędnością tak, że dzisiaj jest zamożnym rolnikiem i posiada te wszystkie warunki, jakie dobremu gospodarzowi potrzeba. Opis tego gospodarstwa znajduje się w Nr. 45 „Rolnika“.

Zajmowano się szczegółowo najnowszymi przepisami taryf kolejowych, które ciężą nad rolnictwem naszym i udawano się do Komitetu o utworzenie biura reklamacyjnego dla rolników przy Komitecie.

Badano i roztrząsano konieczność zmian obowiązujących obecnie ustaw weterynaryjnych i postanowiono dążyć przez Komitet do zmiany §. 3. ustaw weter., aby położyć tamę dowolnego wzbraniania wprowadzania zwierząt z Galicyi do innych krajów monarchii.

Udawano się do Komitetu, a względnie do Wydziału krajowego, ażeby przy wniesieniu projektu odnowienia ustawy z d. 11. kwietnia 1893 Nr. 21 D. u. k., objąć także i te wszystkie gałęzie przemysłu, które oparte są na produkcji rolnej, a to tak istniejące, jakoteż powstać mogące, które dotychczas nie były uwolnione od opłaty dodatków do podatków.

Zwiedzano gremialnie przy współudziale Rady i licznych członków poletka doświadczalne na folwarku Wierzbno, w dobrach X. X. Czartoryskich, 6. sierpnia b. r. Na wycieczkę tę przyjechał także profesor Wny Pomorski, który się specjalnie opiekuje temi poletkami i dawał różne wyjaśnienia.

Uchwalono i powierzono sprawę sprowadzenia nasion do siewu specjalnej komisji, której staraniem będzie, uzyskać dla członków jak największe korzyści, oraz ścisłą gwarancję co do jakości dostarczonych nasion.

Udawano się do Komitetu z prośbą o wyjednanie u Rządu rozdawania w większej ilości ogierów po gminach na prywatne utrzymanie, a w szczególności o wystaranie się jak najwięcej ogierów dla powiatu Jarosław — Łańcut, bo w obydwu tych powiatach chów koni roboczych najbardziej jest zaniedbany.

Udawano się do Prezydium c. k. Namiestnictwa z prośbą o doraźną subwencję na zakupno trucizny na myszy. Na prośbę Rady Oddziału udzieliło c. k. Namiestnictwo na ten cel 2.400 K.

Poparto podania Komitetu rol. krakowskiego wniesione do Ministerstwa rolnictwa w sprawie regulacji gruntów wspólnie używanych.

Przyjęto do wiadomości sprawozdanie z Rady Ogólnej c. k. gal. Tow. gosp. odbytej w d. 11. i 12. marca 1902 we Lwowie.

Przyjęto do wiadomości sprawozdanie Komisji rachunkowej za rok 1901 i udzielono Radzie Oddziału, a względnie skarbnikowi absolutoryum.

Omawiano sprawę urządzenia kursu kucia koni. Sprawę tę jednak poruczono decyzji Radzie, kiedy i gdzie kurs taki ma być urządzony.

Udawano się do Komitetu, celem powzięcia działania, ażeby sprawa wykonywania ustaw podatkowych, nie była wadliwie wykonywana.

Udawano się do Komitetu z prośbą o wyjednanie u Władz powiększenia stacyi ogierów rządowych.

Aprobowano preliminarz na rok 1903, przedłożony przez Radę Oddziału.

Nie mając innych funduszków, oprócz wkładek członków, które nieregularnie wpływają, przeprowadzono uchwałę, że wszyscy członkowie, stosownie do korzyści osiąganych, mają ponosić pewne opłaty, niezawisłe od wkładki rocznej, a mianowicie za stację buhajów i ogierów po 10 koron rocznie.

Obrano mężów zaufania do ocenienia bydła rogatego w razie wybuchu zarazy płucnej na lata 1902, 1903 i 1904.

Odnoszono się do stacyi doświadczalnej w Dublinach z prośbą o przeprowadzenie bezpłatnej analizy Thomasyny.

Odnoszono się do Komitetu z prośbą o poczynienie odpowiednich kroków u władz, ażeby rozlokowanie wojska w czasie manewrów nie odbywało się zawsze w miejscowościach w okolicy Jarosławia, względnie powiatu, tylko także i w innych miejscowościach a względnie powiatach.

Rozdzielono między członków otrzymane z Komitetu 300 *kg* siemienia konopnego, 100 *kg* siemienia lnianego i 30 *kg* nasienia marchwi pastewnej, a nadto 50 *kg* koniczu zakupionego z własnych funduszków.

Obrano delegatów na zjazd rolników, który się odbył tego roku we Lwowie.

Udawano się do Komitetu z prośbą o wyjednanie u Władz, ażeby przy nowo budować się mającej kolei Przeworsk-Rozwadów, z braku robotnika w tutejszej okolicy, sprowadzić robotników z okolic potrzebujących zajęcia.

Udawano się do Komitetu z prośbą o wniesienie petycyi do Sejmu, celem ustanowienia weterynarzy okręgowych po wsiach, tak, jak to ma miejsce z lekarzami.

Obrano 10 delegatów na Radę Ogólną mającą się odbyć we Lwowie w roku 1903 i 2 członków do sprawdzenia rocznych rachunków.

Udawano się do Komitetu w sprawie ułatwień w nabywaniu kainitu, a to, ażeby unormować cenę kainitu, podobnie, jak to ma miejsce z ceną soli kuchennej i ustanowić składy kainitu wszędzie obok składów soli kuchennej.

Rada Oddziału pośrednicząc w zamówieniach doborowego nasienia, otrzymała doniesienia o plonach tegorocznych jak następuje :

a) Pszenica, wydała rezultat dobry, a nawet w niektórych okolicach bardzo dobry, przeciętny plon z morga 8—10 *ctr. m.*

b) Żyto, odkwitło dobrze. Plon z morga dochodził do 6—7 *ctr. m.*

c) Owies dał wydatek bardzo dobry, plon wynosił do 12 *ctr. m.* z morga.

d) Jęczmień. Plony tegoroczne jęczmienia były średnie. Przeciętnie nie przewyższało 7 *ctr. m.* z morga.

e) Buraki cukrowe, stosownie do okolicy i sposobu uprawy dały w rezultacie ogólnym zbiór zadowolający. Plon z morga wynosił 120—160 *ctr. m.*

f) Kartofle ilościowo dobre, jakościowo o słabym procencie skrobi. Plon z morga 100 *ctr. m.*

g) Konicze były średnie, a zbiór nasienia słaby.

Podziękowano osobnem pismem Komitetowi, który zajmował się urządzeniem wystawy konkursowej maszyn i narzędzi rolniczych w Przeworsku, a w szczególności podziękowano J. O. ks. Andrzejowi Lubomirskiemu Ordynatowi na Przeworsku i JW. hr. Janowi Mycielskiemu przewodniczącemu Komitetu wystawowego.

Oprócz wyżej wymienionych, powzięto następujące uchwały :

a) starać się o powiększenie stacyi buhajów i ogierów, jak też i obór zarodowych gminnych ;

b) poczynić kroki u sfer miarodajnych, by fundusz hodowlany krajowy mógł być skuteczniej i energiczniej na cele hodowli użyty ;

c) dążyć do tego, by wszystkie ile możliwości buhaje były odpowiednio subwencyonowane ;

d) żądać od komisji licencyjonujących szczegółowych sprawozdań, wywierając równocześnie na nie nacisk w kierunku robienia w pełni użytku z obowiązującej ustawy hodowlanej ;

e) zastanowić się, czy nie korzystniej byłoby odbywać Ogólne Zgromadzenia w różnych miejscowościach — a nie zawsze w Jarosławiu.

Z końcem roku Oddział liczy 187 członków. W ciągu roku 1902, umarło 5 członków, wystąpiło lub przeniosło się do innych Oddziałów 4 członków, wykreślono z listy wskutek zaległych wkładek 8 członków, a przybyło 16 członków.

Fundusz stypendyjny ś. p. Władysława hr. Koziebrodzkiego wynosił z końcem roku 1902, kwotę 3.220 koron.

Oddział załatwił, jak protokół podawczy wskazuje po koniec roku 585 exhibitów, wnosil memoryały, przedstawiał członków do komisji licencyjnych i brał udział w obradach ogólnych przez swych delegatów. Mamy przeto nadzieję że i rok nowy przyniesie nam postęp i pomyślny rozwój naszemu Oddziałowi. w każdym jednak razie, Rada Oddziału wytrwa i nadal w swej pracy i w poczuciu spełnienia godnie swego obywatelskiego obowiązku.

9. Oddział Jaworowski.

(Powiat Jaworów).

Przewodniczący: Jan hr. Szeptycki. **Zastępca:** miejsce opróżnione z powodu przesiedlenia się p. H. Karczewskiego. **Członkowie Rady:** pp.: Jan Konopka, Aleksander Weissmann-Zawidowski, Franciszek Colonna hr. Czosnowski, ks. Leonard Charłampowicz, Jacko Mańko i Oleksa Bić. **Sekretarz i Skarbnik:** p. Edward Dąbrowski.

Z główniejszych czynności Rady oddziałowej Towarzystwa gospodarczego w Jaworowie były następujące:

I. Odnoszono się do Komitetu c. k. Tow. gosp. galic. we Lwowie o udzielenie więcej stacyj buhaji subwencyjnych i subwencyonowanych, owczarni zarodowych, chlewni zarodowych i knurków subwencyjnych. Na starania te przyznano nam na rok 1902/3 sześć stacyj buhaji subwencyjnych i dwie subwencyonowane przez Radę powiatową, z których to stacyj 3 buhaje z powodu nieudolności tychże do dalszego rozplodu — w myśl przyrzeczenia c. k. Komitetu innymi zostaną zastąpione, z zastrzeżeniem, że wszystkie buhaje na stacyach były ubezpieczone.

Z powodu zwinięcia stacyj owczarni zarodowych w Morańcach i Lubieniach obecnie przeniesiono takowe do Szklą i Hruszowic, w której to ostatniej stacyi z powodu zamotyliczenia prawie wszystkie owce wyginęły i innymi zastąpione zostaną.

Tryków zaś posiadamy dwa, chlewni zarodowych trzy, a stacyj knurków subwencyjnych sześć.

II. Rada Oddziału pozostaje nadal czynnym członkiem Towarzystwa rybackiego w Krakowie i korzysta z rad co do hodowli ryb przez rzeczzone Towarzystwo nam udzielanych.

III. Jak w latach poprzednich tak i w roku 1902 sprowadzał Oddział w miarę zamówień swych członków potrzebną ilość „Thomasyny“ za pośrednictwem c. k. Komitetu.

„Kainit“ i sól bydłęca zawsze znajduje się w dostatecznym zapasie na składzie powiatowym sprzedaży soli krajowej w Jaworowie.

Również dalej utrzymuje Oddział w komisie sieczkarnie z fabryki „Umratha i Ski“ w Bubnie, które zgłaszającym się mieszkańcom powiatu z opustem 20% odsprzedaje.

Na inicjatywę Wydziału powiatowego sprowadza Sekretarz nasz za pośrednictwem Biura handlowego we Lwowie sikawki i przybory ogniowe dla gmin i obszarów dworskich i odsprzedaje takowe zgłaszającym się gminom i obszarom pod najkorzystniejszymi warunkami.

Po koniec roku 1902 sprowadzono 30 sikawek dwukołowych z cylindrem o wylocie 80^m/_m dla gmin i obszarów, które na powiatowym kursie pożarnictwa, przez Wydział powiatowy urządzonym, wypróbowane i jako dobre i praktyczne dla gmin uznane zostały.

IV. Wszelkie komunikaty i ogłoszenia Komitetu c. k. Towarzystwa gosp. galic. we Lwowie, dotyczące spraw hodowli bydła, chowu koni, owiec i nierogacizny, jak niemniej w ogóle w zakres gospodarstwa rolnego i domowego wchodzące, udzielała Rada oddziałowa dotyczącym hodowcom i gospodarzom do wiadomości.

V. Liczba członków Oddziału jaworowskiego z końcem roku 1902 wynosi 52 członków z wkładkami na rok 1903 ogółem na kwotę 471 koron. Po koniec roku 1902 ubyło 6 członków, przybyło zaś dwu członków, którzy się mieszczą w cyfrze 52.

W roku 1903 mamy zamiar urządzenia wystawy przeglądowej bydła i nierogacizny.

10. Oddział Kałusko-Doliński.

(Powiaty: Kałusz, Dolina).

Przewodniczący: p. Kazimierz Rojowski. **Zastępca:** p. Adolf Waligórski. **Członkowie Rady:** pp. Stanisław Komornicki, Wojciech Komornicki, Jan Kunaszowski, Henryk Mierzeński, Franciszek Janowski, Władysław Rozwadowski, Stefan hr. Łoś, Karol Sobota, Stanisław Skarzyński.

Oddział liczy członków 40, oprócz Kółka Tomaszowieckiego włościan, u których jest obora zarodowa gminna założona.

Zgromadzeń ogólnych było dwa w roku ubiegłym, a mianowicie jedno w Kałuszu, drugie w Dolinie w czasie wystawy bydła.

Wystawa bydła urządzona w miesiącu Czerwcu w Dolinie wykazała, jak pożądaną są wystawy i premiowanie bydła, pomimo bowiem słoty, zerwanych komunikacji, włościanie spieszyli, by swe ładne, dobrze utrzymane bydło okazać. Wzorowe sztuki prowadzono z pod okolicy Perehińska, jak z Cieniawy za Roźniatowem, zatem pięć mil od Doliny odległej. Najlepszym to dowodem, że premiowania są wielkim bodźcem do podniesienia rasy, chowu bydła i utrzymania tegoż.

Na Zgromadzeniu w Dolinie szeroko omawianą była sprawa zasadnicza premiowania, a mianowicie domagano się, by hodowcy bydła, którzy byczki (młodzież i starsze) na wystawę przyprowadzają, byli również jako hodowcy materiału dobrego na przyszłość na woły opasowe przeznaczonego, obdarzeni premiami; innego zdania był p. inspektor chowu bydła, Fedorowicz. Materiał przedstawiony na wystawie pomimo słoty był bardzo ładny, uzyskał uznanie obcych gości, którzy bytnością swoją wystawę zaszczytili.

Powiaty Kałuski i Doliński odznaczają się co raz większą ilością exportowanego bydła. Jarmarki co miesięczne w Kałuszu co raz świetniejszy materiał wykazują. Jesienny jarmark w Kałuszu był obesłany 3.000 sztuk bydła, z czego prawie 2.000 sztuk wołów rozsprzedano. Chów świń również postępuje bardzo, najlepszym tego dowodem, iż sami handlarze uważają targ jarmarkowy w Kałuszu jako najlepszy w powiatach wschodnich — najsłabszy jarmark sprzedaje 600 do 700 sztuk, podczas gdy corocznie bywa kilka jarmarków, w których export świń dochodzi do poważnej cyfry 1.400 do 1.600 sztuk, przeciętnie 1.000 sztuk miesięcznie, 12.000 rocznie; — jest to najlepszym dowodem, w jakim kierunku w Oddziale Kałusko-Dolińskim pracować należy.

Jeszcze jedną ważną gałąź podnieść wypada, która w Oddziale a w szczególności w powiecie Kałuskim w roku ubiegłym bardzo się podniosła, a tą jest mleczarstwo postępowe. Do zanotowania mamy obok mleczarni w Chocimiu i Babinie mleczarnie postępowe według wymagań nowoczesnych w Zawadce, w Dołputowie, Wierzchni polnej i w Serednem.

Chów koni wymaga większej opieki ze strony władz powołanych. Owce zwolna okazują lepszy rezultat. Chów drobiu narażony był na klęskę, kury chorowały i ginęły, a jest to bardzo ważną sprawą, gdyż export jaj z powiatów Kałusz i Dolina jest bardzo wielki, zwykły miesięczny export stanowi ośm wagonów, w miesiącu kwietniu roku zeszłego było w samym Kałuszu w basenach złożonych 30 wagonów jaj, które wyczekiwały na wysyłkę po lepszej późniejszej cenie.

11. Oddział Kamionecki.

(Powiat: Kamionka Strumiłowa).

Rada Oddziału nie nadesłała sprawozdania.

12. Oddział Lwowski.

(Powiat: Lwów.)

Przewodniczący: p. Adolf Wiesiołowski. **Zastępca:** Dr. Stanisław Biliński. **Członkowie Rady Oddziału:** pp. ks. Włodzimierz Hanicki, Adam br. Horoch, Kazimierz Madeyski, Stanisław Komornicki, Karol Minter, Ignacy Pappara, Dr. Stefan Pawlik, Władysław Tyniecki, Dr. Józef Szpilman, Szczepan Balicki. **Sekretarz:** Zygmunt Dudrewicz.

Oddział lwowski liczył 87 członków, przybyło 4, ubyło 8, zatem z końcem roku 1902 było 83 członków.

Walnych zebrań odbyło się 2, nadzwyczajnych 2. Rada zaś Oddziału odbyła 6 pełnych posiedzeń.

Oddział jak dotychczas brał udział w czynnościach Komisji licencyonującej i czuwał nad przestrzeganiem odnośnej ustawy. Wyjednał z funduszu Towarzystwa gospodarskiego subwencję na premiowanie z wystawą przeglądową bydła włościańskiego, która odbyła się w miesiącu maju w Szczercu.

Do ważniejszych czynności Oddziału w roku upłynionym należało nieustanne staranie się o rozwój rozpoczętych prac w powiecie lwowskim nad podniesieniem hodowli bydła. Niestety posiadamy za mało jeszcze, bo tylko 9 stacyi buhajów subwencyjnych.

Stan hodowli trzody chlewnej podniósł się znacznie, dzięki licznym stacyom chlewni zarodowych, których obecnie Oddział lwowski liczy do 40. — Oprócz tego Oddział posiada 1 stację ogiera i 1 stację tryka.

Na Walnych Zebraniach oraz na Radzie Oddziału poruszono wiele spraw żywotnych i tak: Walne Zebranie Oddziału zwróciło się do Komitetu Tow. gosp. gal., aby w terminach swych Walnych Zebrań Rady Ogólnej urządzał corocznie wystawę nasion, wyprodukowanych przez członków Towarzystwa i przyczynił się do zorganizowania i urządzania corocznie dla rolników „jarmarków na nasiona“ — a to na wzór urządzanych od dwóch lat w Warszawie przez połączone Towarzystwa rolnicze Królestwa Polskiego.

Dalej Oddział lwowski w myśl wyrażonych w szerszych kołach życzeń, aby spowodować cykl publicznych wykładów z dziedziny gospodarstwa kobiecego tylko dla kobiet, odbył w tej sprawie kilka nadzwyczajnych posiedzeń, zaprosił z poza grona członków Panie i wybitne jednostki do współudziału w obradach nad ułożeniem planu wykładów, rozkładu godzin dla poszczególnych przedmiotów, oraz zasięgał rady co do skutecznego wykonania programu i wydał w tej sprawie odezwę w kilkuset egzemplarzach, jednak najlepsze chęci i usiłowania w doprowadzeniu tak ważnej i użytecznej dla naszych kobiet sprawy, był zmuszony z powodu braku funduszu odłożyć na czas późniejszy.

Następnie Oddział, aby zachęcić włościan do brania licznego w Zgromadzeniach udziału, urządza dla nich kilka razy do roku loterye fantowe, a które i tak szczupłe fundusze znacznie pochłaniają.

Usiłowaniom naszym udało się uzyskać z Rady powiatowej stały fundusz roczny w kwocie 200 koron od roku 1903, i za ten datek poczuwamy się do miłego obowiązku, złożenia jej na tem miejscu szczerego naszego podziękowania.

Oddział zajmował się także sprawą poprawy dróg w powiecie lwowskim i w tym celu podjął przygotowawcze prace, a nawet wniósł i ze swej strony memoriał do Wysokiego Sejmu na ręce Eksceł. Dawida Abrahamowicza, marszałka Rady pow. lwowskiej, celem umożliwienia utrzymania wszelkich dróg komunikacyjnych w powiecie lwowskim przy subwencyonowaniu tychże ze strony Państwa i kraju z powodu, iż drogi owe niezmiernie niszczą ówczesna garnizonu stolicy kraju wszelkiego rodzaju broni jak wzrastający z każdym rokiem ruch koncentryczny z okolicznych powiatów do stolicy kraju.

Rada Oddziału odbyła kilka nadzwyczajnych posiedzeń w sprawie strajków rolnych, na których zastanawiano się nad sposobami zaradzenia złemu, i postanowiono dalsze funkcyje w tej sprawie ograniczyć do stosunków miejscowych pow. lwowskiego, a szerszą działalność pozostawić czynnikom osobno do tego wybranym.

Co do strony finansowej to bardzo wielu członków zalega z roczną wkładką a Oddział musiał się bardzo liczyć, aby podołać niezbędnym zobowiązaniom.

W końcu musimy z żalem wspomnieć i o tych naszych członkach, których nieubłagana śmierć zabrała nam z naszego grona, t. j. śp. Wajgarta, Edwarda Marynowskiego, Wincentego Kuźniewicza i Jana Zakrzewskiego.

Spraw bieżących załatwiono w ciągu roku 486, a więc z każdym rokiem agenda Oddziału stale się zwiększa.

13. Oddział Nadwórniański.

(Powiat: Nadwórna).

Przewodniczący: ks. Kornel Mandyczewski. **Zastępca:** p. Maksymilian Szyszkowski.
Członkowie Rady pp.: ks. Józef Kuczyński, Antoni Sym, Józef Muller i Iwan Tryniak.

Z wykazanych na rok 1902 — 42 członków, ubyło w ciągu roku 8, przybyło 3, z końcem roku mieliśmy przeto 37 członków. Wkładki wpływają bardzo słabo, a do wykazanej w zeszłym roku odpisać się mającej zaległości w sumie 434 koron, przybywa do odpisania nowa zaległość w kwocie 126 koron, do ściągnięcia zaś zalega 304 koron.

Staranie o podniesienie w powiecie hodowli bydła ulepszonej rasy, należy zawsze do najważniejszych czynności naszego zakresu działania. Szanowny Komitet raczył w uwzględnieniu koniecznej potrzeby, przyznać naszemu Oddziałowi jeszcze jedną stację buhaja subwencyonowaną z funduszu Towarzystwa gospodarskiego, wskutek czego mamy obecnie w nadwórniańskim powiecie 10 stacyj subwencyonowanych przez Komitet, a 7 stacyj subwencyonowanych z funduszu powiatowych.

Oprócz tych stacyj subwencyjnych, było w powiecie 25 stacyj prywatnych licencyonowanych buhajów, a w kierunku wprowadzenia w powiecie w całej pełni w życie ustawy o licencyonowaniu, działał Oddział wspólnie z Wydziałem powiatowym.

Dla miejscowości w których ludność trudni się zawodowo chowem owiec, utworzył Komitet na przedstawienie Oddziału pięć stacyj tryków czuszek.

Uzyskaliśmy dla członków naszego Oddziału jedną nową chlewnię zarodową nierogacizny i jedną stację knura.

Poparliśmy ze skutkiem petycję interesowanych gmin o utworzenie w Nadwórnie stacyi rządowych ogierów.

Rozdawaniem pomiędzy włościan członków Towarzystwa szczepów drzew owocowych, staramy się wzbudzić w nich zamiłowanie do sadownictwa, tej również ważnej gałęzi gospodarstwa.

14. Oddział Podolski.

(Powiaty: Buczacki, Czortkowski, Husiatyński i Zaleszczycki).

Przewodniczący: Artur Zaremba Cielecki. **Zastępca:** Władysław Serwatowski.
Członkowie Rady: Dr. Adam Głazewski, Kazimierz Horodyski, Karol Mencil, Adam Noel senior, Tadeusz Noel, Dr. Kornel Paygert, Dr. Stanisław Rudrof, Jakób Siemiginowski, Bronisław Strawiński, Antoni Świeżawski i Dr. Romuald Szawłowski.

W r. 1902 odbyły się w Oddziale podolskim 4 Walne Zgromadzenia publiczne oprócz dwóch poufnych, oraz 4 posiedzenia Rady Oddziału; załatwiono przeszło 160 kawalków. Stacyi

subwencyjnych i subwencyonowanych posiadał Oddział 13, oraz z funduszków Rady powiatowej Buczackiej wyłącznie w tym powiecie buhajów 5 — a 8 dawniejszych buhajów stacyjnych stało się wedle uchwały wspomnianej Rady powiatowej już w tym roku własnością gospodarzy, u których znajdowały się. Chów bydła zwłaszcza w powiecie Buczackim, w okolicy Monasterzysk u włościan widocznie się podnosi. Na Walnem Zgromadzeniu w Buczaczu odbytem na dn. 31. Maja miał miejsce wykład p. Janowskiego o produkcyi nasion, który to odczyt przygotował wystawę nasion i produktów rolnych, jaka się odbyła potem w Czortkowie na d. 12. Listopada. Ta wystawa udała się dobrze i mamy nadzieję, że da początek podobnym dalszym wystawom, które może z czasem zamieniają się na rodzaj targów na nasiona i produkta rolne. Pragnąc wpłynąć dodatnio na chów koni roboczych Rada Oddziału urządziła z subwencyą Komitetu naszego Towarzystwa na d. 23. Czerwca w Czortkowie wystawę koni roboczych, ta jednak nie była dostatecznie obesłana i nie dała wystarczającego wyobrażenia o chowie koni roboczych w naszej okolicy. Rada Oddziału, postępując w raz już przez siebie obranym kierunku, stara się utrzymać jaknajściślejsze stosunki z Kółkami rolniczymi, będącemi w obrębie Oddziału i udzieliła ze swych funduszków subwencji w wysokości 200 kor.; w połowie Zarządowi powiatowemu kółek rolniczych Buczackiemu a w połowie Czortkowskiemu. Także członkowie Rady i Oddziału brali udział w Zgromadzeniach powiatowych delegatów Kółek rolniczych powiatu Czortkowskiego i Buczackiego. Szczególniej Walne Zgromadzenie Kółek rolniczych tego ostatniego powiatu, które się odbyło na d. 1. czerwca r. b. w Monasterzyskach, udało się nader dobrze przy udziale kilkuset okolicznych gospodarzy i członków Towarz. Kółek rolniczych. — Wreszcie w tym ostatnim roku, gdy wybuchły na Podolu tak zwane strejki rolnicze a w rzeczywistości bunty chłopskie — Rada Oddziału starała się wszelkiemi siłami nieść pomoc zagrożonym ziemianom w chwili dla nich najważniejszej, bo podczas zbiorów. Wtedy odbyło się kilka zjazdów poufnych Rady i członków Oddziału. Rada wreszcie wzięła inicjatywę w założeniu w Czortkowie syndykatu rolniczego poniekąd na wzór syndykatów francuskich. Miejmy nadzieję, że ziemianie nasi nie ustaną w energii działania i zrozumieją wielką doniosłość tej świeżo założonej instytucyi, która może im oddać pod każdym względem ogromne usługi.

Oby ten syndykat czortkowski dał początek całej organizacyi podobnych syndykatów tak znakomicie działających we Francyi i już w niektórych okolicach pod panowaniem rosyjskiem, ale to tylko wtedy stać się może, jeżeli będzie wśród naszego ziemianstwa jedność i jeżeli nasze społeczeństwo ziemiańskie obudzi się z tego odrętwienia i beczynności, w jakiej niestety w wielu okolicach gnuśnieje.

Tak więc Rada Oddziału w roku ubiegłym rozwinęła dość energiczną działalność, ale niestety skutek śmierci lub przeniesienia się w inne okolice wielu członków nasz Oddział poniósł nader dotkliwe straty, a przedewszystkiem przez zgon przedczesny tak na polu czynności obywatelskich zasłużonego i nieodżałowanego ś. p. Tadeusza Noela, członka naszej Rady. Jednak liczba członków Oddziału w ogóle wzrosła o 7 i Oddział dziś liczy 149 członków, lecz obok tego suma wkładek zniżyła się w porównaniu z r. 1901 o całe sto koron, a to dla tego, że właśnie zmarło kilku członków wyższe wkładki płacących. Także coraz więcej uwidocznia się skłonność u członków do obniżania wysokości swych wkładek rocznych, pomimo tego mamy nadzieję, że w roku przyszłym i suma wkładek podniesie się szybko w obec tego, iż działalność naszej Rady niezaprzeczenie coraz więcej zwolenników pozyskuje. Finanse Oddziału w r. przeszłym stanowczo polepszyły się; wykreśliłiśmy wszystkich niepłacących członków i udało nam się znaczniejszą kwotę zaległości ściągnąć tak, że rok kończymy ze znaczną pozostałością kasową, wynoszącą 800 koron. Pomimo przeto tak ciężkich i trudnych czasów dla naszych zwłaszcza większych gospodarstw i dla naszego ziemianstwa w ogóle, miejmy otuchę i nadzieję, że nasz Oddział Podolski oraz syndykat rolniczy Czortkowski pomyślnie rozwijać się będą i staną się rzeczywistą pomocą i podporą w naszej okolicy dla rolnictwa i naszych ziemian, spełniając w ten sposób swoje szcżytne zadanie wobec społeczeństwa naszego, kraju i Ojczyzny.

15. Oddział Pokucki.

(Powiaty: Kołomyja, Horodenka, Kossów, Śniatyn).

Prezes: Dr. Mikołaj Krzysztofowicz. Zastępca: Antoni Theodorowicz. Skarbnik: Jan Zadurowicz. Sekretarz: Leon Książ Puzyna. Członkowie Rady: Abrahamowicz Wiktor, Krzysztofowicz Eugeniusz, Łążyński Stanisław, Roman Książ Puzyna. Zastępcy: Agopsowicz Kajetan, Komar Edmund i Krzysztofowicz Artur.

W roku 1902 odbyło się: 4 walne zebrania, 11 posiedzeń Rady Oddziału.

Z końcem roku 1901 liczba członków wynosiła 80, z tego ubyło 6, przybyło 42, jest obecnie 116. W liczbie powyższej wkładki są w 90% zapłacone.

Oddział utrzymuje: 19 stacyj buhajów subwencyjnych i subwencyonowanych, 1 stację buhajów Towarzystwa bez subwencji, 4 obory półkrwi, 1 oborę gminną w Piadykach, 2 stacje ogierów, 17 chlewni, 6 owczarni zarodowych.

2 fermy doświadczalne funkcyonują w Załuczu nad Czeremoszem i w Zahajpolu.

Sprawozdanie Komisji licencyonującej.

L p.	Komisya licenc. dla powiatów	Powiat polityczny	Gmin w ogóle	Licencya nastąpiła w gminie	Przypada krów na 1 licenc. buhaja	Stan ogólny krów	Licenc. buhai	Gmin bez buhai
1	Kołomyja	Kołomyja	32	nie wypełniono	187	10.899	187	16
2	Gwoździec	"	24		128	3.221	25	9
3	Peczeniżyn	"	19		426	6.827	16	13
4	Śniatyn	Śniatyn	26		230	5.532	24	13
5	Zabłotów	"	17		137	4.557	26	4
6	Horodenka	Horodenka	29		341	5.468	16	21
7	Obernyn	"	20		264	3.432	13	11
8	Kossów	Kossów	25		{ 401	{ 10.044	{ 25	{ 14
9	Kuty-Zabłotów	"						

W październiku odbyło się licencyonowanie ogierów w Kołomyi, gdzie na 4 przyprowadzone konie, 3 uzyskało licencye.

W r. b. została staraniem Oddziału urządzoną wystawą konkursową maszyn i narzędzi rolniczych w Kołomyi. Do konkursu dopuszczono wyłącznie, a) pługi, b) narzędzia używane do uprawy cukrowych buraków i c) narzędzia włościańskie.

W zaproszeniach oddano pierwszeństwo firmom krajowym, które rozumiejąc intencje Oddziału w poważnej liczbie 12 były na wystawie reprezentowane. Szczegółowe sprawozdanie z wystawy powyższej podał „Rolnik“ (w Lipcu) we fachowo napisanym artykule profesora Pawlika.

Koszta urządzenia wystawy w kwocie 3.000 koron zostały pokryte częścią własnymi środkami Oddziału, częścią subwencyą z funduszu krajowego i funduszu Komitetu Towarzystwa gospodarskiego niemniej dochodem ze wstępu na wystawę w kwocie 774 koron.

Dyplom honorowy jako pierwszą nagrodę wystawy uzyskała firma Cegielskiego z Poznania.

Pominawszy tę dodatnią stronę wszelkich wystaw, jaką jest obudzenie ruchu po Oddziałach i wywołanie zainteresowania się tą lub ową gałęzią rolnictwa, Oddział nasz odniósł z rzeczonyj wystawy tę wielką realną korzyść, że zapoznał się z narzędziami, w ostatnich latach wydoskonalonemi, wskutek czego porobiono liczne zamówienia, tak w dziale pługów wieloskibowych Cegielskiego, jak też plewników Černowsky'ego. W jesieni odbyto próbę kartoflerek w Załuczu dolnem u pana Eugeniusza Krzysztofowicza.

Z wystawą wiosenną maszyn rolniczych połączono także wystawę przeglądową bydła.

Zaprzeczyć się nie da, że stan hodowli w Oddziale podnosi się systematycznie.

Kołomyjska wystawa bydła niezawodnie nie mogła wytrzymać bezwzględnej krytyki, lecz dojście do zamierzonego celu przy słabych subwencyach, jakimi rozporządza Oddział, jest niesłychanie utrudnione, a produkcję okazów, choćby tylko o wyższej wadze można nazwać postępem. Obrą gminna w Piadykach rozwija się dodatnio, z wielkim pożytkiem dla gminy i okolicy. Na wystawie przeglądowej rozdano nagród 600 koron, a wiele sztuk rozkupiono.

Między sprawami poruszonymi na Walnych zebraniach i posiedzeniach Rady Oddziału ważniejsze były:

I. Sprawy wewnętrzne Oddziału.

1. Zaprowadzone opłaty dodatkowe, które ponoszą członkowie utrzymujący u siebie stacye buhai, stacye ogierów, chlewnie i owczarnie zarodowe, spotkały się z widocznym uznaniem potrzeby powiększenia choć w tej minimalnej mierze fundusów oddziałowych. Opłaty powyższe zostały za rok 1902, prawie w zupełności uiszczone i przyniosły dochodu około 300 koron.

2. Uregulowano wysokość wkładek rocznych, rozdzielając je na trzy kategorie, a to: I. 10 kor., II. 5 kor., III. 2 kor. Rada Oddziału została upoważnioną do wymierzenia wysokości wkładki członkom.

3. Pragnąc utrzymać ustawiczny kontakt z władzami autonomicznymi, Rada Oddziału zaprasza na swe Zebrania Prezesów Rad powiatowych, którzy uczestnicząc w odnośnych naradach, popierają według możliwości cele i dążenia Oddziału.

II. Sprawy ekonomiczne.

1. Kwestya bezrobocia rolnego, silny a niespodziewany ruch agrarno-polityczny w tak ostrej występujący formie w Oddziałach sąsiednich, nie dotknął Oddziału naszego mimo agitacyi radykalnej prowadzonej na wielkie rozmiary.

Skonstatowano tylko trzy wypadki w powiecie Horodeńskim, a dwa w powiecie Kołomyjskim, gdzie w sposób łagodny pojednawczy stawiano żądania co do polepszenia płacy. Na pozornie korzystny ten stan rzeczy kilka następujących złożyło się czynników:

a) Na podstawie zebranych dat statystycznych stwierdzono, że każdy niemal folwark od lat szeregu sprowadza na żniwa w znacznej ilości robotnika podgórskiego. Robotnik przeto miejscowy w małej tylko części przyczynia się do wykonania zbioru, wskutek czego zachowanie się tegoż nie mogło mieć wpływu decydującego na przebieg żniwa.

b) Folwarki pozostają przeważnie we własnej administracyi.

Rada Oddziału uznając wszczęty ruch agrarny jako szkodliwy, nie tylko dla wielkiej własności, ale upatrując w nim zarazem prawdziwą klęskę dla ludności robotniczej, usiłowała i usiłuje temuż przeciwdziałać następującymi środkami:

a) ułożono i rozesłano do wszystkich członków kwestyonaryusz czysto rolniczy, celem bliższego poznania się ze stosunkami i potrzebami poszczególnych folwarków. Odpowiedzi uzyskane i daty zebrane wskazują z jednej strony potrzebę podniesienia wydajności pracy miejscowego robotnika, a tem samem polepszenia jego płacy, z drugiej zaś strony nawołują do zastanowienia się nad systemem żniwa naszego, którego koszta nie wytrzymują porównania z żadną zagraniczną cyfrą.

b) Rada Oddziału była przed zbiorami w ustawicznym kontakcie z firmami maszyn żniwnych i z biurami pracy, mając na celu umożliwienie bezzwłocznej pomocy w razie wybuchu bezrobocia.

c) Z końcem bieżącego roku wysłano delegata do zachodnich Oddziałów, poruczając mu zbadanie tamże płacy służby folwarcznej i robotników sezonowych, niemniej pośrednictwo w kontraktowaniu robotników. Nadmieniam się zarazem, że podniesiona przez Oddział potrzeba ustawy roboczej znalazła na zebraniu delegatów we Lwowie poparcie w szeregu uchwał, zmierzających do uregulowania i sanacyi naszych rolniczych stosunków.

2. Parcelacya. Dzika forma parcelacyi, jaka się obecnie praktykuje, a która rozbiła zniweczyła kilka większych majątków w okręgu Oddziału, nie odpowiada ani społecznym ani narodowym naszym potrzebom. Przekonanie to ogólnie odczute z jednej, a fakta często powtarzające

się zupełnego rozkawałkowania obszarów dworskich, z drugiej strony, zniewoliły Radę Oddziału do kilkakrotnego zastanawiania się nad środkami, które byłyby zdolne uczynić parcelację, gdzie się stała konieczną tylko częściową, z zatrzymaniem rozparcelowanego folwarku w takiej wielkości, jaka jest niezbędną do zdrowego rozwoju organizmu gospodarczego.

Rada Oddziału w sprawie przymusowej sprzedaży majątku Sorok, zostawała w korespondencji z Towarzystwem wzajemnej obywatelskiej pomocy w Krakowie.

3. Do Instytucyi hipotecznych krajowych udawano się z prośbą, aby na kwitach hipotecznych wyszczególniano z osobna tak procent jak kapitał splecony.

4. Poparto podanie Rady powiatowej w Horodence do Dyrekcyi poczt i telegrafów we Lwowie o zaprowadzenie bezpośredniej komunikacji pocztowej: Horodenka, Obertyn, Niezviska.

5. W podaniu do Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie wyrażono życzenia: a) aby o terminie nastąpić mającej likwidacyi zawiadamiano poszkodowanego przynajmniej na kilka dni przedtem;

b) aby do formalności protokołu wizyi wymagany był podpis delegata;

c) aby obniżenie plonu przy likwidacyi było protokolarnie motywowane;

d) aby na przedstawienie Oddziału, dla gmin nie mających sikawek asygnowano w interesie Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń pewną niewielką jednorazową subwencyę na zakupno sikawek. Na okólnik dyrekcyi w sierpniu b. r. do wszystkich delegatów rozesłano odpowiedziano zbiorowem pismem, że należy przede wszystkim zachować środki ostrożności w wyborze i przyjmowaniu ubezpieczeń od ognia.

6. Wskutek tamowania i utrudnienia ruchu osobowego na liniach lokalnych w czasie kampanii buraczanej, Rada udała się drogą telegraficzną do Ministerium kolei żelaznych z prośbą, aby w czasie transportu buraków cukrowych, wprowadzane były osobne pociągi towarowe.

7. W sprawie dostaw dla armii wybrano delegatów dla pośredniczenia ewentualnego między producentem a wojskowością. Sprawa ta była kilkakrotnie przedmiotem obszernej dyskusyi. Ze strony Prezydium Oddziału interweniowano w tej sprawie u Jeneralnej Komendy.

8. Z powodu manewrów odbytych w roku 1902 w okręgu Oddziału udano się na wiosnę do c. k. Namiestnictwa z prośbą o wczesne udzielenie informacyi o terminie rozpoczęcia manewrów jak też o powołanie jako mężów zaufania do komisyi mającej szacować szkody powstałe, delegatów wskazanych przez Oddział. Odpowiedź uzyskano przychylną. Podnieść przytem należy, że postępowanie wojskowości wobec interesowanej ludności rolniczej, mimo żniw spóźnionych, było nacechowane względnością, że szkody w zupełności wynagrodzono tak, że interwencya mieszanej komisyi nigdzie nie była potrzebną.

III. Sprawy rolnicze.

1. Plantacya buraków cukrowych. Wzmóżona w r. b. produkcya zniewoliła Oddział do dalszych usiłowań, aby słuszne żądanie plantatorów co do ustawienia wag na stacyach kolejowych zostało ze strony cukrowni w Żuczce uwzględnione. Z zapewnień otrzymanych należy wnosić, że w przyszłym roku stanie się nareszcie zadość temu niezbędnemu wymogowi producentów.

2. Fermy doświadczalne w Załuczu nad Czeremoszem i w Zahajpolu zwiedzano w r. b. każdą z osobna przy wyczerpujących objaśnieniach profesora Pomorskiego. Na obu tych fermach, prowadzonych pod ścisłym kierownictwem stacyi doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach, zauważać się dały w latach ostatnich pewne anormalne wyniki, które będą przedmiotem dalszych badań, a mianowicie w Załuczu stwierdzono:

a) słabe działanie nawozów fosforowych i wapna;

b) zmniejszenie plonu w ziarnie przez siew w rzędy odległe;

c) zależność plonu koniczyny od sposobu siewu jęczmienia.

3. Okólnik Komitetu celem obesłania wystawy nasion we Lwowie, rozesłano wszystkim członkom, witając z zadowoleniem pożądaną w tej mierze inicjatywę.

4. Wykład br. Brunickiego o sadownictwie. Br. Brunickiego, obecnego w Kołomyi podczas wystawy maszyn, uproszono o podzielenie się z gospodarzami bogatym doświadczeniem, zebranem w zakresie sadownictwa.

5. Kurs tytoniowy odbył się we wrześniu w Gwoźdzczu pod kierownictwem Dyrektora fabryki borszczowskiej p. Jaklińskiego.

Zgromadzeni uczestnicy w liczbie 65, przeważnie naczelnicy gmin i pisarze gminni powiatu kołomyjskiego, bardzo chętnie korzystali z praktycznych wskazówek prelegenta. W czasie kursu zwiedzano wzorową plantację Prezesa Oddziału. Koszta urządzenia kursu pokryło Towarzystwo uprawy tytoniu w Śniatynie. Przy tej sposobności ze strony Rady Oddziału wyjaśniono włościanom zebranych cele ustawy budowlanej i korzyści płynące ze ścisłego jej przestrzegania.

Zebrani wójtowie przedstawili Oddziałowi szereg życzeń na polu hodowli, prosząc o ich poparcie u władz wyższych.

IV. Sprawy hodowlane.

A) Hodowla koni.

Ogromny upadek tej gałęzi produkcji rolniczej, pochodzący częścią z naszej winy, częścią z zaniedbania obowiązków, ciężącego na władzach centralnych, powodował Oddział kilkakrotnie do zastanowienia się nad sposobami poprawy stanu obecnego.

Do ważniejszych uchwał Oddziału należały żądania:

1. Co do składu Komisji asenterunkowej koni, mianowicie, aby interwencja delegata odnośnego Oddziału Towarzystwa gospodarskiego była dozwoloną przy zakupie remont.

2. Co do przechodzenia klaczy wojskowych nie w szóstym lecz w piątym roku na własność posiadacza (jak we Węgrzech).

3. Tegoroczna sprzedaż we Lwowie klaczy wojskowych, które miały być oddane po zniżonych cenach hodowcom mniejszym, wykazała, że ani jakość, ani ilość materiału nie odpowiadała myśli przewodniej nowego zarządzenia. Ingerencja c. k. Towarzystwa gospodarskiego została zupełnie pominięta, a przecież była ona bardzo wskazana dla oceny i wyboru materiału, przeznaczonego do chowu. Rada miała zamiar nabyć kilka klaczy dla włościan Oddziału, delegat jednak wobec pomienionych stosunków musiał się zrzec zamiaru kupna. Uchwały powzięte w powyższym duchu przedłożył Oddział Ministerstwu wojny, c. k. Namiestnictwu, Kołu polskiemu, Komitetowi, w końcu prosił inne bratnie Oddziały o poparcie pomienionych życzeń.

Podobne uchwały powzięto co do zakupna klaczy do chowu w Radowcach.

Na powiększenie stacyi ogierów w Oddziale czeka Rada, mimo kilkakrotnych przedstawień, dotąd bezskutecznie.

B) Hodowla bydła.

Uchwalono:

1. Udać się do wszystkich czterech Wydziałów powiatowych z wnioskiem, aby wstawiono w przyszłoroczne budżety gminne tych gmin, które nie posiadają odpowiedniej ilości buhai, po 300 koron na zakupno buhai, przy równoczesnem korzystaniu z funduszu hodowlanego krajowego, kapitału dotychczas bezużytecznie leżącego.

2. Udać się do Komitetu z wnioskiem, aby w drodze ustawodawczej §. 16 ustawy hodowlanej został zmieniony, a to w kierunku podwyższenia kary do 50 koron za puszczenie nie licencyonowanego buhaja do krowy obcej.

3. Poczynić starania, aby uzyskać od Komitetu jak największą liczbę buhai choć bez subwencji, wyjednać zaś wypłatę subwencji z funduszy odnośnego powiatu.

W roku bieżącym powiat śniatyński zakupił 8 buhai gminnych, powiat zaś kołomyjski asygnował na wypłatę subwencji 600 koron.

Prócz spraw, wymienionych w działach I. do IV. zaznacza się, że Rada Oddziału udała się do Prezydium Sądu wyższego we Lwowie z prośbą, aby zestawienia list przysięgłych, dokonane przez sądy obwodowe, odpowiadały interesom i powadze stanu rolniczego. Ciężkie nasze ofiary mienna i czasu dla tej instytucji wymagają odpowiedniego uwzględnienia. W końcu poparto wnioski innych Towarzystw rolniczych i Oddziałów gospodarskich, jak:

1. Komitetu Towarzystwa rolniczego krakowskiego do Ministerjum rolnictwa w sprawie rozporządzeń wykonawczych do krajowej ustawy komasacyjnej.

2. Oddziału przemyskiego co do dostaw dla armii.

3. Oddziału tłumackiego, aby posada instruktora hodowlanego, wakująca po śp. Głuchowskim, w żywotnym interesie Oddziałów wschodnich jak najrychlej została obsadzoną.

4. Żądanie Oddziału bełzko sokalskiego, aby językiem administracyjnym firmy Schuttleworth był język polski i aby tenże używany był w korespondencji i instrukcyach, dotyczących użytku maszyn.

Rada Oddziału pośredniczyła przy sprzedaży sikawek gminnych, młynków i sieczkarń włościańskich wyrobu firm krajowych.

W roku bieżącym przystąpiono do Stowarzyszeń:

- a) Wzajemnej obywatelskiej Pomocy w Krakowie z udziałem 100 kor. i jednokrotną poręką;
- b) do Stowarzyszenia „Kółek rolniczych“.

Rada prenumeruje pisma rolnicze, a to: „Gazetę rolniczą“ z Warszawy i „Ziemiańska“ z Poznania.

Protokół podawczy wykazuje 220 spraw załatwionych.

Co do zbiorów ostatnich, rok ubiegły należałby do najlepszych, gdyby nie trudności klimatyczne, które stały na przeszkodzie tak przy okopywaniu ziemniaków, jakoteż przy żniwach spóźnionych, w końcu wobec niezwykle wczesnej zimy nieudały dokończyć robót w polu. Przytem grady w wielu miejscowościach znaczne wyrządziły szkody.

1. Pszenica dała 10 cetn. metr. z morga, dojrzewanie było bardzo późne i powolne.
2. Żyto przeciętnie 7—8 cetn. metr.
3. Owies, gatunki wcześniejsze 10 -11 cetn. metr, późniejsze z ogromną różnicą plonu 7—8 cetn. metr. na morgu.

4. Jęczmień z morga 8 cetn. metr., plon na buraczyskach większy o 2 cetn. mtr.

5. Kartofle, gatunki wcześniejsze 10 cetn. metr. z morga

6. Buraki cukrowe 150 cetn. metr.

7. Tytoń, plon wyższy niż w roku poprzednim, trudności tegoroczne jednak w suszeniu znacznie obniżyły wagę produktu.

8. Kukurudza, rozwój i dojrzewanie bardzo powolne, w wielu miejscach niedojrzała, plon z morga 8 cetn. metr.

9. Koniczyny były dobre.

Stan ozimin w jesieni mierny.

Reasumując zatem zbiory powyższe, dojdziemy do wyniku, że zbiór kłosowych był dobry, okopowych średni, kukurudzy i tytoniu bardzo mierny.

Orki na zimę nie ukończone.

Plony na polach włościańskich znacznie gorsze.

Rolnictwo ucierpiało wiele przez znaczny spadek cen zbożowych w sierpniu i wrześniu.

16. Oddział Przemyski.

(Powiaty: Przemyśl, Mościska, Dobromil.)

Przewodniczący: J. O. Władysław ks. Sapieha. **Zastępca przewodniczącego:** p. Adolf Ebenberger. **Członkowie Rady:** pp. Stanisław Agopsowicz, Dr. Feliks Drużbacki, Teodor Dmytrasz, Zygmunt Fischer, Jan Kiestyka, Józef Midowicz, Aleksander Pragłowski, Mieczysław Rożen, Ludwik Skibniewski, Michał Szczepański.

Okres urzędowania tej Rady rozpoczął się z początkiem 1902 r.

W roku tym odbyły się dwa Ogólne Zgromadzenia Oddziału gosp. i pięć posiedzeń Rady Oddziału.

Według protokołu czynności załatwiła Rada w ciągu 1902 r. 259 spraw, z których ważniejsze wyszczególniamy.

1. W sprawie przyspieszenia robót około regulacji brzegów Sanu pod Przemyślem i między Przemyślem a Radymnem udała się deputacya wybrana przez Walne Zgromadzenie Oddziału prosiąc o załatwienie o ile być może jak najprędzej tej niezmiernie ważnej dla rolników sprawy do J. E. pana Namiestnika.

2. Rada gospodarska wyjednała u Komitetu centralnego zasiłek pieniężny w kwocie 120 koron na koszt druku sprawozdania p. Frieda, c. k. starszego weterynarza powiatowego i członka Oddziału gospod., o spostrzeżeniach poczynionych w czasie podróży naukowej w Niemczech, Danii i Holandyi w kwestyi gruźlicy u bydła. Rada gosp. dodała na ten cel z własnych funduszy 30 K.

Z wydrukowanych 250 egzemplarzy sprawozdania zastrzegł Komitet centralny dla siebie 100 egzemplarzy; kilkadziesiąt egzemplarzy posiada Rada gospodar. dotąd w zapasie.

3. Opracowaną przez Dr. Domańskiego, b. docenta studyum rolniczego mapę geologiczno-rolniczą powiatu przemyskiego z opisem gleb, przesłano Komisji fizyograficznej Akademii umiejętności w Krakowie. Zaproponowano Akademii wydawnictwo tej pracy z przyczynieniem się z funduszy Oddziału kwotą 200 koron, zastrzegając sobie 100 egzempl. tej mapy z opisem.

W odpowiedzi oświadczyła Komisya fizyograficzna, że pracę Dr. Domańskiego uznaje za odpowiednią.

Ze względu na znaczny koszt odbicia mapy i druku opisu, żąda Akademia pewnych uzupełnień przez autora. Sprawa więc wydawnictwa tej mapy nastąpić może dopiero po skutecznieniu przez Dr. Domańskiego żądań Akademii.

Tytułem honorarium wypłacono Dr. Domańskiemu z funduszy przez Komitet centralny na ten cel przeznaczonych kwotą 300 koron.

4. Rada gospodarska wniosła petycję do Wydziału krajowego, ażeby przy odnowieniu ustawy z 11. kwietnia 1893 Nr. 21 Dz. ust. kr. objęto tą ustawą także wszystkie gałęzie przemysłu, które oparte są na produkcji rolnej, a dotychczas nie były uwolnione od opłaty dodatków do podatków. — Odpis tej petycji udzielono wszystkim Oddziałom gosp. z prośbą o poparcie.

5. Na urządzenie wystawy przeglądowej koni włościańskich w Międzybuziu wyjednała Rada gosp. w Komitecie centralnym subwencyę w kwocie 500 kor. Wystawę urządzono dnia 21. czerwca, na którą doprowadzili włościanie około 160 koni. Komisya rozdała z funduszy Komitetu 10-ciu hodowcom najlepszych koni nagrody po 50 koron.

Z daru J. O. Maryi księżnej Lubomirskiej, udzielonego na ten cel w kwocie 430 koron, przyznała komisya 14 hodowcom za odpowiednie okazy dalsze nagrody po 25 koron i 7 hodowcom po dukacie złotem.

6. Rada gospodarska wniosła petycję do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie w Ministerstwie spraw wewnętrznych ustanowienia kursu podkuwaczy koni w Przemyślu. C. k. Namiestnictwo reskryptem z dnia 1. grudnia 1902 L. 127.150 nie uwzględniło tej prośby ze względu na nieznaczne oddalenie Przemyśla od Lwowa i Jarosławia, gdzie takie kursa i egzamina odbywają się 2 razy do roku.

7. W sprawie dostawy zboża (żyta i owsa) dla c. k. Intendantury X. korpusu na rok 1902/903 postanowiono w obecności zaproszonych pp. delegatów sąsiednich Oddziałów gospodarskich starać się utrzymać przy dostawach tak w drodze kupna z wolnej ręki, jak i w drodze ofert, lub w inny sposób. Następnie starać się o zmiany przepisów i norm:

- a) aby odbiór zboża do magazynów wojskowych dokonywano przez komisye mieszane przy udziale delegatów Towarzystwa gospodarskiego;
- b) aby dostarczano zboże ile możności tylko udowodnionej proveniencji krajowej;
- c) aby zniesiono niski fracht wojskowy dla dostarczonego zboża;
- d) aby zniesiono prolongowanie terminu dla dostaw z roku na rok;
- e) aby za odebrane zboże płacono zaraz po odstawieniu, choćby nawet akceptami i aby koszta stemplowe pokrywał Skarb wojskowy.

Dla spraw dostawy wybrana została osobna komisya upoważniona do traktowania z c. k. Intendanturą wojskową w Przemyślu — do porozumienia się z producentami zboża i do wniesienia oferty imieniem Oddziału gosp.

Starania Rady Oddziału odniosły skutek. Rada Oddziału gosp. zawarła z c. k. wojskowością przez swego pełnomocnika kontrakt o dostawę na r. 1902/903 9.850 ctnr. żyta i 3.200 ctnr. owsa. Po koniec grudnia 1902 dostawili producenci 2.945 ctnr. żyta i 865 ctnr. owsa, za które już wynagrodzenie otrzymali.

8. Na wniosek Rady Oddziału gosp. przyznał Komitet centralny w r. b. chlewnie zarodowe obszarom dworskim w Balicach, Nowem mieście, Stubnie, Komarowicach i Byble — owczarnię zarodową obszarowi dworskiemu w Bubicach — oborę zarodową pól krwi Simenthalskiej w Nowem mieście i 22 stacyi buhajów zaprowadzonych w obrębie Oddziału na r. 1902/903.

9. Rada gosp. poparła prośbę gminy Bolestraszyce wniesioną do c. k. Namiestnictwa o budowę prowizorycznej tamy dla ubezpieczenia brzegów Sanu. Zesłany inżynier rządowy na miejsce — podjął prace przygotowawcze.

10. Przy pomocy subwencji Komitetu centralnego w kwocie 500 koron i zasiłku Rady powiatowej w Dobromilu w kwocie 25 koron, urządziła Rada gosp. 10-dniowy kurs — pouczający o pomocy przy porodach u bydła w czasie od 9. do 18. września 1902. Prelegentem kursu był p. Fryderyk Fried, c. k. star. weterynarz powiatowy. Na kurs zgłosiło się 45 słuchaczy, z których uczęszczało regularnie na naukę 30. Ci otrzymywali zapomogi po 1 kor. dziennie na utrzymanie. Popis słuchaczy odbył się w obecności wiceprezesa Tow. gosp. gal. Wgo Brykczyńskiego. Popis wypadł bardzo dobrze, wskutek czego pan wiceprezes wyraził swe zadowolenie i uznanie p. prelegentowi. Odznaczeni słuchacze otrzymali nagrody w trokarach, książkach o pomocy przy porodach u bydła, hegarach, tudzież pisanych pochwałach.

11. Rada gospod. wyjednała u Rady powiatowej przemyskiej z fundacyi jubileuszowej na cele rolnicze kwotę 600 koron. Kwotę tę użyla na zakupno 2 buhajów za pośrednictwem Komitetu i pomieściła je na nowo zaprowadzonych stacyach w Byble u Wgo Kotarskiego i w Składzie solnym u włościanina Jana Wieliczki.

12. Rada gosp. urządziła w miasteczku Dubiecku 6-dniowy kurs sadownictwa w czasie od 20. do 26. października 1902 r. Prelegentem kursu był p. Poluszyński. Na kurs ten uczęszczało regularnie 60 słuchaczy. Biedniejsi i z dalszych okolic przybyli słuchacze otrzymywali zapomogi na utrzymanie po 1 kor. dziennie. Popis odbył się wobec delegata Komitetu centralnego Wgo Zdzisława Skrzyńskiego. Odznaczeni uczniowie otrzymali nagrody w narzędziach ogrodniczych i drzewkach zakupionych w ilości 100 sztuk przez Komitet.

Koszta tego kursu w kwocie 200 kor. pokryto z funduszków Oddziału gospodar. Komitet Towarzystwa gosp. przyznał dla p. prelegenta remuneracyę w kwocie 50 koron. Wyrazić musimy ks. Gornickiemu, proboszczowi w Dubiecku, szczere podziękowanie za niezwykle gorliwe zajęcie się urządzeniem kursu sadowniczego, dzięki czemu wypadł kurs ten pomyślnie.

13. Rada gosp. postanowiła urządzić w Przemyśle dwudniową wystawę mleczarską, połączoną z konkursem przyrządów mleczarskich.

Przedmiotami wystawy będą:

- a) przeroby mleczarskie;
- b) maszyny, narzędzia mleczarskie i opakowanie.

W czasie wystawy odbędą się wykłady o handlu nabiałem i demonstracye przyrządami z mleczarstwem w związku będącymi.

Do współdziałania zaproszone zostały mleczarnie krajowe i fabryki krajowe i zagraniczne. Na urządzenie tej wystawy przyznał Komitet Towarzystwa gosp. galic. subwencyę w kwocie 1.000 koron, a Wydział krajowy 600 koron. Rada gospod. odniosła się do c. k. Ministerstwa rolnictwa o przyznanie 10 medali srebrnych i 10 brązowych dla wystawców, których przedmioty będą odznaczonione przez komisję sędziów.

14. Otrzymane od Komitetu centralnego nasiona t. j. konopie podolskie, len, buraki i marchew pastewną rozdzielono pomiędzy członków włościan, zaś szczepy jabłoni i grusz rozsprzedano również włościanom znanym z pielęgnacyi sadów po niższej cenie.

15. Przedsiębiorstwo czyszczenia latryn na fortach w obrębie Przemyśla zakontraktowane

z wojskowością na lat 3 powierzyła Rada gosp. pp. rolnikom, zamieszkałym w pobliżu fortów, którzy zużytkowują latryny do uprawy roli i pobierają na mocy kontraktu ryczałt obliczony po 4 kor. od 1 m³. Z ryczałtu tego potrąca Rada gosp. za zgodą pp. rolników 15% na rzecz Oddziału gosp., który w r. 1902 uczynił kwotę 393 koron 24 h.

17. Oddział Przemysłański.

(Powiat: Przemysłański.)

Przewodniczący: p. Aleksander Wybranowski. **Zastępca:** p. Stanisław Wybranowski. **Członkowie Rady:** pp. Władysław Czerkawski, ks. Kasper Kielbiński, ks. Paweł Baczynski. **Sekretarz:** Szczepan Franko.

Oddział po koniec grudnia miał członków 145 — a to: płacących po 10 koron 24, po 6 kor. 10, po 4 kor. 18, po 2 kor. 102.

Posiedzeń walnych jak w roku ubiegłym, tak i w tym odbył 3, na których przy wielkim udziale wszystkich członków załatwił sprawy wchodzące w zakres działania Towarzystwa gospodarskiego, mające na celu podniesienie i rozwój rolnictwa.

Do takich spraw ważnych zalicza Oddział sadownictwo. Przez udzielenie szczepów, uzyskanych w tym roku za łaskawem pośrednictwem Komitetu, obudza zamięrowanie u członków włościańskich do zakładania sadów i do coraz lepszego pielęgnowania drzewek owocowych szlachetniejszych gatunków — czego najlepszym dowodem, że kiedy niedawno włościanin niewiele cenił dobrodziejstwo udzielania darmo szczepów — teraz chętnie kupuje je i naprzód zamawia.

Usunięcie wystaw przeglądowych bydła i koni, pomimo, że postęp w hodowli bydła u włościan był powolny — nie przyniesie dobrych skutków, bo hodowców w emulacyi znowu uspi, jak było pierwej, kiedy włościan forsowaliśmy, ażeby swoje bydło na wystawy przeglądowe nadsyłali.

Dlatego uchwalił Oddział — zatrzymać nadal praktykę dotychczasową premiowania koni włościańskich choćby tylko własnymi powiatowymi funduszami, jeżeli Komitet odmówi pomocy, jak to w t. r. uczynił. Tak bowiem widoczny jest postęp w podnoszeniu się hodowli koni włościańskich w tutejszym powiecie, że zaniechanie go byłoby grzesznem.

Jak żywy udział biorą członkowie we wszystkich posiedzeniach Oddziału — świadczą o tem protokoły, w których pełno jest wniosków członków włościańskich coraz liczniej przystępujących do Oddziału i z coraz większą ufnością do Towarzystwa gosp. się zwracających.

Oddział składa się obecnie ze wszystkich warstw ludności w powiecie, obydwóch narodowości i stanu duchownego obu obrządków. Harmonia w posiedzeniach nie zamącona nigdy, dała dowód swej jedności, na ostatniem w grudniu odbytem posiedzeniu, kiedy postawiony wniosek przez Radę Oddziału o strejkach uchwalono go w myśl p. Stanisława Wybranowskiego jak następuje:

a) zgromadzeni członkowie potępiają strejki jako szkodliwe tak dla gmin jak i obszarów dworskich;

b) ze względu na to, iż w przyszłym roku mogą znów powstać strejki — wybrano jednogłośnie komisję, złożoną z 5 członków, a mianowicie c. k. Starosty jako przedstawiciela rządu, Prezesa Rady powiatowej, Prezesa Towarzystwa gospodarskiego i dwóch włościan, pp. Jacka Sotnika i Iwana Prycaka. Zadaniem komisji będzie wszelkie spory między strejkującymi i interesowanymi osobami załatwiać i godzić.

Cicha, wytrwała, bez wielkiego rozgłosu praca nad ciężką dolą wszystkich rolników w coraz trudniejszych stosunkach kraju, jest myślą przewodnią Oddziału.

Na ostatniem posiedzeniu odbyło się losowanie zakupionych przez Radę Oddziału fantów za kwotę 100 koron pomiędzy członków. Zwyczaj ten zachowuje Oddział w myśli obznajomienia członków z postępem różnych ulepszeń narzędzi drobnych gospodarskich i domowych a często i nowych wynalazków.

Oddział posiadał stacyi buhaji subwencyjnych 10, a subwencyonowanych 2.

Nasiona pastewne miał Oddział od Komitetu do rozdania włościanom — zaś nawozy sztuczne sprowadziła sama Rada Oddziału.

W przyjmowaniu członków włościańskich Oddział zachowuje praktykę, że na posiedzeniu dwóch wzorowych gospodarzy z członków Towarzystwa przedstawia nowego członka ze swej wioski, jako gospodarza rolnego i moralnego człowieka.

18. Oddział Rawski.

(Powiat: Rawa-ruska).

Rada Oddziału nie nadesłała sprawozdania.

19. Oddział Rohatyński.

(Powiat Rohatyn).

Prezes: p. Michał Tustanowski. **Zastępca:** p. Antoni Gniewosz. **Członkowie Rady:** pp. Józef Aksentowicz, Franciszek Biesiadecki, Izidor Kowalewski, Stanisław Leszczyński, ks. Józef Makohoński, Bazyli Buraczek, Wojciech Centar, Alfred Głowiński, br. Tadeusz Harsdorf, ks. Stefan Horodecki, Zygmunt Lewakowski, ks. Adam Małaczyński, Alfred Romer, ks. Dymitr Rozłucki, Artur hr. Rusocki i Mikołaj Torosiewicz. **Sekretarz:** p. Apolinary Jamrógiewicz.

Najważniejszymi sprawami, któremi Oddział się zajmował, były: urządzenie wystawy przeglądowej bydła rogatego, wystawy koni włościańskich i kursu sadowniczo-ogrodniczego, w którym to celu postarano się o stosowne subwencje od Komitetu.

Wystawa bydła włościańskiego odbyła się 17. czerwca w Bołszowcach, równocześnie z licencyjonowaniem buhajów. Wystawa ta stwierdziła to, co zaznaczyła komisya licencyjonująca, iż hodowla bydła pod względem jakości w Oddziale tutejszym stale się podnosi.

Wystawa koni włościańskich odbyła się dnia 26 czerwca w Rohatynie i wykazała nadspodziewane wyniki, albowiem była licznie obeszana, a także wykazała, że chów koni się rozwija. Niektórzy właściciele obszarów dworskich przysłali na wystawę liczne i doborowe okazy koni roboczych, a także ogiery, konie powozowe i wierzchowe. Na premie dla włościan zużyta została całkowicie subwencya Komitetu, a nadto z własnych funduszków wydaliśmy na ten cel 250 koron. Sześciu właścicieli obszarów dworskich otrzymało listy pochwalne.

Kurs sadowniczo-ogrodniczy odbył się w budynku rohatyńskiej Rady powiatowej w dniach od 17 — 24 września pod kierunkiem pp. Poluszyńskiego i Traczewskiego. Z kursu korzystało 21 osób, przeważnie nauczycieli i włościan. Prelegenci odbyli wraz z uczniami wycieczkę do sadu i ogrodu warzywnego w Putiatyńcach u p. Mikołaja Torosiewicza, gdzie przeprowadzili praktyczne ćwiczenia. Kurs zakończył się egzaminem, który wykazał, iż wszyscy uczestnicy kursu odnieśli znaczne korzyści z wykładów.

Tu zaznaczyć wypada, iż uzyskaną od Wydziału powiatowego w Rohatynie 300 kor. używane są jako subwencya na podniesienie sadownictwa w obrębie Oddziału tutejszego.

Z innych spraw, któremiśmy się zajmowali, wymieniamy niektóre ważniejsze, a mianowicie:

Czyniliśmy zabiegi o pomnożenie posad geometrów ewidencyjnych, a to ze względu na potrzebę doprowadzenia do zgodności ksiąg gruntowych ze stanem posiadania.

Poparliśmy akcyę c. k. Towarzystwa rolniczego krakowskiego w sprawie wydania rozporządzeń wykonawczych do ustawy o komasacyi gruntów i o podziale gruntów wspólnie użytkowanych.

Poparliśmy akcyę Oddziału pokuckiego w sprawie hodowli koni, dodając w dotyczącem piśmie żądanie od siebie, ażeby liniowe pułki kawaleryi oddawały hodowcom prywatnym

przedewszystkiem klacze, a także, ażeby przy sprzedaży wybrakowanych koni wojskowych uwzględniano nietylko włościan, ale także właściciele większych posiadłości.

Przy pomocy weterynarzy przeprowadziliśmy lustrację stacyi buhai subwencyjnych, oraz dwóch stacyi buhai, które kupił i utrzymuje Wydział rohatyńskiej Rady powiatowej. Uczyniliśmy to w tym celu, aby nabrać pewności, że buhaje są należycie utrzymywane.

W ciągu roku 1902 odbyło się jedno Walne Zebranie członków Oddziału i cztery posiedzenia Rady Oddziału.

Protokół czynności wykazuje 90 exhibitów.

Wóbr Rady Oddziału na nowe trzechlecie 1903, 1904 i 1905 nie został przeprowadzony, na razie przeto jest skład Rady Oddziału taki sam jak dotychczas.

20. Oddział Rudki.

(Powiaty: Rudki, Gródek).

Prezes: p. Bolesław Śmiałowski. **Zastępca:** p. Stefan Janko. **Członkowie Rady:** pp.: Albin Rayski, Stanisław Bal, Mieczysław Lewicki, Józef Trojan, Stanisław Żurowski, Stefan Janko, Leopold Płocki, Edward Zawidowski i ks. Frydl.

Rada gosp. na dwóch posiedzeniach naradzała się nad podniesieniem rolnictwa i sposobami ożywienia życia w Oddziale oraz zwiększenia liczby członków. Uchwaliła powiększyć liczbę stacyi buhaji z 7 na 9 przynajmniej i zażądać subwencji na ten cel od Rady powiatowej Rudeckiej. Na teraz przynajmniej jedną stacyę ogierów i umieścić ją tymczasowo w Stojancah. Na wniesione podanie Komitet przyznał i udzielił ogiera araba, pochodzącego z Jezupola i z wiosną stacya zostanie otwarta dla użytku włościan. Postanowiono zakupić 10 egzemplarzy kalendarza rolniczego, wydanego pod redakcją prof. Pomorskiego, celem rozsprzedaży między członków Oddziału.

Wydano opinię w sprawie koreczunków we Woszczańcach i folwarku ad Balice pow. Mościskiego warunkowo częściowo tylko przychylną. Oddział czuwał nad 7 stacyami buhajów i tyleż stacyi postanowił zażądać na rok przyszły, które Komitet już przyznał; będą one w tych samych miejscowościach jak w roku przeszłym rozmieszczone.

Oddział zajmował się sprawą dostawy żyta i owsa wprost od producentów dla wojska; pertraktacje jednak nie doprowadziły do skutku z powodu ofiarowania przez Zarząd wojskowy niskich cen za te produkta.

Członków liczył Oddział 88 z roczną wkładką 422 koron. W kasie gotówka 170 kor. 19 hal.

21. Oddział Samborski.

(Powiaty: Sambor, Stary Sambor, Turka).

Prezes: Stefan hr. Komorowski. **Zastępca:** ks. Dymitr Hordyński. **Sekretarz:** Stanisław Stefanowski. **Członkowie Rady:** Karol Jędrzejowicz, Bolesław Kuśniewicz, Wojciech Nadybski i Franciszek Niklewicz.

Walne zebrania Oddziału odbyły się w dniach 16. stycznia i 4. września 1902.

Posiedzenia Rady odbyły się w dniach 13. lutego, 24. kwietnia, 24. lipca, 18. września, 2. października i 11. grudnia 1902 (razem 6).

Według dziennika czynności załatwiła Rada w 1902 r. 179 spraw, z których ważniejsze poniżej wyszczególnia się.

Z końcem r. 1901 liczył Oddział 83, przybyło 9, razem 92, w ciągu r. 1902 ubyło 5, zaczem w dniu 1 stycznia 1903 r. liczy Oddział samborski 87 członków.

Ważniejsze czynności:

1. Rada Oddziału odnosiła się z prośbą do c. k. Zarządu stadniny wojskowej w Drohobyczu o wydanie kilku ogierów celem rozmnożenia dobrych koni roboczych. Prośba ta dla braku ogierów tej rasy nie została uwzględniona.

2. Rada Oddziału w sprawie dostawy zboża rozwinęła energiczną akcję i na podstawie obietnic złożonych przez kilku członków Oddziału i Rady wniosła deklarację na dostawę dwóch wagonów owsa i siedmiu żyta, których mniejsza połowa do magazynu wojskowego w Przemyślu — pomimo nie dość korzystnych warunków sprzedaży — już odesłaną została.

3. Za poparciem Rady przyznał Komitet Tow. stacyę tryka JW. p. Teofili hr. Komorowskiej, zaś stacye chlewni zarodowych pp. Stefanowi Sozańskiemu w Sozani, Bazylemu Baczyńskiemu w Horodyszczu.

4. Od Oddziału stryjskiego sprowadziła Rada dla członków swego Oddziału 200 klg. koni-czyny czerwonej nasiennej i 75 klg buraków (Ideałów i Vauriac).

5. Sprawozdanie p. Karola Jędrzejowicza utrzymującego fermę doświadczalną w Humieńcu przedłożyła Rada Komitetowi w swoim czasie.

22. Oddział Sanocki.

(Powiaty: Sanok, Lisko, Brzozów).

Przewodniczący: p. Kazimierz Wiktor. **Zastępca:** p. Stanisław Dydyński. **Członkowie Rady:** pp. Kazimierz Jadowski, Kazimierz Jachimowski, Karol Łępkowski, Władysław Morawski, ks. Stanisław Malinowski, Adolf Poźniak, Włodzimierz Truskolaski, Mieczysław Urbański, Władysław Wiktor, Wojciech Wasilewski, Jan hr. Potocki.

W roku 1902 odbyła Rada Oddziału posiedzeń 9, Walnych zgromadzeń było 6.

W roku ubiegłym Oddział zyskał cztery nowe stacye subwencyonowane buhaji; obecnie jest stacyi 23.

Chlewnie zarodowe w r. 1902 powiększono o dwie i o jedną stacyę knura, jest więc obecnie chlewni zarodowych 4 — zaś stacyi knurów 2

Oddział przyjął do wiadomości sprawozdania Komisji licencyonujących; wskutek uwag tych Komisji odniósł się do Władz wyższych z prośbą o ściślejsze przestrzeganie dotyczącej ustawy.

W sprawie bezrobocia (strejków) nie uznał za potrzebne tworzenia osobnego komitetu i otwarcia biura stręczeń, lecz przyłącza się do Komitetu centralnego.

Jego Ekscelencyi Aleksandrowi Mniszek Tchorznickiemu wręczono dyplom honorowy za czynne i skuteczne zajęcie się sprawą o Morskie Oko.

Oddział robił starania przez delegatów i członków Rady nadzorczej Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie celem ochronienia większej posiadłości od nowego ciężaru, a mianowicie podniesienia taryfy ogniowej od budynków słomą i gontem krytych.

Wnioski z roku poprzedniego co do utworzenia w naszym Oddziale obór krów zarodowych zakupić się mających z funduszków Towarzystwa i z zasiłku od Komitetu centralnego jakoteż w kierunku powiększenia stadnin zarodowych huculów i żmudzinów, z powodu zachodzących trudności w zrealizowaniu funduszków, w życie nie weszły.

Exhibitów załatwiono 119 między temi poparto kilka petycyi sąsiednich Oddziałów do Rady państwa i do Sejmu.

W roku 1902 przybyło 10 członków wskutek czego z końcem tego roku administracyjnego liczył Oddział 67 członków.

Ogólny stan Oddziału przedstawia się niezłe i mamy nadzieję, że rok nowy przyniesie nam postęp i pomyślny rozwój naszemu Oddziałowi.

23. Oddział Stanisławowski.

(Powiat Bohorodeczany, Stanisławów).

Przewodniczący: p. Stanisław Cieński. **Zastępca:** p. Karol Mencil. **Członkowie Rady:** pp. Brykczyński Mieczysław, Aslan Józef, Burzyński Tadeusz, Pieniążek Stanisław, Potworowski Henryk i Kusznierczuk Dmytro. **Sekretarz:** p. Władysław Smulski.

Liczba członków wynosiła 59.

Rada Oddziału odbyła w ciągu roku 4 posiedzeń zwyczajnych a 2 Ogólne Zgromadzenia członków.

Roztrząsano opieszałość członków w nadmiernem opóźnianiu się wpłacania wkładek, przez co Oddział walczył z niedoborami. Postanowiono jeszcze po raz ostatni upomnąć tych członków, którzy przez lata nie uścili należytości obowiązkowej a następnie wykreślić z listy członków.

W dziale hodowlanym postąpiono znacznie naprzód, gdyż Oddział tutejszy posiada 7 stacyj buhai subwencyjnych, 4 stacyj buhai subwencyonowanych przez Stanisławowską Radę powiatową, tudzież uzyskano jedną oborę zarodową gminną w Bratkowcach, oraz z powodu starania stanisławowskiej Rady powiatowej, która w swoim budżecie wstawiła 1.500 koron na cele hodowli bydła przeznaczono tutaj Oddziałowi jeszcze 3 nowych stacyj buhai subwencyonowanych a nadmienić nam wypada, że stacye tych buhai utrzymują przeważnie włościanie zajmujący się chowem bydła, i dzisiaj po wsiach można z chlubą patrzeć na piękne nawet okazy bydła rasy przeważnie Bern-Simentalskiej

Chów bydła podnosi się widocznie stale, pomimo, że gminy nie uznają dotychczas ustawą przepisanych buhai. Licencyonowanie udzielają komisye dwa razy do roku i pewien postęp w przedstawionym materyale nie da się zaprzeczyć, jednak ciągle się odczuwa brak buhai w gminach i skarg na puszczenie nielicencyonowanych.

Oddział posiada nadto 10 stacyj chlewni zarodowych, które także włościanstwu przynoszą znaczne korzyści i pomoc do podniesienia rolnictwa. Zaś znajdująca się w tutaj Oddziale jedna stacya centralna chlewni zarodowej w Pawełczu bardzo wzorowo prowadzona rozsiewa piękne okazy i dostarcza znakomitych knurków na inne stacye przez Komitet przeznaczone.

Oddział załatwił 180 ekshibitów, z których ważniejsze czynności były:

Wyrażono opinię co do koreczunku lasu w Bratkowcach.

Wyjednano subwencyę za pobudowanie wzorowej stajni w Bartkowcach.

Poparto sprawę zarybienia stawu w Kozinie.

Wniesiono petycyę w sprawie mianowania znawców sądowych do oszacowania posiadłości za ingerencyą Towarzystw gospodarskich.

Wyjednano subwencyę u Rady powiatowej na zakładanie sadów i rozdzielano szczepy między członków włościan.

Poparto petycyę o powiększenie ogierów.

Przeprowadzono wybór członków na dalszy peryod urzędowania Rady Oddziału.

Wyjednano założenie stacyj chlewni w Delejowie.

Wreszcie wszelkie ogłoszenia i komunikaty udzielano do wiadomości członkom Oddziału.

24. Oddział Stryjsko-Żydaczowski.

(Powiaty: Stryj, Żydaczów).

Skład Rady Oddziału na ten rok pozostaje niezmieniony, a to: **Przewodniczącym Rady** jest: Julian br. Brunicki w Podhorcach obok Stryja. **Zastępcą przewodniczącego:** Vacat. **Członkami Rady:** Henryk Rozwadowski w Bereźnicy p. Stryj. Tadeusz Barański w Sie-

miginowie p. Stryj. Zastępcami członków Rady Oddziału: Józef Jarzymowski w Tejsarowie p. Bileze-Wolica, Julian Czaykowski w Woli dołhołuckiej p. Koniuchów.

W ciągu roku 1902 zaszły znaczniejsze zmiany w stanie i ilości członków naszego Oddziału. Przybyło nam kilkudziesięciu włościan z rozmaitych okolic naszego okręgu, tak iż razem mieliśmy zwyż stu członków w końcu tego roku. Natomiast ubyło nam kilku członków przez śmierć dwóch, mianowicie: śp. Tadeusz Barański i ś. p. Karol hr. Dzieduszycki, a w skutek wyjazdu w inne okolice kraju ubyło nam również kilku członków.

W Radzie Oddziału nie zaszły tego roku żadne zmiany; zajmą one dopiero obecnie z powodu upłynięcia trzechlecia i rozpisania nowych wyborów; kancelaryę Oddziału prowadził jak poprzednio sam przewodniczący, ruch był znaczny, bo zwyż 1.000 numerów okazuje protokół. Wielką część z tego zajmują sprawy handlowe nasionami i nawozami sztuczными oraz narzędziami.

Prócz spraw bieżących zwykłych z rozmaitych działów zajęliśmy się sprawą korczunku w Wołeniowie, wydając opinię przychylną, prowadziliśmy dalej z rozmaitym skutkiem sprawy reklamacyjne podatkowe, przy czem znowu musieliśmy nadużywać uprzejmości JWgo Maurycego hr. Mycielskiego z Sarnek, który jest duszą tej akcyi w kraju.

Próbowaliśmy dostawy dla wojska wprowadzić w ruch, ale z rozmaitych powodów nie najlepiej nam się to udało; odstawiliśmy wprawdzie cokolwiek w zimie 1902 lecz ze stratą, gdyż wskutek nagłej zwyżki cen musieliśmy drożej kupować niż nam zapłacono, byle tylko dostarczyć; dostawy w jesieni 1902 ograniczyły się tylko do małej ilości owsa i żyta, gdyż ceny oferowane nam i warunki dostawy nie stały w stosunku do cen targowych i żądań wojskowości. W ogóle sprawa ta niezmiernie ważna dla producentów zboża, da się w życie na seryo wprowadzić tylko w taki sposób, by powstały specjalne związki rolnicze dla dostaw wojskowych i to — oparte o znaczny kredyt — mogły z góry zakupować zboże w czasie korzystnym i zapewniwszy sobie pewne ilości, dopiero wnosili oferty, z uzyskanej zaś ceny pokrywały kosztą zakupną i administracyi. Dla nas, jako nie mających podstawy kredytowej koniecznej przy większych transakcyach, interes ten nie jest dobrze i korzystnie możliwym.

W rozdziale stacyi buhajów nie zaszły żadne większe zmiany. Powstały dwie nowe stacje z powodu utworzenia obór zarodowych gminnych, oraz stacja jedna nowa w Sokołowie nie subwencyonowana, tylko z buhajem będącym własnością Towarzystwa.

W dziale chowu nierogacizny postąpiliśmy naprzód, tworząc parę nowych chlewni zarodowych. Rezultat naszej pracy na tem polu widać już w okolicy, a zwłaszcza na targach, gdyż świń starego typu, powoli rosnących o wązkim grzbiecie, wysokich nogach i bezmiernie długim ryju, co raz to mniej widać. Ceny świń poszły też stosunkowo w górę wskutek lepszej jakości.

Utworzyliśmy trzy stacje tryków rasy basarabskiej „Czuszki“ — doskonałej do krzyżowania z owcami górskimi, znacznie większemi i dobrymi na mleko. Na tem polu moglibyśmy dość łatwo iść jeszcze naprzód, gdybyśmy tylko mieli zgłoszenia o tryki na rok 1903 do dawania w lecie.

Chcąc podnieść chów drobiu sprowadziliśmy i rozlosowali między obecnych na Walnem zgromadzeniu w zimie 1902 trójkę kur włoskich i kaczora rasy Pecking — prawdopodobnie tego roku znowu coś w tym kierunku zrobimy.

W myśl uchwały Walnego zgromadzenia tego roku żadnej wystawy bydła nie urządzaliśmy ani nie urządzimy jej w latach najbliższych.

W dziale chowu koni zaczęliśmy działać, popierając utworzenie stacyi ogiera subwencyonowanego w Izydorówce u JWgo hr. Edm. Dzieduszyckiego oraz rozpoczęliśmy akcyę około utworzenia stacyi choć z jednym ogierem w Skolszczyźnie — potrzebujemy tylko osoby odpowiedniej, któraby się podjęła ogiera utrzymywać u siebie.

Akcyę naszą w kierunku ułatwienia nabycia klaczy wyjskowych małym właścicielom po cenie zniżonej natrafiła na trudności u właśc. wojskowych, które same nie dość dobrze rozumiały o co idzie, sprawa ta źle załatwiona w tym roku na rok 1903 wejdzie w innetory, prawdopodobnie korzystniejsze dla naszych hodowców.

Otrzymawszy pewną ilość nasienia lnu od Komitetu naszego Towarzystwa, rozdaliśmy je między kilkudziesięciu plantatorów, również nasienie konopi sprowadzone z Francyi — nikt jednak z obdarowanych nie poczuwał się do obowiązku złożenia nam choćby krótkiego sprawozdania, która

odmiana dała u niego lepszy rezultat i zasługuje na dalsze jej rozpowszechnienie. Może ta uwaga przypomni tym panom obowiązek złożenia sprawozdania.

Za subwencje otrzymane z Komitetu i Rady powiatowej stryjskiej zakupiliśmy cokolwiek nasion warzywnych i rozdali między członków. Nikt nam do teraz nie podał jaki był rezultat tych nasion.

W jesieni daliśmy paru rolnikom z mniejszej własności na próbę i bezpłatnie po 25 kg mączki kostnej preparowanej, by ich zachęcić do używania tego tak ważnego nawozu sztucznego.

Od Komitetu otrzymaliśmy na wiosnę 100 drzewek jabłoni i takowe przy sposobności odczytu o sadownictwie, jaki wygłosił podówczas p. Poluszyński instruktor sadownictwa przy Tow. Kółek rolniczych we Lwowie, po części rozdaliśmy obecnym członkom, po części rozsprzedali po cenie znacznie niższej od ceny zakupna.

Sprowadziliśmy nasiona zbożowe (jęczmień) z Morawii, koniczynę przeważnie czerwoną z Podola rosyjskiego, trawy i t. d. od rozmaitych firm. Nasiona warzywnie przeważnie od słynnej firmy Vilmorin-Andrieux w Paryżu, buraki pastewne po części od niej, po części od bardzo dobrych firm z Niemiec. Sprowadzanie wyłącznie z Francji byłoby podniosło prawie w dwójnasób ceny tych nasion, które produkuje się bliżej nas w Niemczech — wobec czego musieliśmy pokryć nasze zapotrzebowanie w tym kraju. Zresztą nasiona n. p. kapusty lepsze są produkowane w Niemczech niż w innych krajach.

Sprzedaliśmy tego roku 58¹/₂ cent. metr. koniczyny czerwonej, 2¹/₂ cent. szwedzkiej, 2¹/₂ cent. białej, 7 cent. tymotki, około 15 cent. trawek innych, zwyż 10 cent. buraków pastewnych rozmaitych.

Do teraz nie mieliśmy jeszcze ani jednej poważnej skargi na jakość naszych nasion, wszędzie kiełkowały one dobrze, gdzie warunki siewu były odpowiednie, prawie wszędzie dały rezultaty przynajmniej zadowalniające, na zanieczyszczenie nie było skarg żadnych — staraliśmy się też dostarczyć li tylko nasiona najlepsze z najpierwszych źródeł i możliwie jak najczystsze i najlepiej kiełkujące.

W dziale nawozowym dostarczyliśmy tego roku członkom: wagon saletry chilijskiej, 520 cent. metr. żużli Thomasa, 9 wagonów rozmaitych mączek kostnych. Analizy kontrolne wykazywały rozmaite rezultaty, prawie zawsze niższe od deklaracji fabryki, wskutek czego w kilku wypadkach uzyskaliśmy zniżkę ceny od pierwotnie liczonej. Jak to zawsze podnosimy, jest analiza kontrolna dostarczonych nawozów sztucznych rzeczą konieczną, jeżeli się nie chce ryzykować prawie pewnego nadpłacenia ponad prawdziwą wartość.

Obrót nasz w dziale maszyn i narzędzi powiększył się tego roku, dostarczyliśmy parę przyrządów rolniczych, mleczarskich i następnie rozmaite przedmioty fabryczne dla fabryk będących własnością naszych członków. Uzyskaliśmy też na korzyść naszych odbiorców nieraz znaczne zniżki ceny po kilkaset koron wynoszące np. przy dostawie pasów, siatek jedwabnych i innych przedmiotów dla budowy nowego młyna w Żurawnie.

W końcu grudnia 1902 korzystając z obietnicy subwencji ze strony Komitetu naszego Towarzystwa, przygotowaliśmy pierwsze kroki dla odbycia w zimowych miesiącach w Stryju kursu weterynarsko-położniczego, by pouczyć odpowiednio inteligentnych właścian o udzielaniu pomocy przy porodach u bydła, klaczy i t. d.

W miarę możliwości będziemy dalej tworzyli stacye tryków i knurów oraz chlewnie i owczarnie zarodowe, a podania naszych członków (lub osób, które do Oddziału chcą przystąpić) według stosunków zawsze będziemy się starali popierać.

Stacya ogiera w Skolszczyźnie będzie prawdopodobnie mogła wejść w życie skoro odpowiednia osoba chcąc go utrzymać przy pomocy dość znacznej subwencji w tej okolicy do nas się zgłosi. Bliższe warunki podamy na zapytanie.

Dalszych stacyi buhajów dla braku funduszków już nie będziemy mogli niestety tworzyć, na razie przynajmniej.

W dziale rolniczym będziemy nadal zajmować się sprowadzaniem nawozów sztucznych i nasion, by naszym członkom tego roku ułatwić nabycie najlepszych możliwie nasion po cenie sto-

sunkowo przystępnej poczyniliśmy stosowne kroki zapewniając sobie nasiona zdrowe, czyste a przy koniecznych pochodzenia z Podola rosyjskiego lub z Galicyi, okazało się bowiem, iż nasiona węgierskie i innego pochodzenia w naszych warunkach łatwo wymarzają lub zawodzą.

Przestrzegamy też wszystkich przed kupowaniem koniczyny i trawek a nawet nasion pastewnych i warzywnych od firm węgierskich i nawet od takich krajowych, które wyraźnie nie ręczą, iż w towarze przez nich dostarczonym niema domieszki nasion pochodzenia węgierskiego, południowo-europejskiego ani amerykańskiego. Koniczyna n. p. amerykańska choć znacznie tańsza i nie do porównania podobna do naszej, nie zimuje u nas lecz zwykle już w pierwszych miesiącach ginie.

25. Oddział Tarnopolski.

(Powiaty: Skalał, Tarnopol, Trembowla, Zbaraż).

Przewodniczący: Tadeusz Fedorowicz. **Zastępca:** Bogusław Cieński. **Członkowie:** Jan Gużkowski, Stanisław Kierski, dr. Stanisław Mandel, Leon Podlewski, Ignacy Podlewski i Tadeusz Sochanik.

Oddział liczył 95 członków i odbył dwa Walne zebrania i siedm posiedzeń Rady. Z czynności Rady podnieść należy: udział w dwu komisjach koreczunkowych, wyjednanie dla Oddziału jednej stacyi buhaja, prowadzenie w dalszym toku redukcji cen targowych, podjęcie przy łaskawym współudziale kilku członków badań nad kulturą łąk, ziemniaków i nasion rzadszych, w końcu udzielenie odprawy dziennikowi „Landw. Wochenschrift“ za jego w wysokim stopniu większych posiadaczy krzywdzący artykuł w kwestyi strajków rolnych w Galicyi. Nie uzyskawszy od Komitetu subwencji, nie mogła się Rada pokusić o urządzenie wystawy koni roboczych, tak, jak i na niczem spęłzył projekt wspólnej dostawy zboża dla wojska, gdyż zbyt nieliczna garstka producentów zgłosiła się. W styczniu urządziła Rada kurs weterynaryi popularnej dzięki subwencji Komitetu i Rad powiatowych w Tarnopolu i Zbarażu, w lipcu zaś już o własnych siłach konkurs wiązałek, którego przebieg wkrótce czytać będzie można w „Rolniku“. Widząc, że fundusze nasze za słabe, by podoląc można jakimkolwiek poważniejszym przedsięwzięciom, uchwaliła Rada podwyższyć normalną wkładkę członkom, korzystającym z subwencji chowu zwierząt, a to o 100% tym, którzy mają subwencję obór, buhaji lub ogierów, a 20% tym, którzy mają chlewnie, owczarnie, tryka lub knura. Na walnem zebraniu w czerwcu urządziła Rada odczyt prof. Pomorskiego „O sztucznem nawożeniu ziemi“, za co prelegentowi na tem miejscu składamy gorące podziękowanie.

26. Oddział Tłumacki.

(Powiat: Tłumacz.)

Przewodniczący: Stanisław Bohdanowicz **Zastępca:** Maurycy Doszott. **Sekretarz:** Stanisław Kobylański. **Członkowie Rady:** Alfred Doszott, Jan Jakubowicz, Zdzisław Ładomirski, Maryan Bohosiewicz, Zygmunt Orski, Aleksander Melbachowski, Rudolf Zagórski, Eliaszk Kamiński, Mikołaj Koropeccki i Mikołaj Jencz.

W roku 1902 liczył Oddział członków 150, wystąpiło 5, zmarło 2, zostało tedy czynnych 143, z czego 44 płaci po 10 koron rocznie, 14 po 4 korony, a 85 po dwie korony, uwolnionych od wkładek wcale nie było. W roku 1902 odbyły się trzy walne zwyczajne zgromadzenia oraz kilka posiedzeń Rady Oddziału. Na każdym walnem zgromadzeniu był odczyt z dziedziny gospodarstwa i tak: p. Smenda, nauczyciel ludowy w Tyśmienicy, miał wykład o sadownictwie, w następstwie czego obecni włościanie-członkowie zamówili 400 szczep jabłoni i grusz u br. Bruniokiego z Podhorzec. Referent Komitetu miał wykład o „pomorze świń“, jako o sprawie nader aktualnej, wreszcie przewodniczący p. Bohdanowicz miał odczyt „o zawodowych stowarzyszeniach rolniczych tak wedle

projektu rządowego, jak i dra Jana Hupki⁴. W hodowli bydła poszliśmy o krok naprzód, bo z własnych funduszków zakupił Oddział cztery cielice na chów w Tarnawicy polnej, rozdając je między członków-włościan za zwrotem jednej sztuki przychowku do trzech lat, obowiązując zarazem gospodarzy do dobrego utrzymania i stanowienia buhajami, jakie Oddział wskaże. Koszt materiału wynosi 960 koron, a cielice otrzymali gospodarze: Mieczysław Zagórski z Nadorożny, Iwan Twardochleb z Lipy, Danyło Diatrzyszyn z Korolówki i Danyło Hołowaciuk z Późnik. Przewodnią myślą w rozdaniu tych cielic na chów było danie tychże do tych miejscowości, gdzie chów bydła był dotąd zaniedbany przeto w ten sposób pragniemy u włościan obudzić zamiłowanie do pielęgnowania bydła, a co im niezawodnie pożytek przyniesie. W tym roku kreowano w Oddziale trzy nowe stacye buhajów dzięki pomocy Komitetu Tow. gospodarskiego we Lwowie, zarazem wzrosły stacye owiec i trzody chlewnej. W Markowcach stacye owiec z powodu motylicy zwinięto. Podzieliliśmy nasz Oddział na okręgi delegackie, utworzywszy pięć okręgów i poruczając pp. delegatom kontrolę nad chowem bydła, owiec i trzody chlewnej. Założono również w tym roku dwie gnojarnie wzorowe dla włościan. W związku z chowem bydła Komisya licencyonująca buhaje w powiecie tłumackim przestrzegała pilnie ustawy z roku 1892 i o wszelkich przekroczeniach tejsze donosiła c. k. Starostwu z wnioskiem o ukaranie winnych. W łonie komisyi zaszła w r. b. zmiana, bo p. Hempel zrezygnował z godności członka z ramienia Oddziału, a w miejsce tegoż wybrany został p. Ładomirski, a zastępcą p. Kobyłański. Prócz spraw hodowlanych, któremi Oddział szczerze się zajmował, nie pomijaliśmy i innych żywotnych spraw, jakoto: dostawy zboża dla armii, jakkolwiek bez dodatniego rezultatu, bo członkowie Oddziału, uznając wprawdzie rzecz za korzystną, w tym roku sprawy nie poparli. Strejki rolne, które taką burzę w kraju wywołały, niemal ominęły nasz powiat i Oddział, bo prócz gminy Delawy, mieszkańcy innych wsi nie strejkowali. Może tedy powiat nasz tem się poszczycić, że mimo agitacyi hasła strejkowe nie znalazły posłuchu wśród ludności wiejskiej, która dała dowód zrozumienia swego interesu, bo nie będąc przez dwory wyzyskiwaną, czuje dobrze, że szczerze i bezinteresownie przychodzi się jej z pomocą i wszelkie dobrodziejstwa z Towarzystwa gospodarskiego płynące, im się dostają w udziale. Niejednokrotnie mogliśmy się przekonać, że posiadamy zaufanie włościan, i to tak polskich jak i ruskich, a dowód tego zaufania będzie nam bodźcem do dalszej pracy. Nie wnosząc w sprawy Oddziału zarzewia walki politycznej, stoimy na straży interesów ekonomicznych ludności obu szczepów, którym Opatrzność przeznaczyła żyć na wspólnej ziemi, co tylko dobrobyt ludności podnieść może.

Śmierć nieubłagana wyrwała z grona naszego trzech członków. Zmarli bowiem: Grzegorz Głuchowski, ks. Ignacy Tychowicz i Edward Marynowski. Oddział wysłał do rodzin po ś. p. zmarłych pisma kondolencyjne.

27. Oddział Żółkiewski.

(Powiat: Żółkiew).

Rada Oddziału nie nadesłała sprawozdania.

SPIS IMIENNY CZŁONKÓW

c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego

(według stanu z końcem roku 1902.)

A.

SKŁAD KOMITETU

c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego z roku 1902.

Prezes honorowy:

J. Exc. Sapieha Adam, książę, kawaler orderu złotego runa.

Prezydium:

P. T. Stanisław Stadnicki, hrabia	Prezes.
„ Dr. Pilat Tadeusz	I. Wiceprezes.
„ Brykczyński Stanisław	II. Wiceprezes.
„ Czartoryski Witold, książę	III. Wiceprezes.

Członkowie Komitetu:

P. T. Breuer Jan.

„ Brunicki br. Julian.
„ Cielecki-Zaremba Artur.
„ Frommel Juliusz.
„ Gniewosz Włodzimierz.
„ Henzel Seweryn.
„ Dr. Kozłowski Włodzimierz.
„ Dr. Kraiński Władysław.
„ Dr. Lubomirski Andrzej, książę.
„ Langie Tadeusz.

P. T. Onyszkiewicz Mieczysław.

„ Sapieha Władysław, książę.
„ Schnell Oskar.
„ Dr. Skalkowski Tadeusz.
„ Dr. Szyszyłowicz Ignacy.
„ Turnau Jerzy.
„ Tyniecki Władysław.
„ Wiesiołowski Adolf.
„ Wiktor Kazimierz.

Sekcja hodowlana:

1. Brykczyński Stanisław. (Przewodniczący).
2. Brunicki br. Julian.
3. Czartoryski książe Witold.
4. Chaniewski Stanisław.
5. Fedorowicz Kazimierz.
6. Marszałkowicz Jan.
7. Punicki Franciszek.
8. Schnell Oskar.
9. Śmiałowski Bolesław.
10. Turnau Jerzy.
11. Wiesiołowski Adolf.
12. Wiktor Kazimierz.

Sekcja rolnicza:

1. Stadnicki hr. Stanisław. (Przewodniczący).
2. Brunicki br. Adolf.
3. Breuer Jan.
4. Frommel Juliusz (dla gorzelnictwa).
5. Langie Tadeusz.
6. Dr. Miczyński Kazimierz.
7. Onyszkiewicz Mieczysław.
8. Podlewski Leon.
9. Prof. Pomorski Józef
10. Dr. Szyszyłowicz Ignacy.
11. Tyniecki Władysław.
12. Turnau Jerzy.

Sekcja ekonomiczna:

1. Dr. Pilat Tadeusz.
2. Dr. Bartosiewicz Joachim.
3. Dr. Kozłowski Włodzimierz.
4. Lubomirski książe Andrzej.
5. Dr. Ochenkowski Władysław.
6. Onyszkiewicz Mieczysław.
7. Dr. Rozwadowski Jan.
8. Dr. Skałkowski Tadeusz.
9. Wiesiołowski Adolf.
10. Dr. Krański Władysław. (Przewodniczący).
11. Dr. Pawlik Stefan.
12. Vivien Jan.
13. Lassota Witold.
14. Gosiewski Antoni.

Sekcja chowu koni:

1. Czartoryski książe Witold. (Przewodniczący).
2. Cielecki - Zaremba Artur.
3. Dzeduszycki hr Władysław.
4. Gniewosz Włodzimierz.
5. Jędrzejowicz Maryan.
6. Karczewski Henryk.
7. Łobos Longin.
8. Schnell Oskar.
9. Siemieński - Lewicki hrabia Stanisław.
10. Truskolaski Włodzimierz.
11. Younga Włodzimierz.
12. Wiesiołowski Adolf.

Sekcja sadownicza:

1. Tyniecki Władysław. (Przewodniczący).
2. Brunicki br. Julian.
3. Brzeziński Kazimierz.
4. Dr. Ciesielski Teofil.
5. Górski Stanisław.
6. Ks. Głodziński Antoni.
7. Raciborski Maryan.
8. Dr. Szyszyłowicz Ignacy.
9. Traczewski Witold.
10. Wiesiołowski Adolf.

Sekcja mleczarska:

1. Langie Tadeusz (Przewodniczący).
2. Lubomirski Andrzej, książe.
3. Sapięha Władysław, książe.
4. Schnell Oskar.
5. Biedroń Jan.
6. Dr. Pawlik Stefan.
7. Dr. Krański Władysław.
8. Dr. Pańkowski Mieczysław.
9. Dr. Rylski Tadeusz.
10. Dr. Szyszyłowicz Ignacy.
11. Wiesiołowski Adolf (ze strony Tow. Kolek rolniczych).

Sekcja literacka:

1. Dr. Pilat Tadeusz.
2. Brykczyński Stanisław.
3. Onyszkiewicz Mieczysław.

Komisya redakcyjna „Rolnika“:

1. Dr. Pilat Tadeusz.
2. Langie Tadeusz.
3. Tyniecki Władysław.

Kuratorya szkoły dublańskiej:

1. Stadnicki hr. Stanisław.
2. Langie Tadeusz.

Kuratorya szkoły ohmielarskiej:

1. Potocki hr. Roman, prezes kuratoryi.
2. Struszkiewicz Władysław, c. k. Radca dworu, ze strony Rządu.
3. Dr. Pilat Tadeusz: ze strony Wydz. kraj.
4. Dr. Szyszyłowicz Ing.: " " " "
5. Tyniecki Władysław, delegat Towarz gosp.

Cenzorowie w Banku krajowym:

1. Brykczyński Stanisław.
2. Onyszkiewicz Mieczysław.
3. Dr. Pilat Tadeusz.
4. Dr. Skałkowski Tadeusz.

**Krajowa komisya dla spraw roln.
w Wydziale krajowym:**

1. Brykczyński Stanisław.
2. Langie Tadeusz.
3. Tyniecki Władysław.

**Delegaci dla spraw chowu koni
w c. k. Namiestnictwie:**

1. Czartoryski ksiązę Witold.
2. Cielecki-Zaremba Artur.

Delegaci „Kółek rolniczych“:

1. Dr. Skalkowski Tadeusz.
2. Wiesiolowski Adolf.

Rada kolejowa w Wiedniu:

1. Dr. Pilat Tadeusz.
2. Dr. Kozłowski Włodzimierz.

Rada kolejowa krajowa:

1. Dr. Kozłowski Włodzimierz.

**Rada przyboczna roln. - przemysłowa
przy c. k. Ministerstwie rolnictwa:**

(z ramienia c. k. Ministerstwa rolnictwa):

1. Dr. Pilat Tadeusz.

(z ramienia c. k. Tow. gosp. galic.):

1. Gniewosz Włodzimierz.
2. Abrahamowicz Eugeniusz (zastępca).
3. Ks. Mandyczewski Kornel, kanonik.
4. Brunicki br. Julian (zastępca).

**Rada przyboczna
przy c. k. Ministerstwie finansów:**

1. Frommel Juliusz.
2. Gniewosz Włodzimierz.

Delegaci do Centralstelle w Wiedniu:

1. Gniewosz Włodzimierz.
2. Dr. Kozłowski Włodzimierz.

B.

Członkowie Towarzystwa:

Członkowie honorowi:

Abrahamowicz Dawid Exc.
Augustynowicz Bolesław.
Borelli-Wrana Franciszek, prezes towarz. rolniczego w Zarze.
Chlumetzky Jan, były c. k. minister handlu w Wiedniu.
Colloredo-Mansfeld, ksiązę, prezydent niższ. - austr. c. k. Towarzystwa rolniczego.
Forgach-Ghymes Antoni, hr., c. k. podkomorzy i kawaler orderu węg. św. Szczepana.

Exc. Jaworski Apolinary.
Kurnatowski Władysław.
Kwilecki Mieczysław, hrabia.
Dr. Pilat Tadeusz Radca dworu.
Plener Ignacy, rz. tajny radca.
Salm Reiferscheid Hugo, ksiązę, prezes Towarzystwa rolniczego w Morawii, kawaler orderu złotego runa.
Schwarzenberg Józef August Fryderyk, ksiązę, prezes Tow. rolniczego w Pradze.

Schwarzenberg Karol, ksiązę.
Sułdrzyński Zygmunt.
Trapp-Trappenberg Jan, prezes Towarzystwa rolniczego w Tyrolu.
Zaj Karol, hrabia, właściciel dóbr w Węgrzech.
Żółtowski Stanisław, hrabia, właściciel dóbr.

C.

Członkowie korespondujący:

Albert Józef, dr., prof. szkoły leśn. w Aschaffenburgu.
Auleitner Antoni.
Bedö Albert, radca min. i szef leśnictwa w państwie węgierskiem.
Biegelmeier Ludwik, c. k. radca skarbowy w Wiedniu.

Böttcher, radca kanc. w Berlinie.
Breitenlohner, dr., prof. akademii rolniczej w Wiedniu.
Exner Wilhelm, dr., prof. akademii w Wiedniu.
Fiskali Ferdynand, dyr. szkoły leśnej w Weisswasser.
Fischbach Karol w Sigmaringen.

Gabrieli Adof, prof. przy akademii technicznej w Gracu.
Geyer Karol, prof. szkoły leśnej w Aschaffenburgu.
Gourcy Konrad, hr., członek Tow. rolniczego w Paryżu.
Grebe Karol, dr., dyrektor szkoły leśnej w Eisenach.

Hammerschmied Karol, we Wiedniu.
 Hartig Robert dr., prof. w Neustadt-Eberswalde.
 Hausmann Wincenty, c. k. profesor w Peszcie.
 Heinrich Ernest, c. k. profesor w Proszkowie.
 Hess Ryszard, dr., prof. leśnictwa na wszechnicy w Giessen.
 Hohenbruk Artur, baron, radca w min. rolnictwa w Wiedniu
 Horwarth-Gimint Józef, b. prezes Tow. roln. w Salzburgu
 Judeich Fryderyk, dr., dyrektor akademii leśnej w Tharand.
 Kaltenegger, prof., radca rządu w Wiedniu.
 Karnowicz - Efm Stefanowicz, właściciel dóbr w Rosyi.
 Klimkiewicz Antoni, właściciel realności we Lwowie.
 Knorr A., br., profes. akademii leśnictwa w Münden.
 Kostaki Grzegorz, właściciel dóbr w Mołdawii.
 Kraus Jan, c. k. urzędnik w Wiedniu.
 Landolt, dr. prof. w Zurichu.
 Lippert Krystyan, radca ministeryalny.

Loreuz J. R., dr., c. k. radca w ministerstwie rolnictwa.
 Lutzwitz Rudolf, br., na Śląsku.
 Marschet Gustaw, dr., profesor we Wiedniu.
 Miączyński Antoni, korespondent Tow. rolnicz. w Krakowie.
 Micklitz Robert, dyrektor szkoły leśnej w Eulenburgu.
 Osser Jan, dr., prof. akademii leśnictwa w Mariabrun.
 Ostrowski Aleksander, hr, właśc. dóbr w Królestwie Polskiem.
 Pawić, ks., proboszcz w Cucerye.
 Pawłowski Adam, rządca w Sławucie na Wołyniu.
 Płaskowski Aleksander, właśc. dóbr w Królestwie Polskiem.
 Przysański Stanisław, dyrektor muzeum przem. w Warszawie.
 Rubens Ferdynand, w Hohenhausen
 Schlessinger Józef, prof. akademii leśnej w Wiedniu.
 Schönweitz Ant., dr. chirurgii.
 Schuberg Karol, prof. leśn. na politechnice w Carlsruhe.
 Settegast Henryk, dyrektor akademii rolniczej w Berlinie.

Sprengel Karol, dr., kr. pruski radca gosp. w Berlinie
 Steiner-Siard, prof. na wszechn. w Peszcie.
 Strumiło Józef, właściciel dóbr na Litwie.
 Szczawiński Hipolit, właśc. dóbr w Wielk. Ks. Poznańskiem.
 Szubin Michał Mikołajewicz, właściciel dóbr w Rosyi.
 Temple Rudolf, były kapitan w c. k. armii, w Peszcie.
 Tantzen Henryk, w Hiddingen w Oldenburgu.
 Wachtel Kalikst, c. k radca Namiestnictwa.
 Weeber H. L., inspektor leśnictwa w Bernie.
 Wessely Józef, jeneralny inspektor dóbr koronnych.
 Wiesner Juliusz, dr., prof. szkoły politechnicznej w Wiedniu.
 Woroniecki Karol, ksiązę, właściciel dóbr w Królestwie Polskiem.
 Zbyszewski Celestyn, c. k. major i profesor mechaniki w Wiedniu.

D.

Członkowie czynni według stanu z początkiem r. 1903.

A. Nienależący do żadnego Oddziału.

a) Członkowie płaćcy po 30 K. wkładki . . . 1

Czajkowski Adolf

b) Członkowie płaćcy po 10 K. 5

Kozłowiecki Adam
 Krasicki Ignacy hr.
 Dr. Sołowij Tadeusz
 Dr. Sołowij Władysław
 Zbyszewski Kazimierz

Razem . . . 6

B. Przydzieleni do Oddziałów.

1. Oddział Belz-Sokal.

a) Członkowie płaćcy po 30 K. wkładki . . . 10

Kownacki Konstanty
 Lanckoroński Zbigniew, hr.
 Lang Bronisław
 Madeyski Jan
 Münter Alfred

Kapliński Bolesław
 Kruszewski Wincenty
 Krzyżanowski Jan
 Plater Zyberg, hr.
 Żukiewicz Józef

b) Członkowie płaćcy po 20 K. wkładki . . . 4

Tarnowski Julian, hr.
 Parnas Maksymilian
 Wiśniewski Stanisław, hr.
 Żukiewicz Bronisław

c) Członkowie płaćcy po 10 K. wkładki . . . 59

Artymowicz Oktaw
 Bąkowski Stanisław
 Białokórski Stanisław
 Bojarski Jan
 Broniowski Henryk
 OO. Bazyliani w Krystynopolu
 OO. Bernardyni w Krystynopolu
 OO. Bernardyni w Sokalu
 Chmura Marceli, ks.
 Ciecharzewski Karol

Czapliński Piotr
 Dewicz Bronisław
 Drohojowski Zygmunt
 Eitelberg Bruno
 Filiwicz, ks.
 Gątkowski Felix, ks.
 Głowiński Wincenty, dr.
 Hulimka Michał
 Jaworski Bolesław
 Jędrzejowicz Zdzisław
 Kawecki Zdzisław
 Kolbuszewski Seweryn
 Korosteński Władysław
 Kozakiewicz Jan
 Kraiński Wincenty dr.
 Krzyżanowski Władysław
 Kurzweil Józef
 Lewartowski Michał ks. bar.
 Lewicki Paweł
 Matwijas Jan, ks.
 Merta Klotylda, br.
 Mikołajczuk Marcin, ks.
 Mosiewicz Romuald
 Nikorowicz Józef

Nowakowski Stanisław
 Obertyński Zdzisław
 Paszkudzki Edgar
 Prorok Adolf, ks.
 Raciborski Aleksander
 Rakowski Józef, ks.
 Rastawiecki Szczęsny, ks.
 Rogowski Jan
 Rojecki Władysław
 Rylski Eustachy
 Schönfeld Dawid
 Siedlecki Tytus
 Skawniński Klemens
 Sosnowski Jakób
 Sosnowski Jan
 Szostakowski Stanisław
 Trzeźniowski Emil, ks.
 Weinberg Jakób
 Werner Edmund
 Wrzeźniowski Alfred
 Zagórski Władysław
 Zbrożek Kazimierz
 Żeleński Stanisław
 Żukiewicz Kazimierz
 Żukiewicz Konstanty

d) Członkowie płacący niżej 10 K.
 wkładki . . . 105

Razem . . . 178

2. Oddział Bóbrecki.

a) Członkowie płacący po 30 K.
 wkładki . . . 4

Bocheński Franciszek
 Czaykowski Włodzimierz
 Mycielski hr. Stanisław
 Szeptycki hr. Kazimierz

b) Członkowie płacący po 10 K.
 wkładki . . . 25

Borzemski Józef
 Czajkowski Henryk
 Czaykowski Adam
 Gedroyć ks. Gedeon
 Gajewski Adolf
 Grodzicki Władysław
 Klecan Władysław, ks.
 Kamieński Franciszek
 Kesselring Rudolf
 Kołpaczkiewicz Jan
 Korzenny Wiktor
 Link Tadeusz
 Makowicz Józef
 Mały Alfred
 Mayer Ferdynand
 Małobęcki Mieczysław
 Michałowski Jan
 Niezabitowski Witold
 Niwicki Władysław
 Ożarowski Adam

Pauli Edward
 Romanowski Tadeusz
 Smalawski Ignacy
 Trzeciński Czesław
 Zwolski Stanisław

Razem . . . 29

3. Oddział Borszczow.

a) Członkowie płacący po 30 K.
 wkładki . . . 8

Borkowski Dunin hr. Mieczysław
 Czarkowski Golejewski Tadeusz
 Domański Seweryn
 Feldschuh Maurycy
 Kostecki Kajetan
 Krzysztofowicz Tadeusz
 Skowroński Władysław
 Wartanowicz Eugeniusz

b) Członkowie płacący po 20 K.
 wkładki . . . 2

Künelmam Selig
 Gromnicki Stanisław

c) Członkowie płacący po 10 K.
 wkładki . . . 11

Dłuski Henryk
 Dzierzyk Edward
 Gałek Józef
 Henisch Karol
 Jakliński Zygmunt
 Kościszewski Zygmunt
 Moskwiniński Aleksander
 Piszczkowski Zygmunt
 Rudnicki Kazimierz
 Sochanik Felicyan
 Witosławski Teofil, notaryusz

Razem . . . 21

Oddział Brodzko-Złoczowski.

a) Członkowie płacący po 30 K.
 wkładki . . . 1

Schnell Oskar

b) Członkowie płacący po 10 K.
 wkładki . . . 37

Augustynowicz Bolesław
 Biliński Włodzimierz
 Baworowski Wacław, hr.
 Brzeziński Jan, ks.
 Cebrowski Wiktor, ksiądz
 Dutkiewicz Tomasz, ks.
 Dzięciołowski Tadeusz
 Eder Mirosław
 Eder Zdzisław
 Gmina Konty
 Gold Józef
 Gniewosz Władysław
 Gniewosz Feliks

Horodyńska Antonina
 Horodyński Onufry
 Hubicka Aniela
 Jasiński Wiktor
 Jaworski Kazimierz
 Jaworski Tadeusz
 Komarnicki Mieczysław
 Listowski Bolesław
 Lewicki Aleksander, ks.
 Mosiewicz Jan
 Obertyński Kazimierz
 Olszewska Wanda
 Ożarowski hr. Kazimierz
 Pausza Ernest
 Pilatowski Bolesław
 Rotter Bolesław
 Sala Oktaw
 Schoffer Jan
 Treter-Doliniański Roman
 Ujejski Bronisław
 Wierzchlejski Bolesław
 Wikarski Leon
 Weismann Klemens
 Wendorfowa Amelia

c) Członkowie honorowi:

Jaworski Apolinary

d) Członkowie płacący niżej 10 K.
 wkładki . . . 25

Razem . . . 63

5. Oddział Brzeżany - Podhajce.

a) Członkowie płacący po 30 K.
 wkładki . . . 2

Horowitz Hersz
 Potocki Jakób, hr.

b) Członkowie płacący po 10 K.
 wkładki . . . 48

Axentowicz Ludwik
 Bajewski Ignacy
 Bajewski Kazimierz
 Baczyński
 Błażowski Julian, br.
 Bocheński Franciszek
 Ciesielski Teofil, dr.
 Czechowicz Władysław, br.
 Dudrowicz ks. Emil
 Gołaszewski Napoleon
 Gołaszewski Stanisław
 Gołębski Władysław
 Gołębski Juliusz
 Gołębski Kazimierz
 Greis Adolf
 Hohendorf Edwin
 Jankowski Władysław
 Kopystyński Józef
 Komorowski hr. M.
 Krzyżanowska Wanda
 Krzyżanowski Edmund
 Krasucki Józef

Lityński Edmund
 Lityński Zygmunt
 Łobos Longin
 Maramorosz Tomasz
 Maramorosz Sylwester
 Matczyńska Kazimiera
 Miliński Józef
 Podlewski Wincenty
 Rozmarin Leib
 Romanowski Ignacy
 Rozwadowski Tomisław
 Raczynski Aleksander
 Schatzel Stanisław, dr.
 Skarzyński Fortunat
 Ks. Sadowski Mikołaj
 Ks. Szamota Wojciech
 Traczewski Kazimierz
 Dr. Trzciniecki Tadeusz
 Uleniecki Julian
 Walewski Jan, dr.
 Wohlfarth Zdzisław
 Wojciechowski Karol
 Wierzchlejski Stanisław
 Zagorzyński Jan
 Zbyszewski Jan
 Zerygiewicz Wiktor

Razem . . . 50

6. Oddział Cieszanów.

W reorganizacji.

7. Oddział Drohobycz.

a) Członkowie płacący po 30 K.
 wkładki . . . 2

Bielski hr. Juliusz (senior)
 Bielski hr. Juliusz (junior)

b) Członkowie płacący po 20 K.
 wkładki . . . 1

Frey Juliusz

c) Członkowie płacący po 10 K.
 wkładki . . . 23

Frey Rudolf
 Frey Józef
 Feuereisel Henryk
 Gawiński Józef, ks.
 Humiecki Julian, ks.
 Kryśko Mikołaj
 Krysko Aleksander
 Klasztor OO. Bazylianów w Drohobyczu
 Kocko Teodor
 Kiszko Jan
 Kornhaber M. J.
 Matukiewicz Hipolit
 Metzger Adam
 Pożakowski Michał
 Pasternak Jan ks.
 Schmidt Jakób

Serwacki Michał ks.
 Schiller Ryszard
 Serwacki Andrzej
 Skibiński Zdzisław
 Truszkowski Mieczysław
 Tarnowski hr. Jan
 Wiśniewski Leonard

d) Członkowie płacący niżej 10 K.
 wkładki . . . 34
 Razem . . . 60

8. Oddział Jarosławski.

a) Członkowie płacący po 32 K.
 wkładki . . . 5

Badeni Exc. hr. Kazimierz
 Czartoryski Jerzy książę
 Czartoryski Witold, książę
 Czartoryski Adam, książę
 Siemieński - Lewicki Stanisław, hr.

b) Członkowie płacący po 24 K.
 wkładki . . . 1

Lubomirski Andrzej, książę

c) Członkowie płacący po 20 K.
 wkładki . . . 17

Bzowski Władysław
 Dzieduszycki Tadeusz, hr.
 Fabryka cukru w Przeworsku
 Fedorowicz Adam
 Frommel Juliusz
 Górski Władysław
 Komorowski Stefan, ks. kan. hr.

Kopecki Władysław
 Langie Tadeusz
 Ligęza Tadeusz
 Lisiowiecki Maryan, dr.
 Łastowiecki Zygmunt
 Mycielski Jan, hr.

Potocki Roman, hr., Exc.
 Prek Stefan
 Turnau Herman
 Turnau Jerzy

d) Członkowie płacący po 12 K.
 wkładki . . . 3

Niklaus Karol
 Zamoyski hr. Adam
 Zamoyski Zygmunt hr.

e) Członkowie płacący po 10 K.
 wkładki . . . 44

Ablewicz Aleksander
 Bahnhydowa baronowa
 Czupa E.
 Dombrowski Leonard
 Dobrowolny Franciszek
 Drohojowski Stanisław
 Dworski Aleksander
 Gondalewski Leon
 Jasiński Bolesław
 Krokowski Franciszek
 Karpiński Michał

Kisielewski Stanisław
 Kotkowski Eugeniusz
 Łoziński Józef
 Łastowiecki Higeniusz
 Łastowiecki Adam
 Łysakowski Ludwik
 Madeyski Karol
 Merczyński Władysław
 Matuziński Eugeniusz
 Orzelski Antoni
 Ostrowski Aleksander
 Pogonowski Władysław
 Popiel Władysław
 Prek Tadeusz
 Runge Romuald
 Raciborski Łukasz
 Smiałowski Tadeusz
 Switalski Władysław
 Starek Jan
 Scipio Roman, hr.
 Seger Eugeniusz
 Szmyt ks. kanonik
 Terlecki Adam
 Tyczyński ks. kan. Antoni
 Tryczyński ks. proboszcz
 Ustrzycki Włodzimierz
 Ustrzycki Waleryan
 Urbanek Franciszek
 Wlazowski Tomasz, ks. kan.
 Wolski Zdzisław
 Wolski Eustachy
 Wodzinowski Teodor
 Zabierzański Jan

f) Członkowie płacący niżej 10 K.
 wkładki . . . 84
 Razem . . . 154

9. Oddział Jaworowski.

a) Członkowie płacący po 30 K.
 wkładki . . . 10

Czosnowski hr. Colonna Franciszek
 Dębicki hr. Ludwik
 Hagen hr. Stanisław
 Karczewski Henryk
 Konopka Jan
 Łubieński Kazimierz
 Morawski Ludomił
 Szeptycki hr. Jan
 Szeptycki hr. Leon
 Weisman - Zawidowski Aleksander

b) Członkowie płacący po 20 K.
 wkładki . . . 1

Fangor Romuald

c) Członkowie płacący po 10 K.
 wkładki . . . 9

Czyczyłowicz Szymon, ks.
 Kruczkowski Michał, ks.
 Lachowicz Stanisław
 Liskowacki Zdzisław
 Małachowski Mieczysław

Marenin Stefan, ks.
 Myszkowski Stanisław
 Russocki Stefan
 Żahij Poraj Aleksander Bolesław

d) Członkowie płacący niżej 10 K.
 wkładki . . . 32
 Razem . . . 52

10. Oddział Kałuski.

a) Członkowie płacący po 10 K.
 wkładki . . . 40

Bauman Robert
 Busch Wilhelm
 Bażykowski Bronisław
 Czarkowski Konstanty
 Czyrniański Emil, ks.
 Dąbrowski Stanisław
 Didocha Jurko
 Górski Stanisław
 Hołubowski Sylwester
 Janowski Franciszek
 Jaworski Antoni
 Jaworski Józef
 Kunaszowski Jan
 Komornicki Stanisław
 Komornicki Wojciech
 Łoś hr. Stefan
 Mierzeński Henryk
 Misiewicz Jan
 Nebyłowicz Jan
 Ochrymowicz ksiądz
 Poliański Jan
 Postruski Witold
 Przystalski Ignacy
 Prek Henryk
 Regner Antoni
 Regner Józef
 Rojowski Kazimierz
 Romanow Semko
 Rozwadowski Wincenty
 Rozwadowski Franciszek
 Rozwadowski Władysław
 Rozwadowski Jan, dr.
 Scazeghino Feliks
 Skarzyński Stanisław
 Sobota Karol
 Schneider Jan
 Waligórski Adolf
 Wassung Jan
 Wurst Adolf, dr.
 Zaręba, ks. proboszcz

b) Członkowie płacący niżej 10 K.
 wkładki . . . 1
 Razem . . . 41

11. Kamionka Strumikowa.

W reorganizacji.

12. Oddział Lwowski.

a) Członkowie płacący po 30 K.
 wkładki . . . 3

Brunicki br. Adolf
 Strzelecki Aleksander
 Wiesiołowski Adolf

b) Członkowie płacący po 20 K.
 wkładki . . . 1

Ks. Seweryna Sapieżyna

c) Członkowie płacący po 10 K.
 wkładki . . . 59

Baczewski Leopold
 Balicki Szczepan
 Bieliński Stanisław, dr.
 Breuer Jan
 Bryliński Włodzimierz, ks.
 Czaykowski Robert, dr.
 Dudrewicz Zygmunt
 Ekielski Józef, dr.
 Fedorowicz Kazimierz
 Folis Józef, ks.
 Gargas Z. dr.
 Głabiński Stanisław, dr.
 Gostyński Stanisław
 Gaszyński Zdzisław
 Hanicki Włodzimierz ks.
 Hoszowski, ks. proboszcz
 Horoch br. Adam
 Jasiński Konstanty
 Jagerman Antoni
 Janeczko Michał
 Kopecki Edward
 Kędzior Andrzej
 Komornicki Stanisław
 Kornella Andrzej
 Kamiński Roman
 Kühner Leopold
 Krzczunowicz Waleryan
 Lech Kazimierz
 Linscheid Henryk
 Łoś August, hr.
 Madeyski Kazimierz
 Małaczyński Maryan
 Małczewski Włodzimierz
 Morgenbesser Hipolt
 Miczyński Kazimierz, dr.
 Münster Edward
 Nikorowicz Antym
 Papara Ignacy
 Pawlik Stefan, dr.
 Pilat Tadeusz, dr.
 Popławski Teodor
 Rożański Feliks
 Rożański Stanisław
 Rylski Tadeusz, dr.
 Szyszyłowicz Ignacy, dr.
 Szpilman Józef, dr.
 Seferowicz Jan
 Sager Edmund
 Sielski Józef
 Smoleń Józef

Steczkowski Jan, dr.
 Stroynowski Edward, dr.
 Skrochowski Feliks
 Śniadowski Józef
 Schaffer Franciszek
 Strzelecki Stefan
 Tyniecki Władysław
 Traczewski Witold
 Treter Adam
 Razem . . . 63

13. Oddział Nadwórniański.

a) Członkowie płacący po 10 K.
 wkładki . . . 10

Hałajczuk Tadeusz, ks.
 Kuczyński Józef, ks.
 Jeż Andrzej, dr.
 Kirchmajer Kazimierz, dr.
 Lewicki Aleksander, ks.
 Mandyczewski Kornel, ks. kan.
 Rudolf Robert
 Szyszkowski Maksymilian
 Świdrygiełło Julian, książ
 Sym Antoni

b) Członkowie płacący niżej 10 K.
 wkładki . . . 28
 Razem . . . 38

14. Oddział Podolski.

a) Członkowie płacący po 30 K.
 wkładki . . . 9

Bogucki Aleksander
 Bogucki Władysław
 Cielecki Zaremba Artur
 Czaykowski Władysław
 Gołuchowski Adam, hr.
 Gołuchowski Agenor, hr. Exc.
 Potocki Aleksander, hr.
 Siemiński-Lewicki Stanisław, hr.
 Szawłowski Ludwik

b) Członkowie płacący po 20 K.
 wkładki . . . 6

Baworowski Emil, hr.
 Błażowski br. Maryan
 Bogdanowicz Józef
 Czaykowski Bronisław
 Horodyski Kazimierz
 Piniński Mieczysław, hr.

c) Członkowie płacący po 10 K.
 wkładki . . . 86

Abgarowiczówna Helena
 Abgarowicz Kajetan
 Abgarowicz Roman
 Antoniewicz-Boloz Jan, dr.
 Borkowski Dunin hr. Jerzy
 Bogdanowicz Mieczysław
 Baworowski hr. Rudolf
 Borski Maksymilian
 Borysikiewicz Franciszek
 Cieński Kazimierz

Cieński Ludwik
 Cieński Tadeusz
 Cielecki-Zaremba Juliusz
 Czekoński Stanisław
 Czmola, ks. proboszcz
 Dancewicz Feliks
 Domański
 Doschot Alfred
 Geringer Karol
 Geringer Ksawery
 Głazewski Ignacy
 Głazewski Adam, dr.
 Gliński Józef, ks. kanonik
 Gniewosz Aleksander
 Głowiński Kazimierz, ks. prob.
 Gniewosz Włodzimierz
 Gromnicki Jan
 Heydel Franciszek, br.
 Hordyński Jan
 Horodyski Ludwik
 Horodyski Leon
 Kęplisz Maryan
 Kummelman Bernard, dr.
 Krokowski Józef
 Krasnopolski Władysław
 Lipski Konstanty
 Lastawiecki Bronisław
 Łukasiewicz Jakób
 Marko Dymitr
 Mencil Karol
 Myślakowski Adam
 Mysłowski Franciszek
 Mysłowski Józef
 Malina Emil
 Nawrocki, b. c. k. Starosta
 Noel Adam (senior)
 Noël Adam (junior)
 Ochocki Roman
 Ochocki Władysław
 Orłowski Oktaw
 Ochocki-Zawadzki Antoni
 Ostrowski Ludwik
 Paygert Kornel, dr.
 Potocki Oskar, hr.
 Potocki Szeliga Tadeusz
 Potocki Lubicz Władysław
 Potocki Lubicz M. Ksawery
 Potworowski Seweryn
 Rudrof Stanisław, dr.
 Roztworowski Władysław, hr.
 Siemiginowski Włodzimierz
 Solecki Jan
 Starzyński Julian
 Stojowski Władysław
 Sigmund Adolf, ks. kanonik
 Serwatowski Władysław
 Skrzyszowska Emma
 Siemiginowski Jakób
 Smalawski Zygmunt
 Strawiński Bronisław
 Strawiński Gustaw
 Świeżawski Antoni

Szawłowski Romuald, dr.
 Turkull Jan
 Ujejski Stanisław
 Vivien Jan
 Wachowicz Spirydion
 Wachowicz Ignacy
 Wysoczański Adryan
 Wachowski Stanisław
 Wartanowicz Eugeniusz
 Wislocki Kazimierz
 Wolniewicz Antoni
 Zacharjasiewicz Antoni
 Zajączkowski Mieczysław
 Zaliwski Stanisław

d) Członkowie płacący niżej 10 K.
wkładki i 34 Kółek roln. . . 47

Razem . . . 148

15. Oddział Pokucki.

a) Członkowie płacący po 10 K.
wkładki . . . 83

Agopsowicz Jakób
 Agopsowicz Kajetan
 Agopsowicz Kazimierz (sen.)
 Agopsowicz Kazimierz (jun.)
 Agopsowicz Antoni
 Agopsowicz Jan
 Antoniewicz Bołoz Dominik
 Abrahamowicz Wiktor
 Abrahamowicz Eugeniusz
 Aslan Mikołaj
 Biskupski Bolesław
 Bogdanowicz Feliks
 Bohusiewiczowa Bogdanowa
 Bohosiewicz Stanisław
 Bohusiewicz Franciszek
 Cheuł Józef
 Chłopicki Tadeusz
 Cieński Ludomir
 Cieński Leszek
 Cieński Adolt
 Czaykowski Gustaw
 Czuczawa Adolf
 Dobkova Józefowa
 Domański Adolf
 Dydyński Walery
 Golachowski Władysław
 Hanczewski dr. Stanisław
 Jasiński Stanisław
 Kleski Jan
 Kobyłański Kazimierz
 Komar Edmund
 Komorowski Władysław
 Krzysztofowicz Artur
 Krzysztofowicz Eugeniusz
 Krzy-ztofowicz Mikołaj, dr.
 Krzysztofowicz Roman
 Krzysztofowicz Maryan
 Krzysztofowicz Alfred
 Dr. Kubisztal
 Linde Stanisław

Łysakowski Walery
 Łążyński Stanisław
 Łukasiewicz Mikołaj
 Mojsa Rosochacki Stefan
 Mlcóch August
 Moysa Andrzej
 Negrusz Mikołaj
 Passakas Kajetan
 Pawlikowski Ferdynand
 Piadyki (gmina)
 Piechowski Franciszek
 Przybyłowski Stanisław
 Przybyłowski Władysław
 Przybysławski Kazimierz
 Pielecki Józef
 Puzyna Roman, książ (junior)
 Puzyna Leon, książ
 Puzyna Tadeusz, książ
 Rogorzewski Stanisław
 Romaszkan Jakób, br.
 Smalawski Stanisław
 Siwicki Kazimierz
 Siwicki Konstanty
 Strzelbicki Antoni
 Stańkowski Alfred
 Semeniuk Andrzej
 Szymanowska Henryka
 Theodorowicz Antoni
 Teodorowicz Leon
 Teodorowicz Roman
 Torosiewicz Izydor
 Tyszkowski A.
 Wielowiejski Jan
 Wielowiejski Henryk, dr.
 Walkowski Mieczysław
 Weiss Stefan
 Złowocki Janisław
 Zadurowicz Jan
 Zagórski Włodzimierz
 Zawadzki Aleksander
 Zerygiewicz Antoni
 Zerygiewicz Józef
 Zadurowicz Aleksander

b) Członkowie płacący niżej 10 K.
wkładki . . . 33
Razem . . . 116

16. Oddział Przemyski.

a) Członkowie płacący po 30 K.
wkładki . . . 6

Jocz Bolesław
 Lubomirska Marya, księżna
 Pawlikowski Mieczysław
 Skibniewski Bronisław
 Skibniewski Ludwik
 Stadnicki Stanisław, hr.
 b) Członkowie płacący po 20 K.
wkładki . . . 4
 Drużbacki Feliks, dr.
 Darowski Mieczysław
 Dembińska Laura, hr.
 Sapięha Władysław, książe

c) Członkowie placący po 12 K.
wkładki . . . 1
Myszkowski Józef

d) Członkowie placący po 10 K.
wkładki . . . 53

Agopsowicz Stanisław
Bielawski Jan
Cehak Ferdynand
Czaykowski Władysław, dr.
Dembowski Ignacy
Dworski Aleksander, dr.
Dzieduszycki Andrzej, hr.
Dembicki Adam
Dobrzyński Zygmunt
Drużbacki Mikołaj
Ebenberger Adolf
Ficher Zygmunt
Hajdukiewicz Włodzimierz, ks.
Haszczyć, Radca sąd. dr.
Irsay Stefan
Janecki Karol
Jaruzelski Józef
Konarski hr Henryk
Kozłowski Włodzimierz, dr.
Kotarski Józef
Kraiński Władysław, dr.
Łeś Maryan, hr.
Miller Ferdynand
Midowicz Józef
Misiągiewicz Aleksander
Nanowski Stefan
Nażymski Stefan
Nowosielecki Bronisław
Nowosielecki Józef
Ostaszewski Stanisław
Paszczudzi Mieczysław
Pragłowski Aleksander
Pawlikowski Jan, dr.
Przybylski Józef
Pogłódowski Dyonizy
Romanowski Mieczysław
Rożen Mieczysław
Sapieha Adam, książę
Skalski Witold
Skalski Eugeniusz
Studnicki Julian
Sroczyński Zygmunt
Stankiewicz Stanisław
Szczepeński Michał
Tarnawski Leonard, dr.
Tarnawski Stanisław
Terlecki Julian
Wasilkowski Emil
Wodczyński Tadeusz
Wojciechowski Maryan
Younga Włodzimierz
Younga Wanda
Zieliński Stanisław

c) Członkowie placący niżej 10 K.
wkładki . . . 33
Razem . . . 97

17. Oddział Przemysłański.

a) Członkowie placący po 10 K.
wkładki . . . 24

Baczyński Paweł, ks.
Czerkawski Władysław
Goławski August
Hofmoki Stanisław
Kielbiński Kasper, ks.
Kędzierski Stanisław
Kintzi Gustaw
Nerunowicz Kalikst
Niebrzydowski Piotr
Padlewski Włodzimierz
Potulicki Franciszek, hr.
Romer Konstanty, hr.
Sander Edmund
Sander Robert
Stanek Rolisław
Skrzyszowski Marcin
Treter Adam
Tyszkowski Leon
Wybranowski Aleksander
Wybranowski Roman
Wybranowski Stanisław
Younga Zdzisław
Zawidowski Weissmann Władysław
Zigelheim Benedykt OO.

b) Członkowie placący niżej 10 K.
wkładki . . . 122

c) Członek honorowy . . . 1
Winiarski Jan, c. k. Starosta
Razem . . . 147

18. Oddział Rawa.

W reorganizacji.

19. Oddział Rohatyński.

a) Członkowie placący po 30 K.
wkładki . . . 7

Jabłonowski Stanisław, książę
Krzeczunowicz Aleksander
Mycielski Maurycy, hr.
Tustanowski Michał
Tustanowski Władysław
Tustanowski Juliusz
Zarząd dóbr Rohatyn
ks. Czartoryskiego

b) Członkowie placący po 20 K.
wkładki . . . 3

Kępliszowa z Morawskich Stefania
Tustanowski Stefan
Russocki Artur hr.

c) Członkowie placący po 10 K.
wkładki . . . 25

Axentowicz Józef
Biesiadecki Franciszek
Bittner Mikołaj
Biłous Tymko
Bergstein Israel
Borzemski Antoni, dr.
Cieński Bolesław

Cieński Marcin
Cieński Mikołaj
Dogilewski Abraham
Dzieduszycki hr. Klemens
Gniewosz Antoni
Gelber Abraham
Głowiński Alfred
Harsdorf Tadeusz, br.
Krasicki Michał, hr.
Kowalewski Izidor
Łobodziński Agenor
Morawska Aleksandra
Onyszkiewicz Zdzisław
Przedzimirski Adolf, ks.
Sittauer-Bonkowicz Oskar
Torosiewicz Mikołaj
Wczelik Alojzy
Wojakowski Mieczysław

d) Członkowie placący niżej 10 K.
wkładki . . . 35
Razem . . . 70

20. Oddział Rudecko-Gródecki.

a) Członkowie placący po 30 K.
wkładki . . . 4

Brückman Ludwik, hr.
Lanckoroński Karol, hr.
Rayski Albin
Śmiałowski Bolesław

b) Członkowie placący po 10 K.
wkładki . . . 21

Bal Stanisław
Barański Feliks
Chorośnicki Jan
Humiecki Julian, ks.
Irsay Stefan
Janko Stefan
Kolischer Henryk dr.
Lewicki Mieczysław
Majewski Klemens
Misiągiewicz Aleksander
Mochnacki Karol
Niezabitowski Stanisław
Olszański Władysław
Orzechowicz Bolesław
Skalkowski Tadeusz, dr.
Trojan Józef
Weissman Edward
Wiszniewski Karol
Zbrożek Piotr
Ziembicki Grzegorz, dr.
Żurowski Stanisław

c) Członkowie placący niżej 10 K.
wkładki . . . 62

d) Członek honorowy:
Brykczyński Stanisław . . . 1
Razem . . . 88

21. Oddział Samborski.

a) Członkowie placący po 30 K.
wkładki . . . 1

Sozański Stanisław

b) Członkowie placący po 10 K.
wkładki . . . 35

Agopsowicz Stanisław
Bieleński Karol
Barański Michał
Borkowski Jakób, ks.
Charlampowicz Bronisław
Dornwald Jan, ks. kanonik
Felsztyn, gmina
Hordyński Dymitr, ks.
Jędrzejowicz Karol
Jędrzejowicz Stanisław
Kalinicz Maksymilian, ks.
Künsberg Ulryk, br.
Kozłowiecki Stefan
Komorowski Stefan, hr.
Komorowska Teofila, hr.
Łęcki Karol
Maniewski Jan
Passakas Feliks
Poten Wiktor
Rudnicki Błażej
Sozański Stefan
Sławiński Kazimierz
Smalawski Wiktor
Smalawski Jan
Sozański Feliks
Stefański ks.
Stankiewicz Antoni
Tchórznicki Władysław
Tworkowski Stanisław
Trześniowski Michał, ks.
Ujejski Tomasz
Weeber Alfred
Włodek Franciszek
Władyczyński Maryan
Wysoczański Marcei

c) Członkowie placący niżej 10 K.
wkładki . . . 24
Razem . . . 60

22. Oddział Sanocki.

a) Członkowie placący niżej 10 K.
wkładki . . . 55

Adamski Robert
Bobrowska hr. Katarzyna
Cieśliński Franciszek
Data Józef, ks.
Dydyński Stanisław
Dydyńska Marya
Dyrekcya cukrowni w Przeworsku
Dzieduszycki August, hr.
Fihauer Stanisław
Gniewosz Aleksander
Gniewosz Włodzimierz
Gołkowski Antoni
Gołkowski Andrzej
Gedel Franciszek
Grodzicki Stanisław
Grotowski Leon
Grotowski Władysław, dr.
Illukiewicz Bronisław

Jędrzejowicz Maryan
Jachimowski Kazimierz
Jadowski Kazimierz
Janowski Zygmunt
Kraiński Władysław, dr.
Kraiński Wincenty, dr.
Kuzyk Korneli
Kuzian Zdzisław
Laskowski Kazimierz
Łępkowski Karol
Łępkowski Grzegorz
Malinowski Stanisław, ks.
Madeyski Zdzisław I.
Madeyski Zygmunt
Morawski Władysław
Potocki Jan, hr.
Potocki Józef, hr.
Poźniak Adolf
Rodkiewicz Kazimierz
Raszowska Kazimiera
Russocki hr. Karol
Strzelecki Mieczysław
Strzelecki Tadeusz
Stasicki Bronisław, ks.
Towarnicki Włodzimierz
Tchorznicki Aleksander
Trzecieski Jan
Truskolaski Włodzimierz
Urbański Mieczysław
Wiktor Adam
Wiktor Kazimierz
Wiktor Władysław
Wasilewski Wojciech
Zarewicz Stanisław
Zatorski Bolesław
Ziętarski Adam
Żurowski Wiktor

Razem . . . 55

23 Oddział Stanisławowski.

a) Członkowie placący po 30 K.
wkładki . . . 3

Dzieduszycki Władysław, hr.
Jaroszyński Zygmunt
Potocki Emil, hr.

b) Członkowie placący po 10 K.
wkładki . . . 26

Anger Henryk, ks.
Aslan Józef
Buczyński Tadeusz
Budziński Józef
Burzyński Jan
Brykczyński Mieczysław
Cieński Stanisław
Deputat Michał
Gołaszewski Stanisław
Grodecki Mieczysław
Halpern Karol, dr.
Hofmokr Oskar
Kozicki Edward, dr.
Linderski Henryk
Łukasiewicz Kazimierz

Matkowska Matylda
Mencel Karol
Pieniążek Stanisław
Romaszkan Franciszek, br.
Szwainer Tomasz
Stojowski Zdzisław
Sigmund Józef
Szeleński Józef
Wereszczyński Władysław
Zakrzewski Mściław
Ząbecki Władysław

c) Członkowie placący niżej 10 K.
wkładki . . . 18
Razem . . . 47

24. Oddział Stryj-Żydaczów.

a) Członkowie placący po 30 K.
wkładki . . . 10

Barański Włodzimierz
Brunicki Julian, br.
Dzieduszycki Edmund, hr.
Onyszkiewicz Adam
Pawlikowski Stanisław
Polański Władysław
Świdrygiełło-Świdorski Stanisław,
kniaź
Schmidt H. W.
Starzeński Henryk, hr.
Widajewicz Bolesław

b) Członkowie placący po 20 K.
wkładki . . . 1

Nartowski Bronisław

c) Członkowie placący po 10 K.
wkładki . . . 31

Abrahamowicz Eugeniusz
Bzowski Stefan
Benz Józef
Chojecki Stanisław
Czajkowski Julian
Czajkowski Witold
Dzieduszycki Stanisław, hr.
Godlewski Tadeusz
Gebert August
Gulkowski Tadeusz
Gordon Walerya, margrabina
Hoffmann H. H.
Jarzymowski Józef
Jabłoński Władysław
Kółko rólnicze, Ruda
Kałyniuk Adam
Lindner Henryk
Matkowski Stanisław
Niedźwiecki Adam
Podlewski Mikołaj
Rozwadowski Henryk
Rupp Rudolf
Rupp Henryk
Skrzyński Antoni
Seelieb Albert
Smoluchowski Jan
Spaltenstein Maciej

Strelinger Feliks
Trzopiński Jan, ks. kanonik
Winnicki Kazimierz
Weissbach Adolf

d) Członkowie placący niżej 10 K.
wkładki . . . 99
Razem . . . 141

25. Oddział Tarnopolski.

a) Członkowie placący po 30 K.
wkładki . . . 4

Fedorowicz Władysław
Garapich Michał
Serwatowski Teodor
Zagórski Eustachy

b) Członkowie placący po 20 K.
wkładki . . . 8

Baworowski Michał, hr.
Bernstein Józef
Fedorowicz Tadeusz
Frenkel Leon
Podlewski Edward
Rozwadowski Tomisław
Szan. Tow. przemysłu cukrowniczego
Dr. Somerstein Jakób

c) Członkowie placący po 10 K.
wkładki . . . 78

Bączkowski Władysław
Baborsky Ottomar
Bromirski Kazimierz
Bruzziński Ludwik, dr.
Cieński Bogusław
Czerniakowski Franciszek
Czerniakowski Michał
Czosnowska Modesta
Cebrowski Piotr
Dzierzanowski Ludomir
Diduch Mikołaj
Fedorowicz Aleksander
Fedorowicz Alojzy
Fedorowicz Bolesław
Findling Jakób
Franz Dawid
Gall Rudolf
Głogier Konrad
Gładyszewski Emil, dr.
Gużkowski Jan
Godlewski Stefan
Janicki Ryszard
Jerzawetz Jakób
Jankowski Władysław
Jurystowski Józef
Juchnowicz Stanisław
Kieszkowska Nikodema
Kański Kazimierz
Karczewski Jan
Kierski Stanisław
Kopczyński Bronisław
Kopytczak Włodzimierz, ks.

Koziebrodzki Antoni, hr.
Koziebrodzki Ludwik, hr.
Koniowski Stanisław, ks.
Kuzian Bolesław
Leszczyński Jan
Małecki Tadeusz
Mandl Stanisław, dr.
Maniewski Adam
Maniewski Maryan
Maniewski Stanisław
Mochnacki Zygmunt
Morawski Tymon
Morawski Alojzy
Nikorowicz Antym
Dr. Niementowski Tadeusz
Ostrowski Włodzimierz
Parness Zygmunt
Pawłowicz Franciszek
Piniński Leon, hr. Excelencya
Piniński Stanisław, hr.
Podlewski Leon
Podlewski Ignacy
Potworowski Roman
Parnes Joachim
Pragłowski Robert
Raszowski Czesław
Rafałowski Tytus
Rozwadowski Bronisław
Raczyńska Antonina
Rothstein Izrael
Sochanik Felicyan
Sochanik Ignacy
Sochanik Tadeusz
Swistun Atanazy, dr.
Stopczyńska Adela
Somerstein Jakób
Tyszkiewicz Władysław, hr.
Ujejski Aleksander
Vivien Jan
Wojtalewicz Kazimierz
Wallenta Aleksander, ks.
Wojnarowski Franciszek
Willner Leon
Wisłocki Kazimierz
Zawadzki Dyonizy, c. k. starosta
Zawadzki Eljasz

d) Członkowie placący niżej 10 K.
wkładki . . . 20
Razem . . . 110

26. Oddział Tłumacki.

a) Członkowie placący po 10 K.
wkładki . . . 43

Abgarowicz Antoni
Aslan Mikołaj
Bogdanowicz Stanisław
Bogdanowicz Teofila
Bogdanowicz Kazimierz
Bielski Juliusz hr. (junior)

Bykowski Juliusz, profesor
Bohusiewicz Maryan
Doschot Alfred
Doschot Maurycy
Fabryka cukru w Tłumaczu
Fabryka maszyn rolniczych, Ottynia
Gałkiewiczowa Anna
Grunwald Józef
Hempel Kazimierz
Hirschberg Stanisław
Jakubowicz Jan
Jełowicka Olga
Korytowski Feliks, hr.
Kobyłański Stanisław
Kółko rolnicze w Tłumaczu
Kunz Albin
Ładomirski Zdzisław
Łukasiewicz Dominik
Dr. Maryański Aleksander
Melbachowski Aleksander
Melbachowski Adam
Mierzeński Włodzimierz
Neuhans Rudolf
Orski Zygmunt
Puzyńska Róża, książka
Pinterhoffer Jan
Przykopa Rudolf
Regenstreif Zygmunt
Regenstreif Bruno
Słonecka Wawrzyna
Słopecki Wiktor
Stadler Celestyn
Szczepański Piotr
Urbański Jan
Zarząd dóbr X. E. Lubomirskiej
Zerygiewicz Józef
Zerygiewicz Wiktor

b) Członkowie placący niżej 10 K.
i uwolnieni od wkładki . . . 99
Razem . . . 142

27. Oddział Żółkiewski.

a) Członkowie placący po 10 K.
wkładki . . . 13

Ewy Jan
Gorecki Włodzimierz
Kleczkowski Karol
Kozicki Stefan
Krzysztofowicz Jan
Laise Jan
Markowski Ludwik
Müller Jan
Obertyński Adam
Obertyński Emil
Romanowski Tadeusz
Starzyński Tadeusz
Śnieżko Stanisław

Razem . . . 13

Zestawienie wszystkich członków czynnych c. k. Towarzystwa galicyjskiego gospodarskiego

według stanu z końcem roku 1902
(wykazanych przez Oddziały na rok 1903).

Liczba porz.	Nazwa Oddziału	Ilość członków płacących koron												Razem członków	Suma wkładów w roku 1903		W roku 1902 było		Zatem w roku 1903			
		32	30	24	20	12	10	8	6	5	4	3	2		1	Członkowie	K	h	K	h	K	h
		Ilość członków płacących koron																				
1	Belz	—	10	—	4	—	59	—	—	—	13	1	—	91	—	178	1.207	—	49	586	621	—
2	Bóbrka	—	4	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—	29	29	370	28	354	16	—	
3	Borszczów	—	8	—	2	11	—	—	—	—	—	—	—	—	21	21	390	—	—	390	—	
4	Brody-Złoczów	—	1	—	—	37	—	—	—	2	—	—	1	20	64	64	442	—	—	71	—	
5	Brzeżany	—	2	—	—	48	—	—	—	—	—	—	—	—	50	50	540	—	—	30	—	
6	Cieszanów (w reorganizacji)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Drohobycz	—	2	—	1	23	—	—	—	2	—	—	—	26	60	60	398	—	—	40	—	
8	Jarosław	—	5	—	17	44	—	—	—	4	—	—	—	78	154	1.219	20	—	—	56	—	
9	Jaworów	—	10	—	1	9	—	—	—	1	—	—	—	—	52	481	—	—	—	36	—	
10	Kałuż	—	—	—	—	39	—	—	—	—	—	—	—	—	40	394	—	—	—	44	—	
11	Kamionka str. (w reorgan.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Lwów	—	3	—	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	64	710	—	—	—	26	—	
13	Nadwórna	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	38	202	—	—	—	—	—	—
14	Podolski	—	9	—	6	86	—	—	—	—	—	—	5	—	148	1.364	—	—	—	—	—	—
15	Pokucki	—	—	—	—	83	—	—	—	—	13	—	—	—	116	935	—	—	—	—	—	—
16	Przemysł	—	6	—	4	53	—	—	—	2	—	—	—	—	97	880	—	—	—	36	—	
17	Przemysłany	—	—	—	—	24	—	—	—	1	—	—	—	—	147	524	—	—	—	54	—	
18	Rawa (w reorganizacji)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Rohatyn	—	7	—	3	25	—	—	—	—	21	—	—	—	70	632	—	—	—	—	—	—
20	Rudki	—	4	—	—	21	—	—	—	1	—	—	—	—	88	422	—	—	—	—	—	—
21	Sambor	—	1	—	—	35	—	—	—	—	6	—	—	—	60	476	—	—	—	—	—	—
22	Sanok	—	—	—	—	55	—	—	—	—	—	—	—	—	55	550	—	—	—	—	—	—
23	Stanisławów	—	3	—	—	26	—	—	—	—	—	—	—	—	47	422	—	—	—	—	—	—
24	Stryj	—	10	—	1	31	—	—	—	—	25	—	—	2	141	974	80	—	—	—	—	—
25	Tarnopol	—	4	—	8	78	—	—	—	—	1	—	—	—	110	1.083	—	—	—	—	—	—
26	Thumacz	—	—	—	—	43	—	—	—	—	16	—	—	—	142	658	—	—	—	—	—	—
27	Żółkiew	—	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	13	130	—	—	—	—	—	—
	W ciągu r. 1902 przybyło	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Razem	5	84	1	48	4	938	16	13	13	193	2	80	487	97	3	1.984	15.404	—	1.857	15.033	20

Ogólne zestawienie wszystkich członków Towarzystwa.

I. Członków honorowych	18
II. Członków korespondentów	58
III. Członków czynnych:	
a) po za obrębem Oddziałów	6 z wkładką
b) w Oddziałach	1.984
Razem	2.066 z wkładką
	80 K
	15.404 „
	15.484 K

A d r e s y

Przewodniczących Oddziałów.

L. porz.	Oddział	Przewodniczący	M i e j s c e		Z a s t ę p c a
			zamieszkanie	poczta	
1	Bełz	Madeyski Jan	Parchacz	loco	
2	Bóbrka	Czaykowski Włodzimierz	Pietniczany	Bóbrka	
3	Borszczów	Borkowski hr. Mieczysław	Mielnica		
4	Brody-Złoczów	Obertyński Kazimierz	Stronibaby	Krasne	Bierzyński Emil } Złoczów Sekretarz R. O. } Rada pow.
5	Brzeżany	Łobos Longin	Taurów	Kozłów	Biechoński Jan } Brzeżany Sekretarz Oddz. } Rada pow.
6	Cieszanów				
7	Drohobycz	Bielski hr. Juliusz (junior)	Rychcice	Drohobycz	Frey Juliusz } p. Opary Drohobycz
8	Jarosław	Bzowski Władysław	Pantalowice	Kańczuga	Dąbrowski Józef } Wiązownica Sekretarz R. O. } poczta loco
9	Jaworów	Szeptycki hr. Jan	Przyłbice		Dąbrowski Edmund } Jaworów Sekretarz R. O. } Rada pow.
10	Kałuż	Rojowski Kazimierz	Humenów	Niegowce	Waligórski } Swaryczów Adolf } p. Roźniatów
11	Kamionka str.	Paygert Jan	Lwów	Ochronek 8	
12	Lwów	Wiesiołowski Adolf	Lwów	Czernieckiego 28	Dudrewicz Zyg. } Lwów Sekretarz R. O. } Kopernika 19
13	Nadwórna	Mandyczewski ks. kan. Kornel	Nadwórna		
14	Podolski	Cielecki-Zaremba Artur	Hadyńkowce		
15	Pokucki	Krzysztofowicz Mikołaj Dr.	Załuże nad Czeremoszem		
16	Przemyśl	Sapieha książę Władysław	Krasieczyn		Smolnicki Ant. } Przemyśl Sekretarz R. O. } R. powiatowa
17	Przemyślany	Wybranowski Aleksander	Czupernosów	Przemyślany	
18	Rawa				Solowij Jan } Kamionka- Lipnik
19	Rohatyn	Tustanowski Michał	Podmichałowce	Żurów	
20	Rudki	Śmiałowski Bolesław	Stojańce	Chorośnica	
21	Sambor	Komorowski hr. Stefan	Siekierczyce	Kranzberg-Dublany	Stefanowski Stan. } Sambor Sekretarz R. O. }
22	Sanok	Wiktor Kazimierz	Zarszyn		
23	Stanisławów	Cieński Stanisław	Wodniki		Smulski Stan. } Stanisławów Sekretarz R. O. } Rada pow.
24	Stryj	Brunicki baron Julian	Podhorce koło Stryja		
25	Tarnopol	Fedorowicz Tadeusz	Klebanówka	Bogdanówka	Wszelaczyński } Tarnopol Stefan } Sekretarz R. O. }
26	Tłumacz	Bohdanowicz Stanisław	Petryłów	Uście zielone	
27	Żółkiew	Kozicki Stefan	Soposzyn	Macoszyn	

Dr. Henryk Dąbrowski
Stepan Popau

Okólnik

do Szanownych Rad wszystkich Oddziałów

jakoteż Członków

c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego.

Trzydzieste ósme Walne Zgromadzenie **Rady Ogólnej** c. k. gal. Towarzystwa gospodarskiego — na które powołani są w myśl §. 17. statutu nie tylko Delegaci wybrani, ale i Prezesowie Oddziałów, jako Delegaci z urzędu — **odbędzie się 4. i 5. marca b. r. we Lwowie.**

Program tegoż Zgromadzenia ustanawia się następujący:

A) Sprawy do decyzji **Delegatów** należące:

1. Sprawozdanie z czynności Komitetu za rok 1902.
2. Sprawozdanie z czynności Oddziałów za rok 1902.
3. Sprawozdanie Komisji rachunkowej:
 - a) co do zamknięcia rachunków za rok 1902.
 - b) co do budżetu na rok 1903.
4. Wybór prezesa i trzech wiceprezesów jakoteż trzech członków Komitetu w miejsce ustępujących z turnusu pp.: Dra Włodzimierza Kozłowskiego, Dra Władysława Kraińskiego i Tadeusza Langiego.
5. Wybór Komisji rachunkowej na rok przyszły.

B) Sprawy do decyzji **Ogółu Członków** należące:

- I. Ugoda Austro-węgierska i konsekwencye jakie z niej wynikną dla rolnictwa i w ogóle dla kraju naszego. (Referent Dr. Włodzimierz Kozłowski).
- II. Rezultaty dotychczasowe prób suszenia kartofli w celu użycia ich w następnym roku. (Referenci pp. Profesorowie: Pomorski i Dr. Wawnikiewicz).
- III. Nowy sposób dojenia krów używany w Danii i o stosunkach mleczarskich tamże. (Referenci pp. Rozwadowski i Tadeusz Langie).
- IV. Wnioski Oddziałów:
 - a) lwowskiego, w sprawie ochrony rolników przed niesłusznym wymiarem podatku dochodowego. (Referenci pp. Waleryan Krzeczunowicz i Władysław Gubryniewicz;
 - b) pokuckiego, o zaprowadzeniu inspektorów rolniczych (Referent p. Adolf Cieński).

W obec zaprowadzenia na wszystkich liniach kolei żelaznej taryfy strefowej — a wskutek tego niemożności uzyskania jakiegokolwiek zniżenia cen jazdy, karty legitymacyjne nie będą w tym roku Szan. Członkom rozsyłane, gdyż dyrekcya kolei nie udziela żadnych zniżeń.

Okólnik niniejszy raczą Szan. Rady Oddziałów udzielić do wiadomości pp. Delegatów jakoteż wszystkich Członków i zachęcić ich do jak **najlichnieszego udziału w posiedzeniach**, zwracając ich uwagę, że **w Zgromadzeniach Rady Ogólnej mogą brać udział wszyscy Członkowie Towarzystwa** — a to w sprawach wyliczonych pod **A.** z głosem **doradczym**, zaś w sprawach wyliczonych pod **B.** z głosem **stanowczym**.

Pierwsze posiedzenie Rady Ogólnej — dnia 4. marca b. r. — rozpocznie się o godzinie 9-tej z rana nabożeństwem w kościele archikatedralnym, poczem Członkowie zbiorą się we wielkiej sali ratuszowej o godzinie 10-tej.

We Lwowie dnia 12. lutego 1903.

Z Komitetu c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego.

Prezes:

Stanisław hr. Stadnicki.

Sekretarz Tow.:

F. Skrochowski.